
Judita Mirjana Novak

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2010

Delovni zvezek št. 3/2012, let. XXI

Kratka vsebina: Avtorica v delovnem zvezku celovito predstavi poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2010. V prvem delu prikaže poslovanje v obdobju 2002–2010, nato pa sledi podroben prikaz poslovanja družb po različnih merilih, kot so področja dejavnosti, izvozna naravnost, število zaposlenih, velikost, poreklo kapitala in oblika lastnine družb, prikaz poslovanja zadrug ter analiza plačilne sposobnosti pravnih oseb.

Ključne besede: gospodarske družbe, Zakon o gospodarskih družbah, slovenski računovodski standardi, podatki iz izkaza poslovnega izida, podatki iz bilance stanja, kazalniki uspešnosti poslovanja

Zbirka Delovni zvezki je namenjena objavljanju izsledkov tekočega raziskovalnega dela, analizi podatkovnih serij in predstavitev metodologij s posameznih področij dela urada. S tem želimo spodbuditi izmenjavo zamisli o ekonomskih in razvojnih vprašanjih, pri čemer je pomembno, da se analize objavijo čim hitreje, tudi če izsledki še niso dokončni.

Mnenja, ugotovitve in sklepi so v celoti avtorjevi in ne izražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

Objava in povzemanje publikacije sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira.

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Gregorčičeva 27

1000 Ljubljana

Tel.: (+386) 1 478 1012

Telefaks: (+386) 1 478 1070

E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: mag. Barbara Ferk (barbara.ferk@gov.si)

Delovni zvezek: Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2010

Avtorica: Judita Mirjana Novak (judita-mirjana.novak@gov.si)

Delovni zvezek ni lektoriran.

Delovni zvezek je recenziran.

Ljubljana, februar 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.3(497.4):334.723(0.034.2)

NOVAK, Judita Mirjana

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2010 [Elektronski vir] / Judita Mirjana Novak. - El. knjiga. - Ljubljana : Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2012. - (Zbirka Delovni zvezki UMAR ; letn. 21, št. 3)

Način dostopa (URL): http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2012/dz03-12.pdf

ISBN 978-961-6839-12-9

260579840

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB	3
2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2010	3
3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2010	4
3.1 Poslovni izid	4
3.1.1 Prihodki	5
3.1.2 Odhodki	8
4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH	12
4.1 Prihodki in odhodki družb po področjih dejavnosti	13
4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb po področjih dejavnosti	14
5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO PODROČJIH DEJAVNOSTI V LETU 2010	18
5.1 Sredstva	18
5.2 Obveznosti do virov sredstev	21
6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETIH 2009 IN 2010	24
7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2010	28
7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih	28
7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010	28
7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010	30
7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe	32
7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2010	33
7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010	36
8 IZVOZNIKI V LETU 2010	39
8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2010	39
8.1.1 Poslovni izid	40
8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev	42
8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010	42
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2010	45
9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010	45
9.1.1 Poslovni izid	46
9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2010	48
9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010	49
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2010	51
10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010	51
10.1.1 Poslovni izid	52
10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2010	54
10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010	54

II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG.....	57
11 ZADRUGE.....	57
11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2010.....	57
11.2 Poslovanje zadrug v letu 2010.....	58
11.2.1 Poslovni izid.....	60
11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev.....	62
11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010.....	62
III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST.....	65
12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU.....	65
13 ZADOLŽENOST PRAVNIH OSEB.....	67
14 POSTOPKI ZARADI INSOLVENTNOSTI PRAVNIH OSEB.....	69

PRILOGA K DELOVNEMU ZVEZKU: STATISTIČNE TABELE V EXCELLOVI DATOTEKI

Kazalo tabel in slik

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2010.....	3
Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2010.....	4
Tabela 3: Stopenjski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.....	5
Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2010.....	6
Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2010.....	8
Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2010.....	9
Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010.....	14
Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010.....	15
Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2010.....	16
Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb v letu 2010.....	19
Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010.....	29
Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2010.....	35
Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2010.....	41
Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010.....	48
Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010.....	53
Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2010.....	58
Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010.....	60
Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2010.....	65
Tabela 19: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, december 2010.....	66
Tabela 20: Število gospodarskih družb, delež kapitala in dolgovi v obveznostih do virov sredstev ter razmerje med dolgovi in kapitalom po področjih dejavnosti v letu 2010.....	68
Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010 (deleži v %).....	12
Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	12
Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah po področjih dejavnosti v letih 2009 in 2010 (v EUR).....	25
Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010 (deleži v %).....	28
Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	29
Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2010 (deleži v %).....	33
Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	34
Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letih 2009 in 2010 (v EUR).....	37
Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2010 (v %).....	39
Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	40
Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letih 2009 in 2010 (v EUR).....	43
Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010 (deleži v %).....	45
Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	46
Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letih 2009 in 2010 (v EUR).....	49
Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010 (deleži v %).....	51
Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	52
Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letih 2009 in 2010 (v EUR).....	55
Slika 18: Število zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010.....	59
Slika 19: Prispevki zadrug posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %).....	59
Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 (v tisoč EUR).....	61
Slika 21: Delež premoženja gospodarskih družb financiran z dolgovi v obdobju 2002–2010 (v %).....	67
Slika 22: Število na sodiščih začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v obdobju 2002–2010.....	70

Povzetek

Gospodarske družbe (v nadaljevanju družbe) in zadruge so izdelale letno poročilo za leto 2010 v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi 2006 (SRS 2006) ali mednarodnimi računovodskimi standardi in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Podatke iz letnih poročil za leto 2010 so za državno statistiko predložile Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) do 31. marca 2011. To je storilo 55.734 družb s 462.643 zaposlenimi in 294 zadrug s 3.312 zaposlenimi. Poslovni izid družb je bil prvič po letu 2001 negativen. Izkazale so neto čisto izgubo (negativno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 256.497 tisoč evrov. Neto čista izguba zadrug pa je bila v znesku 509 tisoč evrov za 73,0 % manjša kot v letu 2009.

V letu 2010 so družbe v primerjavi s prejšnjim letom zelo povečale čiste prihodke od prodaje na trgu EU (za 21,6 %), manj od prodaje na trgu izven EU (za 10,0 %) in najmanj od prodaje na domačem trgu (za 3,4 %). Ob 7,4-odstotni rasti skupnih čistih prihodkov od prodaje je neto dobiček iz poslovanja (pozitivna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki) ostal na podobni ravni kot v predhodnem letu. Slab poslovni izid je nastal predvsem zaradi velike neto izgube iz finančnega delovanja (negativne razlike med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki), ki je bila za dobro polovico večja kot v prejšnjem letu, predvsem zaradi velikih finančnih odhodkov. Dobro polovico finančnih odhodkov so prispevali finančni odhodki iz finančnih obveznosti, slabi dve petini odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb ter dobro desetino finančni odhodki iz poslovnih obveznosti. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali finančni odhodki iz finančnih obveznosti (za 27,9 %), najmanj pa finančni odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb (za 12,6 %). Skupno so se finančni odhodki povečali za 20,3 %, finančni prihodki pa so se zmanjšali za 3,1 %. Ob koncu leta 2010 so bila sredstva družb za 0,6 % manjša kot ob koncu prejšnjega leta. To je mogoče pojasniti deloma z oslavitvami sredstev in deloma z odprodajo tistih sredstev, ki jih družbe niso več potrebovale pri svojem poslovanju. V strukturi sredstev se je zmanjšal delež dolgoročnih sredstev s 63,8 % na 62,0 % (predvsem deleža dolgoročnih finančnih naložb in opredmetenih osnovnih sredstev), povečal pa se je delež kratkoročnih sredstev s 35,5 % na 37,3 % (predvsem deleža kratkoročnih poslovnih terjatev in zalog). Struktura obveznosti do virov sredstev kaže, da se je za 2,2 strukturne točke povečala stopnja lastniškosti financiranja družb (s 35,6 % na 37,8 %) in za 2,4 strukturne točke zmanjšala stopnja dolžniškosti financiranja (z 61,3 % na 58,9 %).

Zadruge so v letu 2010 za 73,0 % zmanjšale neto čisto izgubo iz prejšnjega leta, predvsem zaradi velikega zmanjšanja neto izgube iz poslovanja (za 65,2 %). Ob koncu leta 2010 so imele zadruge za 1,6 % več sredstev in obveznosti do virov sredstev kot ob koncu predhodnega leta. Delež premoženja zadrug, financiran s kapitalom, se je zmanjšal (z 61,8 % na 61,2 %), povečal pa se je delež premoženja, financiran z dolgovi (s 36,5 % na 37,1 %).

Delovni zvezek ima tri dele:

- V prvem delu je predstavljena analiza poslovanja gospodarskih družb v letu 2010 skupaj, po posameznih dejavnostih, glede na število zaposlenih, velikost, izvozno naravnost, obliko lastnine in poreklo kapitala.
- V drugem delu je predstavljena analiza poslovanja zadrug v letu 2010.
- V tretjem delu je predstavljena analiza plačilne sposobnosti pravnih oseb v letu 2010.

Summary

Companies and cooperatives drew up annual reports for 2010 in accordance with the Slovenian Accounting Standards 2006 (SRS 2006) or International Accounting Standards and the Companies Act (ZGD-1).

For statistical purposes, companies and cooperatives submitted data from their annual reports for 2010 to the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES) by 31 March 2011. Data were submitted by 55,734 companies with 462,643 employees and by 294 cooperatives with 3,312 employees. For the first time since 2001, companies recorded a negative difference between net profit and net loss in the amount of 256,496,512 EUR. The negative difference between net profit and net loss of cooperatives amounted to 509,233 EUR and was by 73.0 % lower than in 2009.

In 2010 compared to the previous year, the companies' net sales on the EU market increased the most (by 21.6 %), net sales outside the EU increased less (by 10.0 %) and net sales on the domestic market the least (by 3.4 %). Amid 7.4 % growth in total net sales, the positive difference between operating revenues and operating expenses remained at a similar level as in the previous year. The poor business results were largely incurred by the large negative difference between financial revenues and financial expenses, which increased by more than half compared to the previous year, particularly for the sake of high financial expenses. Financial expenses for financial liabilities contributed more than a half to financial expenses, while almost two fifths came from financial expenses due to impairment and write-offs of investments and more than one tenth from financial expenses for operating liabilities. Relative to the previous year, financial expenses for financial liabilities increased the most (by 27.9 %) and financial expenses due to impairment and write-offs of investments the least (by 12.6%). In total, financial expenses increased by 20.3 %, while financial revenues declined by 3.1 %. At the end of 2010, companies' assets were 0.6 % lower than at the end of the previous year. This can be partly explained by impairment of assets and partly by the sale of assets which the companies no longer needed for their operations. As regards the structure of assets, the share of long-term assets declined from 63.8 % to 62.0 % (particularly the shares of long-term investments and tangible fixed assets), while the share of current assets increased from 35.5 % to 37.3 % (especially the shares of short-term operating receivables and inventories). The structure of liabilities indicates, that the equity financing rate increased by 2.2 p.p. (from 35.6 % to 37.8 %), while debt financing rate declined by 2.4 p.p. (from 61.3 % to 58.9 %).

In 2010 compared to 2009 the negative difference between net profit and net loss of cooperatives declined by 73.0 %, particularly due to the large decrease in negative difference between operating revenues and operating expenses (by 65.2 %). At the end of 2010, cooperatives recorded by 1.6 % more assets and liabilities in their balance sheets than at the end of 2009. The equity financing rate dropped (from 61.8 % to 61.2 %), while debt financing rate increased (from 36.5 % to 37.1 %).

This Working Paper is divided into three parts:

- The first part analyses the performance of companies in 2010 as a whole, classified according to activity, number of employees, whether they are a micro-, small, medium-sized or large company, whether they export, the kind of ownership and origin of the capital.
- The second part analyses the performance of cooperatives in 2010.
- The third part analyses solvency of legal entities in 2010.

1 UVOD

Pregled poslovanja gospodarskih družb (v nadaljevanju družbe) in zadrug je narejen na podlagi podatkov iz letnih poročil, ki jih družbe in zadruge predlagajo Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) za namene državne statistike¹.

Družbe in zadruge so pri sestavi, predložitvi in objavi letnih poročil za leto 2010 upoštevale Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1)², slovenske računovodske standarde 2006 (v nadaljevanju SRS)³ ali mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju MRS)⁴ ter mnenja in stališča Slovenskega inštituta za revizijo.

Podatke iz letnih poročil za leto 2010 so za državno statistiko predložile AJPES do 31. marca 2011. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in Letnim programom statističnih raziskovanj za 2011⁵. Podatke so predložile na poenoteni obrazci, ki jih je predpisala AJPES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*⁶. Predpisani obrazci za leto 2010 so bili enaki kot za predhodna tri leta.

Podatke iz letnih poročil za leto 2010 je AJPES prejela od 55.734 družb in 294 zadrug.

55.734 družb⁷ je v letu 2010:

- zaposlovalo 462.643 delavcev (0,1 % manj kot v letu 2009),
- izkazalo 75.317.646 tisoč evrov prihodkov (7,3 % več kot v letu 2009),
- ustvarilo 16.675.270 tisoč evrov dodane vrednosti (4,5 % več kot v letu 2009),
- izkazalo 256.497 tisoč evrov neto čiste izgube – negativne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (v letu 2009 neto čisti dobiček),
- ob koncu leta razpolagalo s 100.306.373 tisoč evrov sredstev (0,6 % manj kot ob koncu leta 2009).

Družbe so se tretje leto zapored razvrstile **po dejavnostih** v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti⁸. Največ družb (25,0 %) je bilo v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil. Družbe tega področja so ustvarile največ prihodkov (34,0 %). Največ zaposlenih (36,0 %) so imele družbe v predelovalnih dejavnostih. Te so ustvarile največ dodane vrednosti (34,2 %) in ob koncu leta izkazale največji del vrednosti sredstev vseh družb (22,4 %).

Po številu zaposlenih so prevladovalе družbe z 0 do 1 zaposlenim. Takšnih je bila dobra tretjina družb. Več kot 500 zaposlenih je imelo samo 0,2 % družb, vendar so prav te zaposlovalе največ delavcev (26,2 %) ter

---

¹ Vsi podatki so nerevidirani.

² Uradni list RS, št. 65/09 in 83/09.

³ Uradni list RS, št. 118/05, 10/06, 57/06, 112/06, 3/07, 12/08, 119/08, 1/10 in 90/10.

⁴ Gl. 54. člen ZGD-1.

⁵ Uradni list RS, št. 93/10 in 71/11.

⁶ Uradni list RS, št. 7/08, 8/09, 107/09 in 109/10.

⁷ Izvzeti so podatki bank, zavarovalnic, družb za upravljanje ter nekaterih drugih finančnih in investicijskih družb, ki ne poslujejo po kontnem načrtu za družbe. Izvzeti so tudi podatki o poslovanju Slovenske odškodninske družbe in Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter podatki družb, ki so bile v stečajnem ali likvidacijskem postopku.

⁸ Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08.

največ prispevale k skupnim prihodkom (26,9 %), k celotni dodani vrednosti (30,0 %) in k skupni vrednosti sredstev vseh družb (27,4 %).

Merila za razvrstitev družb na **mikro, majhne, srednje in velike** so ostala enaka kot v prejšnjih dveh letih. Po teh merilih je bilo od 55.734 družb 92,9 % mikro, 4,4 % majhnih, 1,4 % srednjih in 1,3 % velikih družb. Slednje so zaposlovale največ delavcev (40,0 %) ter so največ prispevale k skupnim prihodkom (54,0 %), k celotni dodani vrednosti (50,1 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (57,3 %).

Med družbami je bilo samo četrtno **izvoznikov** (družb, ki so izkazale čiste prihodke tudi od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU) in kar tri četrtine družb, ki so izkazale čiste prihodke samo od prodaje na domačem trgu. Kljub četrtnskemu deležu v skupnem številu družb, so izvozniki zaposlovali kar 70,6 % delavcev, ustvarili 79,7 % skupnih prihodkov, 75,3 % celotne dodane vrednosti in razpolagali z 61,3 % celotne vrednosti sredstev vseh družb.

Po obliki lastnine kapitala so prevladovale družbe z zasebno obliko lastnine. Takšnih je bilo 97,8 % družb. Pri njih je bilo zaposlenih 74,6 % delavcev, ki so prispevali 75,1 % k skupnim prihodkom in 69,6 % k celotni dodani vrednosti ter upravljali s 66,5 % celotne vrednosti sredstev družb.

Po poreklu kapitala so prevladovale družbe z domačim poreklom kapitala. Takšnih je bilo 87,4 % družb. Zaposlovale so 83,0 % delavcev, ustvarile 75,4 % skupnih prihodkov in 80,6 % celotne dodane vrednosti ter razpolagale z 80,4 % celotne vrednosti sredstev družb.

294 zadrug je v letu 2010:

- zaposlovalo 3.312 delavcev (2,4 % manj kot v letu 2009),
- izkazalo 736.097 tisoč evrov prihodkov (enako kot v letu 2009),
- ustvarilo 77.962 tisoč evrov dodane vrednosti (2,0 % več kot v letu 2009),
- izkazalo 509 tisoč evrov neto čiste izgube – negativne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (73,0 % manj kot v letu 2009),
- ob koncu leta razpolagalo s 760.980 tisoč evrov sredstev (1,6 % več kot ob koncu leta 2009).

I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB

2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2010

Poslovanje v letu 2010 je 55.734 družb s 462.643 zaposlenimi zaključilo z neto čisto izgubo (negativno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami) v znesku 256.497 tisoč evrov.

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2010

Leto	Gospodarske družbe		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	37.725		464.875		951.745
2003 *	39.510	104,7	460.259	99,0	1.347.595
2004 *	41.739	105,6	464.147	100,8	1.642.342
2005 *	43.379	103,9	470.779	101,4	1.809.594
2006 **	45.330	104,5	478.839	101,7	2.571.476
2007 **	48.781	107,6	499.465	104,3	3.438.343
2008**	51.997	106,6	510.754	102,3	1.656.533
2009 **	53.897	103,7	479.894	94,0	549.426
2010 **	55.734	103,4	462.643	96,4	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 in 2010.

Opomba: * SRS 2001 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Tabela ne vključuje podatkov za zadruge. Podatki o neto čistem dobičku (izgubi) za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

V obdobju 2002–2010 se je število družb vsako leto povečalo, število zaposlenih pa se je po petih letih povečevanja v letih 2009 in 2010 zmanjševalo (gl. Tabelo 1). Leta 2010 je bilo v primerjavi z letom 2002 za 47,7 % več družb in za 0,5 % manj zaposlenih. To pomeni, da se je povprečno število zaposlenih v posamezni družbi zmanjšalo, in sicer z 12,32 v letu 2002 na 8,30 v letu 2010, kar je najmanjše letno povprečje v zadnjih devetih letih.

Razlika med čistimi dobički in čistimi izgubami družb je bila v obdobju 2002–2009 pozitivna. Družbe so izkazovale neto čisti dobiček, ki je bil največji v letu 2007. Z nastankom finančne in gospodarske krize v prvi polovici leta 2008 so se rezultati poslovanja družb začeli slabšati. Družbe so v letih 2008 in 2009 še dosegale neto čisti dobiček (leta 2008 za 51,8 % manjšega kot leta 2007, leta 2009 pa že za 84,0 % manjšega kot leta 2007 in za 66,8 % manjšega kot leta 2008), v letu 2010 pa so prvič po letu 2001 izkazale neto čisto izgubo.

3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2010

V letu 2010 so na skupno poslovanje družb najbolj vplivale družbe s področij predelovalnih dejavnosti; trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil ter finančnih in zavarovalniških dejavnosti. V Tabeli 2 prikazujemo glavne podatke o poslovanju gospodarskih družb.

Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2010

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2010/2009	Delež v prihodkih v %	
	2010	2009		2010	2009
Število družb (celo število)	55.734	-	-	-	-
Število zaposlenih (celo število)	462.643	463.312	99,9	-	-
Prihodki	75.317.646	70.199.832	107,3	100,0	100,0
Odhodki	75.131.078	69.227.453	108,5	99,8	98,6
Dodana vrednost	16.675.270	15.955.527	104,5	22,1	22,7
Čisti dobiček	2.576.223	2.595.495	99,3	3,4	3,7
Čista izguba	2.832.720	2.059.439	137,5	3,8	2,9
Neto čisti dobiček / izguba	-256.497	536.056	-47,8	-0,3	0,8
Bilančni dobiček	9.617.324	9.339.754	103,0	12,8	13,3
Bilančna izguba	4.030.000	2.626.897	153,4	5,4	3,7
Neto bilančni dobiček / izguba	5.587.324	6.712.857	83,2	7,4	9,6

Vir: AJ PES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

3.1 Poslovni izid

Družbe so poslovanje v letu 2010 zaključile z negativnim poslovnim izidom. Izkazale so neto čisto izgubo, v preteklem letu pa neto čisti dobiček.

Iz stopenjskega izkaza poslovnega izida družb⁹ je razvidno, da so družbe v letu 2010 dosegle neto dobiček iz poslovanja in drugega delovanja ter neto izgubo iz finančnega delovanja (gl. Tabelo 3).

Neto dobiček iz poslovanja¹⁰ je bil v znesku 2.099.946 tisoč evrov za 1,6 % večji kot v letu 2009.. **Neto dobiček iz drugega delovanja**¹¹ je bil v znesku 210.917 tisoč evrov za 32,1 % manjši kot preteklem letu. **Neto izguba iz finančnega delovanja**¹², ki je znašala 2.124.295 tisoč evrov, pa je bila kar za 51,1 % večja kot v preteklem letu. Skupni rezultat delovanja družb na vseh treh obravnavanih stopnjah je bil **neto celotni dobiček**¹³ v znesku 186.568 tisoč evrov. V primerjavi s prejšnjim letom je bil manjši za 80,8 %. Z

⁹ Izkaz poslovnega izida družb za državno statistiko je izkazan stopenjsko v skladu s prvo različico SRS 25.

¹⁰ Neto dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med dobičkom in izgubo iz poslovanja (dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki, izguba iz poslovanja je negativna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki).

¹¹ Neto dobiček iz drugega delovanja je pozitivna razlika med dobičkom in izgubo iz drugega delovanja (dobiček iz drugega delovanja je pozitivna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki, izguba iz drugega delovanja pa je negativna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki).

¹² Neto izguba iz finančnega delovanja je negativna razlika med dobičkom in izgubo iz finančnega delovanja (dobiček iz finančnega delovanja je pozitivna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki, izguba iz finančnega delovanja pa je negativna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki).

¹³ Neto celotni dobiček je pozitivna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

upoštevanjem davka iz dobička in odloženih davkov (v skupnem znesku 443.065 tisoč evrov) pridemo do **neto čiste izgube**¹⁴, v znesku 256.497 tisoč evrov.

Družbe so po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)¹⁵ za leto 2010 obračunale **davek iz dobička** po stopnji 20 % od davčne osnove. Davek iz dobička družb je bil v znesku 534.490 tisoč evrov za 3,6 % manjši kot v letu 2009.

Odložene davke so družbe lahko izkazale v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 19 – Pripoznavanje terjatev in obveznosti za odloženi davek¹⁶ in v skladu s Pojasnilom 4 k Uvodu v SRS 2006 – Bistvenost¹⁷. Neto učinki terjatev in obveznosti za odložene davke¹⁸ so v letu 2010 zmanjšali neto čisto izgubo družb za 91.425 tisoč evrov.

Tabela 3: Stopenski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2010/2009
	2010	2009	
Neto dobiček / izguba	186.568	972.379	19,2
- iz poslovanja	2.099.946	2.067.276	101,6
- od financiranja	-2.124.295	-1.405.552	151,1
- od drugih dogodkov	210.917	310.655	67,9
Davek iz dobička	534.490	554.425	96,4
Odloženi davki	-91.425	-118.102	77,4
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	-256.497	536.056	-47,8

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

3.1.1 Prihodki

V letu 2010 so družbe ustvarile 75.317.646 tisoč evrov **prihodkov**, to je 7,3 % več kot v preteklem letu (gl. Tabela 4). Največ prihodkov so ustvarile družbe s področij trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (34,0 %) ter predelovalnih dejavnosti (29,7 %).

Med prihodki je bilo 97,1 % poslovnih prihodkov, 2,4 % finančnih prihodkov in 0,5 % drugih prihodkov.

Poslovni prihodki v znesku 73.133.842 tisoč evrov so bili za 7,7 % večji kot v preteklem letu. Kar 97,5 % te vrednosti so pomenili čisti prihodki od prodaje, ki zajemajo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na trgu EU in na trgu izven EU. S skupnim zneskom 71.323.539 tisoč evrov so bili za 7,4 % večji kot v prejšnjem letu.

¹⁴ Neto čista izguba je negativna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo.

¹⁵ Uradni list RS, št. 117/06, 90/07, 56/08, 76/08, 92/08, 5/09, 96/09 in 43/10.

¹⁶ Uradni list RS, št. 9/06.

¹⁷ Uradni list RS, št. 75/06.

¹⁸ Pozitivni znesek odloženih davkov zmanjšuje čisti dobiček oziroma povečuje čisto izgubo; negativni znesek odloženih davkov pa povečuje čisti dobiček oziroma zmanjšuje čisto izgubo.

Največji delež v čistih prihodkih od prodaje (69,3 %) in v poslovnih prihodkih (67,6 %) so imeli **čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**. Z zneskom 49.433.157 tisoč evrov so bili za 3,4 % večji kot v preteklem letu. Največji del tega zneska so ustvarile družbe s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (42,9 %).

Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU so imeli s skupnim zneskom 21.890.382 tisoč evrov 30,7-odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje in 29,9-odstotni delež v poslovnih prihodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 17,7 %, to je za 14,3 odstotne točke več, kot so se v tem času povečali čisti prihodki od prodaje na domačem trgu. Dobri dve tretjini tega zneska so družbe ustvarile s prodajo na trgu EU (15.098.913 tisoč evrov, to je 21,6 % več kot v preteklem letu) in slabo tretjino s prodajo na trgu izven EU (6.791.469 tisoč evrov, to je 10,0 % več kot v preteklem letu). Največ čistih prihodkov od prodaje na trgu EU (68,6 %) in na trgu izven EU (52,3 %) so ustvarile družbe iz predelovalnih dejavnosti.

Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2010

Prihodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2010/2009	Delež v prihodkih v %	
		2010	2009		2010	2009
	PRIHODKI SKUPAJ (1 + 2 + 3)	75.317.646	70.199.832	107,3	100,0	100,0
1.	POSLOVNI PRIHODKI	73.133.842	67.875.474	107,7	97,1	96,7
1.1.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	49.433.157	47.816.355	103,4	65,6	68,1
1.2.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	15.098.913	12.421.917	121,6	20,0	17,7
1.3.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	6.791.469	6.174.152	110,0	9,0	8,8
1.4.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	333.161	1.105	-	0,4	0,0
1.5.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	179.878	195.265	92,1	0,2	0,3
1.6.	Subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, povezani s poslovnimi učinki	393.177	374.402	105,0	0,5	0,5
1.7.	Drugi poslovni prihodki	904.087	892.278	101,3	1,2	1,3
2.	FINANČNI PRIHODKI	1.800.581	1.858.192	96,9	2,4	2,6
2.1.	Finančni prihodki iz deležev	764.321	882.274	86,6	1,0	1,3
2.2.	Finančni prihodki iz danih posojil	644.123	572.880	112,4	0,9	0,8
2.3.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	392.137	403.038	97,3	0,5	0,6
3.	DRUGI PRIHODKI	383.223	466.166	82,2	0,5	0,7
3.1.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	78.667	76.601	102,7	0,1	0,1
3.2.	Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	304.556	389.565	78,2	0,4	0,6

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Med drugimi poslovnimi prihodki se je najbolj povečala postavka **subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki**. V to postavko so vključene tudi subvencije po Zakonu o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa¹⁹ in po Zakonu o delnem povračilu nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo²⁰, ki so bile v letu 2010 namenjene ohranitvi delovnih mest v družbah. Ti prihodki so bili v skupnem znesku 393.177 tisoč evrov za 5,0 % večji kot v

¹⁹ Uradni list RS, št. 5/09, 40/09 in 57/09.

²⁰ Uradni list RS, št. 42/09.

prejšnjem letu, njihov delež v poslovnih prihodkih pa je ostal enak 0,5 %. Največji del tega zneska so izkazale družbe s področja predelovalne dejavnosti (29,6 %) ter prometa in skladiščenja (20,7 %).

Druga skupina prihodkov so **finančni prihodki**. Med njimi so posebej izkazani finančni prihodki iz deležev, finančni prihodki iz danih posojil in finančni prihodki iz poslovnih terjatev. Skupaj so znašali 1.800.581 tisoč evrov, to je 3,1 % manj kot v prejšnjem letu.

Finančni prihodki iz deležev, ki so jih družbe dosegle na podlagi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb v kapital drugih podjetij, so imeli 42,4-odstotni delež v finančnih prihodkih. Mednje spadajo dividende in deleži v dobičku; zneski preračuna finančnih naložb v kapital, namenjenih trgovanju in merjenih prek poslovnega izida, na večje poštene vrednosti; obračunane tečajne razlike ter prevrednotovalni finančni prihodki, ki lahko nastanejo zlasti ob prodaji finančne naložbe. Njihova skupna vrednost 764.321 tisoč evrov je bila za 13,4 % manjša kot v prejšnjem letu. Največji del zneska so izkazale družbe iz finančne in zavarovalniške dejavnosti (36,7 %).

Finančni prihodki iz danih posojil drugim podjetjem so imeli 35,8-odstotni delež v finančnih prihodkih. V tej postavki so zajete obresti in pozitivne tečajne razlike iz danih posojil; pozitivne tečajne razlike iz prejetih posojil (ker zanje nimamo posebne postavke); morebitni odpisi finančnih dolgov; finančni prihodki iz drugih finančnih sredstev (zlasti obveznic), namenjenih trgovanju in merjenih po poštenu vrednosti prek poslovnega izida; prevrednotovalni finančni prihodki iz odtujitve finančnih sredstev ter iz odprave oslabitve posojil in finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo; pa tudi prihodki na podlagi finančnega najema. Ti prihodki so bili v znesku 644.123 tisoč evrov za 12,4 % večji kot v prejšnjem letu. Dobro polovico tega zneska (52,2 %) so izkazale družbe iz finančne in zavarovalniške dejavnosti.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev so imeli 21,8-odstotni delež v finančnih prihodkih. Vključujejo prihodke iz obračunanih obresti in tečajnih razlik tako kratkoročnih kot dolgoročnih poslovnih terjatev. Z zneskom 392.137 tisoč evrov so bili za 2,7 % manjši kot v prejšnjem letu. Največje deleže v tem znesku so imele družbe s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (37,5 %) in predelovalnih dejavnosti (27,7 %).

Tretja skupina prihodkov so **drugi prihodki**. Med njimi so posebej izkazane subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, ter drugi finančni in ostali prihodki. Skupaj so znašali 383.223 tisoč evrov, kar je 17,8 % manj kot v prejšnjem letu.

Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, so bili v skupnem znesku 78.667 tisoč evrov za 2,7 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v drugih prihodkih se je povečal s 16,4 % v letu 2009 na 20,5 % v letu 2010. Največ teh prihodkov so v letu 2010 izkazale družbe s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (27,0 %) ter predelovalnih dejavnosti (25,8 %).

Med **druge finančne in ostale prihodke** uvrščamo prihodke iz vrednotenja naložbenih nepremičnin po poštenu vrednosti, prihodke iz odtujitve naložbenih nepremičnin, izmerjenih po poštenu vrednosti, prejete kazni in odškodnine ter ostale prihodke. V skupnem znesku 304.556 tisoč evrov so bili za 21,8 % manjši kot v prejšnjem letu. Njihov delež v drugih prihodkih se je zmanjšal s 83,6 % v letu 2009 na 79,5 % v letu 2010. Največje deleže njihove vrednosti so v letu 2010 izkazale družbe iz predelovalnih dejavnosti (18,3 %); trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (16,7 %) ter gradbeništva (16,0 %).

3.1.2 Odhodki

Odhodki družb so bili v znesku 75.131.078 tisoč evrov za 8,5 % večji kot v prejšnjem letu. To pomeni, da je bilo njihovo povečanje za 1,2 odstotne točke večje od povečanja prihodkov (gl. Tabela 5).

Med odhodki je bilo 94,6 % poslovnih odhodkov, 5,2 % finančnih odhodkov in 0,2 % drugih odhodkov.

Poslovni odhodki so znašali 71.033.896 tisoč evrov. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 7,9 %, to je za 0,2 odstotne točke več od povečanja poslovnih prihodkov.

Dobre tri četrtine v poslovnih odhodkih so imeli **stroški blaga, materiala in storitev**. Z zneskom 55.616.236 tisoč evrov so bili za 8,9 % višji kot v prejšnjem letu. Največji delež v tem znesku (44,4 %) je imela **nabavna vrednost prodanega blaga in materiala**, ki je bila glede na prejšnje leto višja za 9,2 %. Dobre tri četrtine celotne nabavne vrednosti prodanega blaga in materiala je nastalo v družbah trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil. Sledili so **stroški porabljenega materiala** z 28,2-odstotnim deležem v stroških blaga, materiala in storitev, ki so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali kar za 15,7 %. Dobri dve tretjini teh stroškov so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti. Na tretjem mestu po obsegu so bili **stroški storitev** s 27,4-odstotnim deležem v stroških blaga, materiala in storitev. V primerjavi s prejšnjim letom so bili višji za 2,4 %. Tudi največ teh stroškov je nastalo v družbah predelovalnih dejavnosti (21,8 %).

Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2010

Odhodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2010/2009	Delež v odhodkih v %	
		2010	2009		2010	2009
	ODHODKI SKUPAJ	75.131.078	69.227.453	108,5	100,0	100,0
1.	POSLOVNI ODHODKI	71.033.896	65.808.198	107,9	94,5	95,1
1.1.	Stroški blaga, materiala in storitev	55.616.236	51.054.490	108,9	74,0	73,7
1.2.	Stroški dela:	10.510.682	10.124.373	103,8	14,0	14,6
	-Stroški plač	7.624.542	7.353.075	103,7	10,1	10,6
	-Stroški pokojninskih in drugih zavarovanj	1.417.125	1.366.338	103,7	1,9	2,0
	-Drugi stroški dela	1.469.015	1.404.960	104,6	2,0	2,0
1.3.	Odpisi vrednosti	4.064.641	3.763.878	108,0	5,4	5,4
1.4.	Drugi poslovni odhodki	842.337	865.457	97,3	1,1	1,3
2.	FINANČNI ODHODKI	3.924.876	3.263.744	120,3	5,2	4,7
2.1.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	1.530.078	1.358.356	112,6	2,0	2,0
2.2.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	1.998.402	1.563.051	127,9	2,7	2,3
2.3.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	396.396	342.337	115,8	0,5	0,5
3.	DRUGI ODHODKI	172.306	155.511	110,8	0,2	0,2

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Druga večja postavka v poslovnih odhodkih so **stroški dela**. V znesku 10.510.682 tisoč evrov so imeli 14,8-odstotni delež v poslovnih odhodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 3,8 %, kar je 5,1 odstotne točke manj od povečanja stroškov blaga, materiala in storitev. V tej postavki so vključeni stroški plač, stroški pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj ter drugi stroški dela.

Med **stroške plač** spadajo bruto zneski plač in bruto zneski nadomestil plač, ki jih prejmejo zaposleni za čas, ko ne delajo, in bremenijo podjetje. V letu 2010 so to področje urejale Kolektivna pogodba o izredni uskladitvi plač za leto 2007 in načinu usklajevanja plač, povračilu stroškov v zvezi z delom in drugih osebnih prejemkih

za leti 2008 in 2009²¹ ter kolektivne pogodbe dejavnosti. Družbe, ki so v letu 2010 prejemale subvencije za ohranitev delovnih mest, so morale pri obračunavanju plač upoštevati še Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa²² ter Zakon o delnem povračilu nadomestila za plače na začasnem čakanju na delo²³. Stroški plač vključujejo tudi tako imenovano trinajsto in štirinajsto plačo ter udeležbo delavcev pri dobičku²⁴, ki so jih svojim zaposlenim obračunale nekatere uspešne družbe. Tako obračunani stroški plač so bili v skupnem znesku 7.624.542 tisoč evrov za 3,7 % višji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v stroških dela je v obeh letih ostal približno enak (v letu 2010 72,5 %, v letu 2009 72,6 %).

Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2010

Področja dejavnosti		Povprečna mesečna plača na zaposlenega		
		Znesek v EUR	Indeks 2010/2009	Indeks nivoja
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	1.231	103,9	89,7
B	Rudarstvo	1.925	104,1	140,2
C	Predelovalne dejavnosti	1.326	106,2	96,5
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2.093	105,1	152,4
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja	1.441	102,3	104,9
F	Gradbeništvo	1.141	101,8	83,1
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.337	103,8	97,4
H	Promet in skladiščenje	1.423	101,2	103,6
I	Gostinstvo	1.076	104,2	78,4
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2.118	102,6	154,2
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.930	94,1	140,6
L	Poslovanje z nepremičninami	1.415	101,5	103,0
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	1.696	102,0	123,5
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	963	105,1	70,1
O	Dejavnost javne upr. in obrambe; dejav.obvezne socialne varnosti	1.311	96,7	95,5
P	Izobraževanje	1.235	104,1	89,9
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	1.463	101,3	106,5
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.911	97,0	139,2
S	Druge dejavnosti	1.112	104,5	80,9
	SKUPAJ	1.373	103,8	100,0

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

V letu 2010 je **povprečna mesečna plača na zaposlenega** znašala 1.373 evrov. V primerjavi s prejšnjim letom se je povečala za 3,8 %, to je za 2,0 odstotne točke več, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks (I–XII 2010) / (I–XII 2009) je znašal 101,8). Povprečna mesečna plača na zaposlenega se je povečala v vseh posameznih področjih dejavnosti, razen treh (finančne in zavarovalniške dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Najbolj se je povečala na področju predelovalne dejavnosti (za 6,2 %). V letu 2010 je bila največja na področju informacijske in komunikacijske dejavnosti, manjša od povprečja je bila na devetih področjih (gl. Tabela 6).

²¹ Uradni list RS, št. 62/08.

²² Uradni list RS, št. 5/09, 40/09 in 57/09.

²³ Uradni list RS, št. 42/09.

²⁴ Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku, Uradni list RS, št. 25/08.

Med **stroške pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj** spadajo stroški za dodatno pokojninsko zavarovanje zaposlenih in stroški drugih socialnih zavarovanj (prispevki za pokojninsko zavarovanje brez dodatnega pokojninskega zavarovanja, prispevki za zdravstveno zavarovanje, zaposlovanje in starševsko varstvo), ki bremenijo podjetje. V primerjavi s preteklim letom so bili stroški pokojninskih zavarovanj za 3,9 % večji, stroški drugih socialnih zavarovanj pa za 3,5 %. Skupno so znašali 1.417.125 tisoč evrov, kar je 3,7 % več kot v preteklem letu. Njihov skupni delež v stroških dela je bil v obeh letih enak 13,5 %.

Drugi stroški dela vključujejo regres za letni dopust, bonitete, povračila (za prevoz na delo in z dela, prehrano, ločeno življenje) in druge prejemke zaposlenih, druge delodajalčeve dajatve od plač, nadomestil plač, bonitet, povračil in drugih prejemkov zaposlenih ter nagrade vajencem skupaj z dajatvami, ki bremenijo podjetje. V letu 2010 so skupno znašali 1.469.015 tisoč evrov, to je 4,6 % več kot v prejšnjem letu. Njihov delež v stroških dela je bil v obeh letih približno enak (v letu 2010 14,0 % v letu 2009 13,9 %).

Naslednja večja postavka v poslovnih odhodkih so **odpisi vrednosti**. Z zneskom 4.064.641 tisoč evrov so bili za 8,0 % večji kot v prejšnjem letu. Dobre tri četrtine tega zneska so prispevali stroški **amortizacije** neopredmetenih sredstev s končnimi dobami koristnosti, amortizirljivih opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin, vrednotenih po nabavni vrednosti. Stroški amortizacije so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 2,3 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih** s 15,9-odstotnim deležem v odpisih vrednosti so bili večji za 35,6 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih**²⁵ s 6,5-odstotnim deležem v odpisih vrednosti pa so bili večji za 29,5 %. Največ stroškov amortizacije (33,6 %) in prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri obratnih sredstvih (22,5 %) so izkazale družbe v predelovalni dejavnosti, največ prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih (16,8 %) pa družbe v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil.

Najmanjši delež v poslovnih odhodkih, 1,2-odstotnega, so imeli **drugi poslovni odhodki**. Z zneskom 842.337 tisoč evrov so bili za 2,7 % manjši kot v prejšnjem letu. Med njimi so posebej izkazani stroški oblikovanja rezervacij, ki jih podjetje ne sme všteti ali pa se je samo odločilo, da jih ne bo vštelo v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in zalog gotovih proizvodov (na primer za stroške reorganizacije podjetja; za dana jamstva; za kočljive pogodbe; za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi; za pokrivanje drugih obveznosti iz preteklega poslovanja). V letu 2010 so imele rezervacije 28,7-odstotni delež v drugih poslovnih prihodkih in so bile za 5,7 % manjše kot v preteklem letu. Drugi stroški z 71,3-odstotnim deležem v drugih poslovnih odhodkih pa so bili manjši za 1,4 %. Mednje spadajo dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela in od drugih vrst stroškov; izdatki za varstvo okolja, nagrade dijakom in študentom na delovni praksi, skupaj z dajatvami; štipendije dijakom in študentom ter drugi stroški.

Druga skupina odhodkov so **finančni odhodki**. V letu 2010 so bili v znesku 3.924.876 tisoč evrov za 20,3 % večji kot v prejšnjem letu. Ob tako velikem povečanju finančnih odhodkov in istovrstnem zmanjšanju finančnih prihodkov (za 3,1 %) je nastala neto izguba od financiranja, ki je bila za dobro polovico večja kot v prejšnjem letu. Polovica vseh finančnih odhodkov so bili **finančni odhodki iz finančnih obveznosti**, kamor spadajo odhodki za obresti in tečajne razlike od kratkoročnih in dolgoročnih finančnih dolgov (razen tistih, ki so vštete

---

²⁵ V to postavko so vključeni tudi prevrednotovalni poslovni odhodki v zvezi z naložbenimi nepremičninami, glej kontni okvir za gospodarske družbe v Uradnem listu RS št. 104/09.

neposredno v vrednost opredmetenih osnovnih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter preko stroškov v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov), tudi iz finančnega najema ter negativne razlike v zvezi z dolgovi v tuji valuti in v zvezi s terjatvami (ker nimamo posebne postavke, ki bi bila namenjena finančnim odhodkom v zvezi z danimi posojili). Sledili so **finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb** z 39,0-odstotnim deležem v finančnih odhodkih ter **finančni odhodki iz poslovnih obveznosti** z 10,1-odstotnim deležem. Med naštetimi skupinami finančnih odhodkov so se v primerjavi s prejšnjim letom najbolj povečali finančni odhodki iz finančnih obveznosti (za 27,9 %), najmanj pa finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb (za 12,6 %), ki so jih družbe opravile v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb²⁶. Največ vseh finančnih odhodkov je v letu 2010 nastalo v finančni in zavarovalniški dejavnosti (28,9 %).

Tretja skupina odhodkov so **drugi odhodki**. Z zneskom 172.306 tisoč evrov so imeli 0,2-odstotni delež v odhodkih in so bili za 10,8 % večji kot v prejšnjem letu. Med drugimi odhodki so izkazani vsi tisti odhodki, ki niso izkazani med poslovnimi in finančnimi odhodki. To so zlasti odhodki iz zmanjšanja poštene vrednosti in iz odtujitve naložbenih nepremičnin, ki se merijo po poštenu vrednosti. Med druge odhodke sodijo tudi denarne kazni in odškodnine ter druge neobičajne postavke, ki zmanjšujejo poslovni izid.

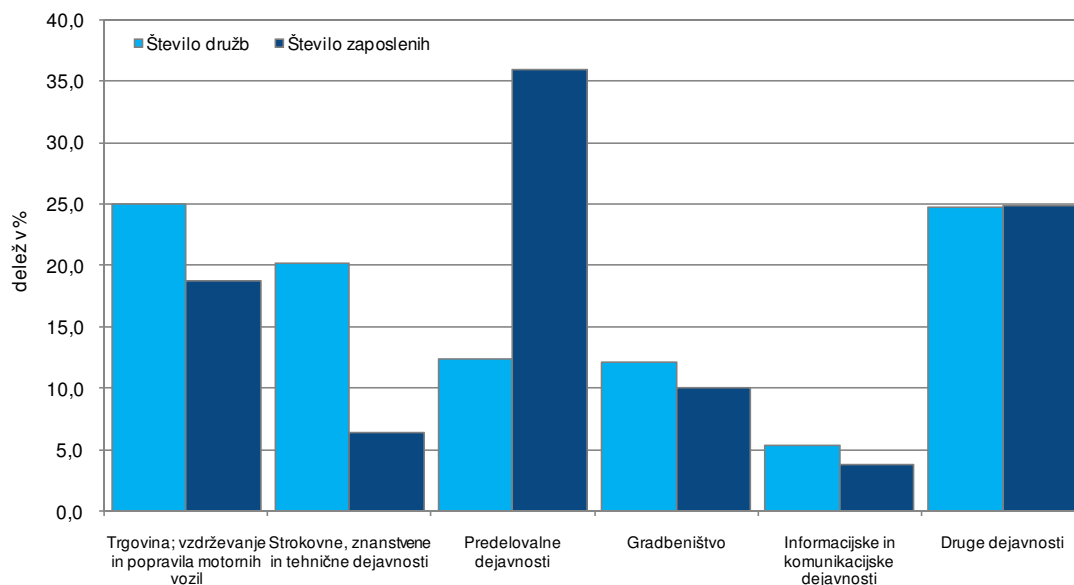
---

²⁶ Uradni list RS, št 126/08.

4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH

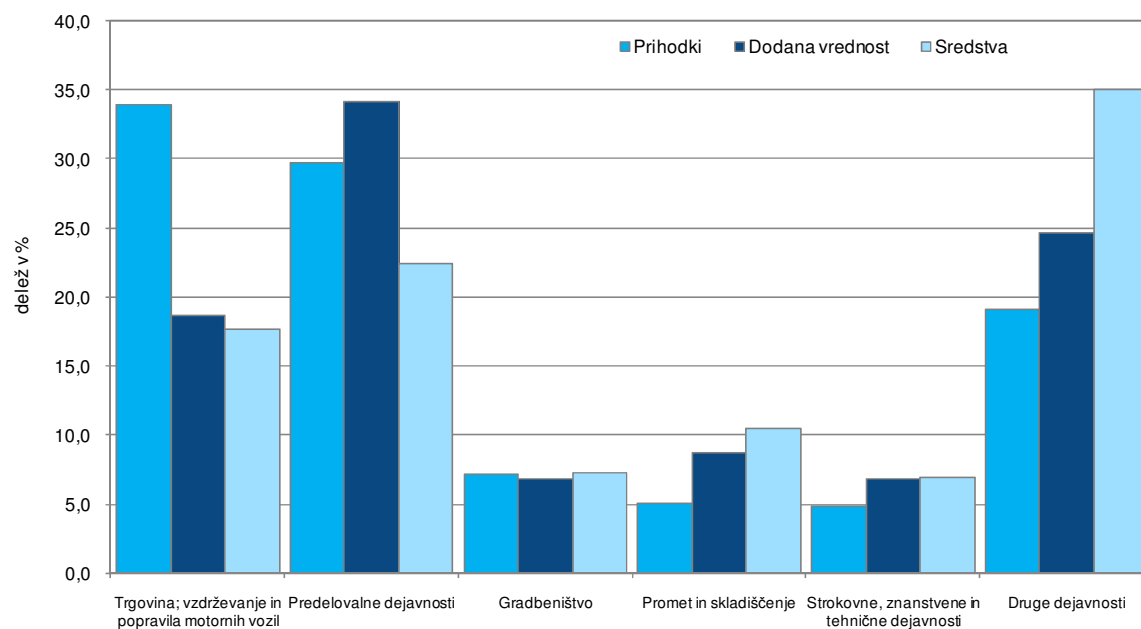
V letu 2010 so se družbe tretje leto zapored razvrstile po dejavnostih v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti²⁷, ki je stopila v veljavo sredi avgusta 2007 in se je začela uporabljati 1. januarja 2008.

Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010 (delež v %)

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

²⁷ Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08.

Največ družb je bilo s področij trgovine, vzdrževanje in popravil motornih vozil (25,0 %) ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (20,2 %). Največ zaposlenih je bilo v družbah predelovalnih dejavnosti (36,0 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (18,8 %) (gl. Slika 1). Družbe slednjih dveh področij so tudi največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (gl. Slika 2). Največ vseh sredstev (22,4 %) in največ dodane vrednosti (34,2 %) so prispevale družbe predelovalnih dejavnosti, največ prihodkov (34,0 %) pa družbe trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

4.1 Prihodki in odhodki družb po področjih dejavnosti

Prihodki družb so se v letu 2010 v primerjavi s preteklim letom povečali na vseh področjih, razen treh (gradbeništvo; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Najbolj so se prihodki družb povečali v oskrbi z vodo, ravnanju z odplakami in odpadki, saniranju okolja (za 29,5 %), najmanj v rudarstvu ter v informacijski in komunikacijski dejavnosti (v vsaki za 0,2 %). Na področjih, kjer so se prihodki povečali bolj kot odhodki ali so se prihodki zmanjšali manj kot odhodki (Tabela 7), je bil kazalnik celotne gospodarnosti družb v letu 2010 boljši kot v letu 2009.

Skupni prihodki družb so bili v letu 2010 večji od skupnih odhodkov na 11 področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; izobraževanje; zdravstvo in socialno varstvo; druge dejavnosti). Družbe teh področij so izkazale neto celotni dobiček²⁸. Na drugih osmih področjih, kjer so bili skupni prihodki družb manjši od skupnih odhodkov, so družbe izkazale neto celotno izgubo²⁹.

Poslovni izid so v primerjavi s prejšnjim letom izboljšale družbe na desetih področjih:

- kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo (v letu 2010 neto celotni dobiček, v letu 2009 neto celotna izguba),
- predelovalne dejavnosti (za 40,5 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- oskrba z električno energijo, plinom in paro (za 14,6 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja (za 155,1 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (za 3,1 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- promet in skladiščenje (za 98,7 % manjša neto celotna izguba kot v letu 2009),
- dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti (za 129,0 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- zdravstvo in socialno varstvo (za 16,2 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009),
- kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (za 90,1 % manjša neto celotna izguba kot v letu 2009),

---

²⁸ Neto celotni dobiček je pozitivna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

²⁹ Neto celotna izguba je negativna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

– druge dejavnosti (za 41,1 % večji neto celotni dobiček kot v letu 2009).

Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010

Področja dejavnosti		Indeks 2010/2009		Delež odhodkov v prihodkih v %	
		Prihodki	Odhodki	2010	2009
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	103,2	102,7	99,6	100,1
B	Rudarstvo	100,2	100,8	99,5	98,9
C	Predelovalne dejavnosti	113,6	113,2	97,8	98,2
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	109,6	109,4	94,8	95,1
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki; saniranje okolja	129,5	127,6	97,0	98,5
F	Gradbeništvo	94,1	99,2	103,9	98,6
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	105,2	105,2	98,9	98,9
H	Promet in skladiščenje	112,8	109,2	100,0	103,3
I	Gostinstvo	105,0	107,1	105,4	103,3
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	100,2	111,7	106,0	95,1
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	109,8	131,0	131,3	110,1
L	Poslovanje z nepremičninami	110,0	112,9	102,5	99,9
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	103,6	107,2	97,2	93,8
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	105,4	106,5	100,2	99,2
O	Dej. javne uprave in obrambe; dej. obvezne socialne varnosti	94,7	91,6	94,7	97,8
P	Izobraževanje	104,1	106,8	97,5	95,1
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	107,0	106,2	91,6	92,3
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	98,4	91,7	100,8	108,1
S	Druge dejavnosti	105,4	104,9	97,9	98,4
	SKUPAJ	107,3	108,5	99,8	98,6

Vir: AJ PES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Na vseh drugih področjih je bil poslovni izid družb slabši kot v prejšnjem letu.

4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb po področjih dejavnosti

Čisti dobiček družb je bil v letu 2010 z zneskom 2.576.223 tisoč evrov za 0,7 % manjši kot v prejšnjem letu. Njegov delež v skupnih prihodkih se je zmanjšal s 3,7 % v letu 2009 na 3,4 % v letu 2010.

Čisti dobiček je izkazalo 33.758 (60,6 %) družb (gl. Tabela 8). Največ jih je bilo na področjih trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (24,5 %), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (21,8 %), predelovalnih dejavnosti (13,3 %) ter gradbeništva (11,5 %). Največji del vrednosti čistega dobička so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (28,9 %, od tega 8,3 % družbe iz oddelka proizvodnje farmacevtskih surovin in preparatov, 2,7 % iz oddelka proizvodnje električnih naprav, 2,5 % iz oddelka proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic, 2,2 % iz oddelka proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav ter 2,0 % iz oddelka proizvodnje kemikalij, kemičnih izdelkov).

Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2010

Področja dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	177	10.637	150	10.982	-345
B	Rudarstvo	45	7.419	27	7.896	-477
C	Predelovalne dejavnosti	4.506	744.584	2.148	383.803	360.781
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	192	183.348	164	9.844	173.504
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja	193	32.124	83	8.049	24.075
F	Gradbeništvo	3.869	126.885	2.599	363.174	-236.289
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	8.284	575.700	4.955	420.746	154.954
H	Promet in skladičenje	1.556	157.370	820	179.121	-21.751
I	Gostinstvo	1.199	26.491	1.209	85.917	-59.426
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.967	157.210	933	372.152	-214.942
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	650	164.855	478	651.357	-486.502
L	Poslovanje z nepremičninami	996	53.148	784	78.711	-25.563
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	7.351	256.971	3.587	187.490	69.481
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1.000	24.683	605	31.321	-6.638
O	Dej. javne uprave in obrambe; dej. obvezne socialne varnosti	4	669	2	20	649
P	Izobraževanje	361	4.598	230	3.176	1.422
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	663	20.044	229	4.222	15.822
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	304	23.063	268	30.906	-7.843
S	Druge dejavnosti	441	6.424	352	3.833	2.591
	SKUPAJ	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

17.903 (53,0 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil manjši od 5 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale za 27.281 tisoč evrov čistega dobička, to je 1,1 % celotnega čistega dobička družb. Samo 690 (2,0 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**. Te družbe so izkazale čisti dobiček v skupnem znesku 1.816.592 tisoč evrov, to je 70,5 % celotnega čistega dobička družb. Največ družb s čistim dobičkom, večjim od 500 tisoč evrov, je bilo v predelovalni dejavnosti (27,5 %). Njihov čisti dobiček v skupnem znesku 605.845 tisoč evrov je pomenil kar 81,4 % celotnega čistega dobička družb obravnavane dejavnosti oziroma 23,5 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba družb je bila v znesku 2.832.720 tisoč evrov za 37,5 % večja kot v prejšnjem letu. Njen delež v skupnih prihodkih se je povečal z 2,9 % v letu 2009 na 3,8 % v letu 2010.

Čisto izgubo je ugotovilo 19.623 (35,2 %) družb. Največ družb s čisto izgubo je bilo s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (25,2 %), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (18,3 %), gradbeništva (13,2 %) ter predelovalnih dejavnosti (10,9 %). Največji del njene vrednosti so izkazale družbe s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti (23,0 %), sledijo trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (14,8 %), predelovalne dejavnosti (13,5 %, od tega največ, 2,2 %, družbe iz oddelka proizvodnje kovin), informacijske in komunikacijske dejavnosti (13,1 %) ter gradbeništvo (12,8 %).

Poslovni izid družb predelovalnih dejavnosti po posameznih oddelkih je razviden iz Tabele 9.

Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2010

Oddelki predelovalnih dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
10	Proizvodnja živil	295	27.398	179	11.503	15.895
11	Proizvodnja pijač	39	2.734	27	10.941	-8.207
13	Proizvodnja tekstilij	90	11.621	63	16.615	-4.994
14	Proizvodnja oblačil	124	2.776	95	10.645	-7.869
15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	25	1.972	20	14.916	-12.944
16	Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	303	14.418	196	21.185	-6.767
17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	77	13.190	29	17.512	-4.322
18	Tiskarstvo in raznož. posnetih nosilcev zapisa	400	13.499	194	11.264	2.235
19	Proizvodnja koksa in naftnih derivatov	1	4	3	11.111	-11.107
20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	88	51.619	42	17.549	34.070
21	Proizv. farmacevtskih surovin in preparatov	8	214.223	5	4.657	209.566
22	Proizv. izdelkov iz gume in plastičnih mas	349	52.174	141	22.561	29.613
23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	152	19.851	98	29.959	-10.108
24	Proizvodnja kovin	66	18.884	21	62.227	-43.343
25	Proizv. kovinskih izdelk., razen strojev in naprav	1.028	56.050	427	41.500	14.550
26	Proizv. računalnikov, elektron. in optičnih izdelk.	166	31.805	48	4.335	27.470
27	Proizvodnja električnih naprav	178	69.802	66	8.171	61.631
28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	331	41.951	114	14.851	27.100
29	Proizv. motornih vozil, prikolic in polprikolic	80	63.317	31	13.887	49.430
30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	37	3.415	25	881	2.534
31	Proizvodnja pohištva	209	8.243	127	30.974	-22.731
32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	140	8.470	69	2.248	6.222
33	Popravila in montaža strojev in naprav	320	17.168	128	4.311	12.857
	SKUPAJ PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	4.506	744.584	2.148	383.803	360.781

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

9.367 (47,7 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, manjšo od 5 tisoč evrov**. Skupno so jo izkazale za 13.809 tisoč evrov, to je 0,5 % celotne čiste izgube družb. Samo 517 (2,6 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale 2.382.174 tisoč evrov čiste izgube, to je 84,1 % celotne čiste izgube družb. Med družbami, ki so izkazale čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov, je bilo največ družb iz predelovalnih dejavnosti (23,8 %). Največji del vrednosti čiste izgube, ki je bila večja od 500 tisoč evrov, so izkazale družbe iz finančne in zavarovalniške dejavnosti (26,7 %) ter informacijske in komunikacijske dejavnosti (15,0 %). Prve so izkazale čisto izgubo v znesku 636.222 tisoč evrov (97,7 % čiste izgube finančne in zavarovalniške dejavnosti oziroma 22,5 % celotne čiste izgube družb), druge v znesku 357.370 tisoč evrov (96,0 % čiste izgube informacijske in komunikacijske dejavnosti oziroma 12,6 % celotne čiste izgube družb).

Razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo je bila negativna. Družbe so izkazale **neto čisto izgubo** v znesku 256.497 tisoč evrov, v prejšnjem letu pa neto čisti dobiček v znesku 536.056 tisoč evrov.

Neto čisto izgubo so izkazale družbe z desetih področij, največjo v finančni in zavarovalniški dejavnosti (486.502 tisoč evrov). Manjšo neto čisto izgubo kot v prejšnjem letu so dosegle samo družbe s treh področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; promet in skladiščenje; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Družbe z devetih področij (predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; izobraževanje; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti) so izkazale **neto čisti dobiček**, največji v predelovalnih dejavnostih (360.781 tisoč evrov).

5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO PODROČJIH DEJAVNOSTI V LETU 2010

Družbe so imele ob koncu leta 2010 100.306.373 tisoč evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev. To je za 0,6 % manj kot ob koncu leta 2009 oziroma za 2,3 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks XII 2010/XII 2009 je znašal 101,9), kar kaže na realno zmanjšanje njihove vrednosti.

5.1 Sredstva

Družbe so imele ob koncu leta 2010 med **sredstvi** 62,0 % dolgoročnih sredstev, 37,3 % kratkoročnih sredstev in 0,7 % kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev (gl. Tabela 10).

Dolgoročna sredstva so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, daljšem od leta dni. Sestavljajo jih neopredmetena sredstva, dolgoročne aktivne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek. Ob koncu leta 2010 so bila v znesku 62.213.642 tisoč evrov za 3,4 % manjša kot ob koncu leta 2009. V tem znesku so imele največji delež opredmetena osnovna sredstva (57,4 %), sledile so dolgoročne finančne naložbe (30,3 %), naložbene nepremičnine (7,5%), neopredmetena sredstva (2,7 %) in dolgoročne poslovne terjatve (1,0 %).

Opredmetena osnovna sredstva so sredstva, ki jih imajo družbe v lasti ali finančnem najemu ali jih obvladujejo drugače in jih uporabljajo pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma jih dajejo v najem ali za pisarniške namene. Značilno zanje je, da se po pričakovanju uporabljajo več kot eno obračunsko obdobje. V letu 2010 so bila med opredmetenimi osnovnimi sredstvi izkazana tudi vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti³⁰. Predpisana sta bila dodatna pogoja za priznavanje opredmetenega osnovnega sredstva: a) verjetnost, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim in b) možnost, da se njegova nabavna vrednost zanesljivo izmeri. Ob koncu leta 2010 je skupna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev družb znašala 35.710.021 tisoč evrov. Od tega je bilo 65,7 % zemljišč in zgradb, 26,9 % opreme, drobnega inventarja in drugih opredmetenih osnovnih sredstev, 6,6 % opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji in izdelavi ter 0,8 % drugih opredmetenih osnovnih sredstev. Njihova skupna vrednost je bila za 3,2 % manjša kot ob koncu leta 2009.

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale več kot leto dni in niso namenjene trgovanju, ampak jih imajo zato, da bi z njihovimi donosi dolgoročno povečevale svoje finančne prihodke. Mednje spadajo dolgoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij (delnice in deleži) ali v dolgoročne finančne dolgove drugih podjetij, države, območja in občine ali drugih izdajateljev (dana dolgoročna posojila, kupljene obveznice itd.). V skupnem znesku 18.833.567 tisoč evrov so bile za 7,0 % manjša kot ob koncu leta 2009. Med njimi je bilo tri četrtine dolgoročnih finančnih naložb, razen posojil, in četrtina dolgoročnih posojil.

Naložbene nepremičnine so nepremičnine, ki jih družbe posedujejo zato, da bi jim prinašale najemnino in/ali povečevale vrednost dolgoročnih naložb. Za priznavanje naložbene nepremičnine morata biti izpolnjena dva pogoja: a) da bo imela družba od nje gospodarske koristi in b) da je mogoče njeno nabavno vrednost

---

³⁰ Spremembe slovenskih računovodskih standardov (2006) - Uradni list RS, št. 1/10 in 90/10.

zanesljivo izmeriti. Za odločitev, ali se nepremičnina razvrsti kot naložbena nepremičnina, je potrebna presoja na podlagi sodil, ki jih za te namene oblikuje družba. Ob koncu leta 2010 so bile naložbene nepremičnine v znesku 4.666.611 tisoč evrov za 8,8 % večje kot ob koncu leta 2009.

Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb v letu 2010

Sredstva in obveznosti do virov sredstev			Znesek v tisoč EUR		Indeks	Delež v sredstvih oz. v obveznostih do virov sredstev	
			31.12.2010	31.12.2009	31.12.2010/ 31.12.2009	31.12.2010	31.12.2009
I.		SREDSTVA	100.306.373	100.898.304	99,4	100,0	100,0
	A.	Dolgoročna sredstva	62.213.642	64.405.915	96,6	62,0	63,8
	1.	Neopredm. sredstva in dolgor. aktivne časovne razmejitev	1.815.289	1.986.629	91,4	1,8	2,0
	2.	Opredmetena osnovna sredstva	35.710.021	36.878.150	96,8	35,6	36,5
	3.	Naložbene nepremičnine	4.666.611	4.289.060	108,8	4,7	4,3
	4.	Dolgoročne finančne naložbe	18.833.567	20.247.338	93,0	18,8	20,1
	5.	Dolgoročne poslovne terjatve	607.864	529.213	114,9	0,6	0,5
	6.	Odložene terjatve za davek	580.290	475.525	122,0	0,6	0,5
	B.	Kratkoročna sredstva	37.428.290	35.839.597	104,4	37,3	35,5
	1.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	627.848	518.524	121,1	0,6	0,5
	2.	Zaloge	9.531.461	8.886.334	107,3	9,5	8,8
	3.	Kratkoročne finančne naložbe	7.689.150	7.782.175	98,8	7,7	7,7
	4.	Kratkoročne poslovne terjatve	16.800.847	16.106.498	104,3	16,7	16,0
	5.	Denarna sredstva	2.778.984	2.546.066	109,1	2,8	2,5
	C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitev	664.441	652.792	101,8	0,7	0,6
II.		OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	100.306.373	100.898.304	99,4	100,0	100,0
	A.	Kapital	37.935.953	35.943.823	105,5	37,8	35,6
	1.	Vpoklicani kapital	16.212.061	13.417.284	120,8	16,2	13,3
	2.	Kapitalske rezerve	9.227.921	8.990.303	102,6	9,2	8,9
	3.	Rezerve iz dobička	4.956.609	4.869.940	101,8	4,9	4,8
	4.	Presežek iz prevrednotenja	1.996.982	2.004.147	99,6	2,0	2,0
	5.	Preneseni čisti dobiček	7.518.975	7.236.376	103,9	7,5	7,2
	6.	Prenesena čista izguba	2.184.327	1.534.486	142,3	2,2	1,5
	7.	Čisti dobiček poslovnega leta	2.241.691	2.218.400	101,0	2,2	2,2
	8.	Čista izguba poslovnega leta	2.033.959	1.258.141	161,7	2,0	1,2
	B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev	2.170.417	2.115.429	102,6	2,2	2,1
	C.	Dolgoročne obveznosti	24.786.464	27.811.510	89,1	24,7	27,6
	1.	Dolgoročne finančne obveznosti	23.220.846	21.959.713	105,7	23,1	21,8
	2.	Dolgoročne poslovne obveznosti	1.209.467	5.506.413	22,0	1,2	5,5
	3.	Odložene obveznosti za davek	356.151	345.384	103,1	0,4	0,3
	Č.	Kratkoročne obveznosti	34.299.319	33.984.870	100,9	34,2	33,7
	1.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	1.019	3.030	33,6	0,0	0,0
	2.	Kratkoročne finančne obveznosti	16.257.754	17.097.858	95,1	16,2	16,9
	3.	Kratkoročne poslovne obveznosti	18.040.546	16.883.982	106,9	18,0	16,7
	D.	Kratkoročne pasivne časovne razmejitev	1.114.220	1.042.672	106,9	1,1	1,0

Vir: AJPES – Podatki iz bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

Neopredmetena sredstva zajemajo dolgoročne premoženjske pravice, dobro ime, dolgoročno odložene stroške razvijanja in druga neopredmetena sredstva (tudi emisijske kupone). V letu 2010 med neopredmetenimi sredstvi ni več vlaganj v opredmetena osnovna sredstva, ampak so ta vključena med opredmetena osnovna sredstva³¹. Neopredmetena sredstva družb so ob koncu leta 2010 skupno znašala 1.675.254 tisoč evrov, kar je 7,4 % manj kot ob koncu leta 2009. Največja deleža v njihovi vrednosti so imele dolgoročne premoženjske pravice (37,3 %) in naložbe v dobo ime prevzetih podjetij (36,3 %).

Dolgoročne poslovne terjatve zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. V znesku 607.864 tisoč evrov so bile za 14,9 % večje kot ob koncu leta 2009. Med njimi je bilo 30,0 % dolgoročnih poslovnih terjatev do družb v skupini, 30,2 % dolgoročnih poslovnih terjatev do kupcev in 39,8 % dolgoročnih poslovnih terjatev do drugih.

Druga večja skupina sredstev so **kratkoročna sredstva**. To so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, krajšem od leta dni. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečala za 4,4 % na 37.428.290 tisoč evrov. Največji delež v tem znesku so imele kratkoročne poslovne terjatve (44,9 %), sledijo zaloge (25,5 %), kratkoročne finančne naložbe (20,5 %), denarna sredstva (7,4 %) in sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo (1,7 %).

Kratkoročne poslovne terjatve so tiste poslovne terjatve, ki zapadejo v plačilo v roku, krajšem od enega leta. Mednje štejemo tudi tiste dele dolgoročnih terjatev, ki so že zapadli v plačilo (a še niso bili plačani) ali bodo zapadli v plačilo v enem letu po datumu bilance stanja. V skupnem znesku 16.800.847 tisoč tolarjev so bile za 4,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tem znesku so imele največji delež kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (68,8 %), manjša deleža pa kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini (16,7 %) in kratkoročne poslovne terjatve do drugih (14,5 %).

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena bodisi pri proizvodnji proizvodov ali opravljanju storitev, namenjenih prodaji, bodisi za prodajo v okviru rednega poslovanja družb. Ob koncu leta so bile v skupnem znesku 9.531.461 tisoč evrov za 7,3 % večje kot ob koncu prejšnjega leta. Največ je bilo zalog trgovskega blaga (38,0 %), sledijo zaloge nedokončane proizvodnje (26,9 %), zaloge materiala (20,1 %), zaloge proizvodov (13,5 %) in predujmi za zaloge (1,5 %). V primerjavi s koncem predhodnega leta so se največ povečale zaloge proizvodov (za 17,4 %), mnogo manj pa zaloge trgovskega blaga (za 8,1 %), zaloge materiala (za 7,1 %) in zaloge nedokončane proizvodnje (za 3,9 %). Zmanjšali so se samo predujmi za zaloge (za 22,6 %).

Kratkoročne finančne naložbe so finančne naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale manj kot leto dni ali s katerimi naj bi se trgovalo. To so tista kratkoročna sredstva, ki jih imajo družbe naložbenice, da bi z donosi, ki izvirajo iz njih, povečevale svoje finančne prihodke v kratkih rokih. Mednje uvrščamo naložbe v kapital drugih družb (kupljene delnice, pridobljene deleže in pridobljene celote kapitala), dana kratkoročna finančna posojila in druge kupljene vrednostne papirje. Ob koncu leta so bile v znesku 7.689.150 tisoč evrov za 1,2 % manjša kot ob koncu predhodnega leta. Med njimi je bilo tri četrtine kratkoročnih posojil in ena četrtina kratkoročnih finančnih naložb, razen posojil. V primerjavi s predhodnim letom so bile prve manjše za 2,6 %, druge pa za 3,5 % večje kot ob koncu predhodnega leta.

---

³¹ Spremembe slovenskih računovodskih standardov (2006) - Uradni list RS, št. 1/10 in 90/10.

Med **denarna sredstva** uvrščamo gotovino (evrsko in devizno), knjižni denar, denar na poti in denarne ustrezničke. Denarni ustreznički so naložbe, ki jih je mogoče hitro pretvoriti v naprej znani znesek denarnih sredstev in pri katerih je tveganje spremembe vrednosti nepomembno (kratkoročni depoziti in vloge v bankah ter podobne naložbe, ki so namenjene zagotavljanju plačilne sposobnosti; takoj udenarljivi dolžniški vrednostni papirji z majhnim tveganjem, ki so uvrščeni na organizirani trg; naložbe v kapital, če so pridobljene tik pred dogovorjenim odkupom). Ob koncu leta so bila denarna sredstva v skupnem znesku 2.778.984 tisoč evrov za 9,1 % večja kot ob koncu predhodnega leta.

Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo so nekratkoročna sredstva, za katere knjigovodsko vrednost se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih dvanajstih mesecih in ne z nadaljnjo uporabo. Družbe so ob koncu leta izkazale za 627.848 tisoč evrov njihove vrednosti, to je 21,1 % več kot ob koncu predhodnega leta.

Tretja skupina sredstev so **kratkoročne aktivne časovne razmejitve**. Ob koncu leta so bile z zneskom 664.441 tisoč evrov za 1,8 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajete terjatve in druga sredstva, ki se bodo predvidoma pokazala v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena. Tako opredeljena kratkoročna sredstva se nanašajo na znane ali še neznanе pravne oziroma fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastale prave terjatve, z drugimi sredstvi pa so mišljeni poslovni učinki (proizvodi ali storitve), ki jih bodo bremenili.

5.2 Obveznosti do virov sredstev

Med obveznostmi do virov sredstev je bilo 37,8 % kapitala, 24,7 % dolgoročnih obveznosti, 34,2 % kratkoročnih obveznosti, 2,2 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 1,1 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

Najpomembnejša postavka med obveznostmi do virov sredstev je **kapital**. V njem se kažejo vsi poslovni dogodki družbe in vse metode merjenja posameznih vrst sredstev in obveznosti. Celotni kapital je lastniško financiranje družbe in hkrati obveznost družbe do lastnikov, ki pred prenehanjem družbe ne zapade v plačilo. Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni in še ne uporabljeni čisti dobiček iz prejšnjih let ter neuporabljeni del čistega dobička poslovnega leta, zmanjša pa se za preneseno in še ne pokrito čisto izgubo iz prejšnjih let ter za neporavnano čisto izgubo poslovnega leta.

Ob koncu leta 2010 je bil celotni kapital družb v znesku 37.935.953 tisoč evrov za 5,5 % večji kot ob koncu predhodnega leta, predvsem zaradi velikega povečanja vpoklicanega kapitala v eni od družb s področja prometa in skladiščenja³². Delež celotnega kapitala družb v obveznostih do virov sredstev se je povečal s

---

³² To je družba DARS d. d., ki je dobila v letu 2010 z Zakonom o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju ZDARS-1, Uradni list RS št. 97/10) drugačen status kot ga je imela v prejšnjih letih. Družba je v skladu z 18. členom ZDARS-1 po sklepu Vlade (sklep Vlade RS št. 47600-3/2011/6 z dne 17. 2. 2011) prejela stvarni vložek v znesku 2.319.653.549,09 evrov, kar je toliko, kot je znašala razlika med stanjem terjatev Republike Slovenije do DARS na dan 1. 1. 2010 in knjigovodsko vrednostjo zemljišč v lasti Republike Slovenije, v povezavi z avtocestami, ki jih je Republika Slovenija prenesla v upravljanje DARS. To je v bilanci stanja DARS v letu 2010 povečalo znesek kapitala (vpoklicanega kapitala) in zmanjšalo znesek dolgoročnih obveznosti (dolgoročnih poslovnih obveznosti).

35,6 % ob koncu leta 2009 na 37,8 % ob koncu leta 2010 (brez omenjene družbe pa se je zmanjšal s 37,8 % ob koncu leta 2009 na 37,5 % ob koncu leta 2010).

Vpoklicani kapital družb je bil z zneskom 16.212.061 tisoč evrov kar za 20,8 % večji kot ob koncu predhodnega leta (brez že omenjene družbe s področja prometa in skladiščenja³³ je bil večji samo za 3,5 %). Njegov delež v celotnem kapitalu se je povečal s 37,3 % ob koncu leta 2009 na 42,7 % ob koncu leta 2010.

Kapitalske rezerve v vrednosti 9.227.921 tisoč evrov so imele 24,3-odstotni delež v kapitalu. V primerjavi s stanjem ob koncu leta 2009 so bile večje za 2,6 %. Kapitalske rezerve nastanejo z vplačili družbenikov, namenjene pa so predvsem poravnavanju izgube. Njihovo oblikovanje in porabo natančno opredeljuje ZGD-1.

Rezerve iz dobička v skupni vrednosti 4.956.609 tisoč evrov so imele 13,1-odstotni delež v kapitalu. V tej skupni vrednosti je bilo 18,3 % zakonskih rezerv, 16,6 % rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže, 15,2 % odkupljenih lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev (kot odbitna postavka), 6,1 % statutarnih rezerv in 74,2 % drugih rezerv iz dobička. Vse te rezerve družbe oblikujejo in uporabljajo skladno z ZGD-1. Njihova skupna vrednost je bila za 1,8 % večja kot ob koncu leta 2009.

Presežek iz prevrednotenja sredstev se nanaša na povečanje ali zmanjšanje knjigovodske vrednosti sredstev po modelu prevrednotenja. Ob koncu leta 2010 je bil v znesku 1.996.982 tisoč evrov za 0,4 % manjši kot ob koncu leta 2009 in je imel 5,3-odstotni delež v kapitalu.

Na vrednost celotnega kapitala vpliva tudi poslovni izid družb v tekočem in v preteklih letih. **Čisti dobiček poslovnega leta** in **preneseni čisti dobiček**, ki povečujeta vrednost kapitala, sta bila ob koncu leta v skupnem znesku 9.760.666 tisoč evrov za 3,2 % večja kot ob koncu leta 2009. **Čista izguba poslovnega leta** in **prenesena čista izguba** zmanjšujeta vrednost kapitala. Ob koncu leta je bila njuna skupna vrednost 4.218.286 tisoč evrov za 51,1 % večja kot ob koncu leta 2009.

Druga postavka v obveznostih do virov sredstev so **rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve**. V skupnem znesku 2.170.417 tisoč evrov so imele 2,2-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev in so bile za 2,6 % večje kot ob koncu leta 2009. Dobri dve tretjini zneska so prispevale **rezervacije**, ki so bile v primerjavi s koncem predhodnega leta večje za 6,0 %. Rezervacije družbe oblikujejo za sedanje obveznosti, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanju poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Mednje spadajo na primer rezervacije za reorganizacijo, pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. **Dolgoročne pasivne časovne razmejitve** s slabim tretjinskim deležem v skupnem znesku so bile za 4,8 % manjše kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki družbe izkazujejo odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke. Mednje štejemo predvsem državne podpore in donacije, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma za pokrivanje stroškov amortizacije teh sredstev in nekaterih drugih stroškov.

Tretja postavka v obveznostih do virov sredstev so **dolgoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, daljšem od leta dni. Z zneskom 24.786.464 tisoč evrov so bile v primerjavi s koncem

---

³³ Gl. opombo 32, str 21.

predhodnega leta manjše za 10,9 % (brez družbe s področja prometa in skladiščenja³⁴ so bile manjše za 1,3 %). Njihov delež v obveznostih do virov sredstev se je zmanjšal s 27,6 % ob koncu leta 2009 na 24,7 % ob koncu leta 2010 (brez omenjene družbe se je delež zmanjšal s 23,3 % ob koncu leta 2009 na 23,1 % ob koncu leta 2010). Med dolgoročnimi obveznostmi je bilo 93,7 % finančnih, 4,9 % poslovnih obveznosti in 1,4 % odloženih obveznosti za davek. **Dolgoročne finančne obveznosti** v znesku 23.220.846 tisoč evrov so bile za 5,7 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Slabe tri četrtine tega zneska so prispevale dolgoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 4,9 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Dolgoročne poslovne obveznosti** so bile z zneskom 1.209.467 tisoč evrov za 78,0 % manjše kot ob koncu predhodnega leta (brez že omenjene družbe³⁵ so bile manjše za 55,7 %). Ob koncu leta so družbe izkazale za 356.151 tisoč evrov **odloženih obveznosti za davek**, to je 3,1 % več kot ob koncu predhodnega leta.

Četrta postavka v obveznostih do virov sredstev so **kratkoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, krajšem od leta dni, zato se pri sestavljanju bilance stanja všttevajo mednje tudi deli dolgoročnih obveznosti, ki so že zapadli v plačilo, a še niso plačani, in deli dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju do leta dni po datumu bilance stanja. **Kratkoročne obveznosti** so imele v skupni vrednosti 34.299.319 tisoč evrov 34,2-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečale za 0,9 %. Med kratkoročnimi obveznostmi je bilo 52,6 % poslovnih in 47,4 % finančnih obveznosti. **Kratkoročne poslovne obveznosti** so bile v znesku 18.040.546 tisoč evrov za 6,9 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Največji del tega zneska, 62,0 %, so prispevale kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki so bile za 5,1 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Kratkoročne finančne obveznosti** so bile v znesku 16.257.754 tisoč evrov za 4,9 % manjše kot ob koncu predhodnega leta. Dobri dve tretjini njihove vrednosti so prispevale kratkoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 3,7 % manjše kot ob koncu predhodnega leta. Med kratkoročnimi obveznostmi izkazujemo tudi **obveznosti, vključene v skupine za odtujitev**. To so obveznosti, ki se nanašajo na postavko sredstev (skupine za odtujitev) za prodajo, ki jo v bilanci stanja izkazujemo med kratkoročnimi sredstvi. Ob koncu leta so bile z zneskom 1.019 tisoč evrov za 66,4 % manjše kot ob koncu predhodnega leta.

Najmanjši, 1,1-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev so imele **kratkoročne pasivne časovne razmejitev**. Znašale so 1.114.220 tisoč evrov, to je 6,9 % več kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajeti kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma kratkoročno vnaprej vračunani odhodki in kratkoročno odloženi prihodki, ki jih je treba izkazovati posebej in razčlenjevati na pomembnejše vrste.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** družb sta se od konca leta 2009 do konca leta 2010 nekoliko povečala delež kapitala (s 35,6 % na 37,8 %) in delež kratkoročnih obveznosti (s 33,7 % na 34,2 %), zmanjšal pa se je nekoliko delež dolgoročnih obveznosti (s 27,6 % na 24,7 %). Ob koncu leta 2010 so imele v strukturi obveznosti do virov sredstev več kot 50,0 % kapitala le družbe s področja oskrbe z električno energijo, plinom in paro, več kot 50,0 % kratkoročnih obveznosti pa samo družbe v gradbeništvu.

Ob koncu leta 2010 je bila stopnja lastniškosti financiranja (0,378) nekoliko višja, stopnja dolžniškosti financiranja (0,589) družb pa nekoliko nižja kot ob koncu predhodnega leta.

---

³⁴ Gl. opombo 32, str. 21.

³⁵ Gl. opombo 32, str. 21.

6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETIH 2009 IN 2010

Od leta 2009 do leta 2010 se je število družb povečalo za 1.837, zlasti na področjih strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (za 578), predelovalnih dejavnosti (za 180), informacijske in komunikacijske dejavnosti (za 179) ter trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (za 158). Število družb se je zmanjšalo samo na dveh področjih, in sicer v gradbeništvu (za 11) ter v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (za 2). Čeprav je bilo v letu 2010 več družb, so zaposlovale 17.252 delavcev manj kot družbe v letu 2009. Manj zaposlenih so imele družbe na petnajstih področjih, več zaposlenih pa družbe na štirih področjih (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). Število zaposlenih se je najbolj zmanjšalo na področjih gradbeništvu (za 6.795), predelovalnih dejavnosti (za 6.081), trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (za 2.557) ter prometa in skladiščenja (za 1.100). Opisane spremembe so nekoliko spremenile strukturo skupnega števila družb in števila zaposlenih po posameznih področjih (gl. Tabela 3 v Statistični prilogi).

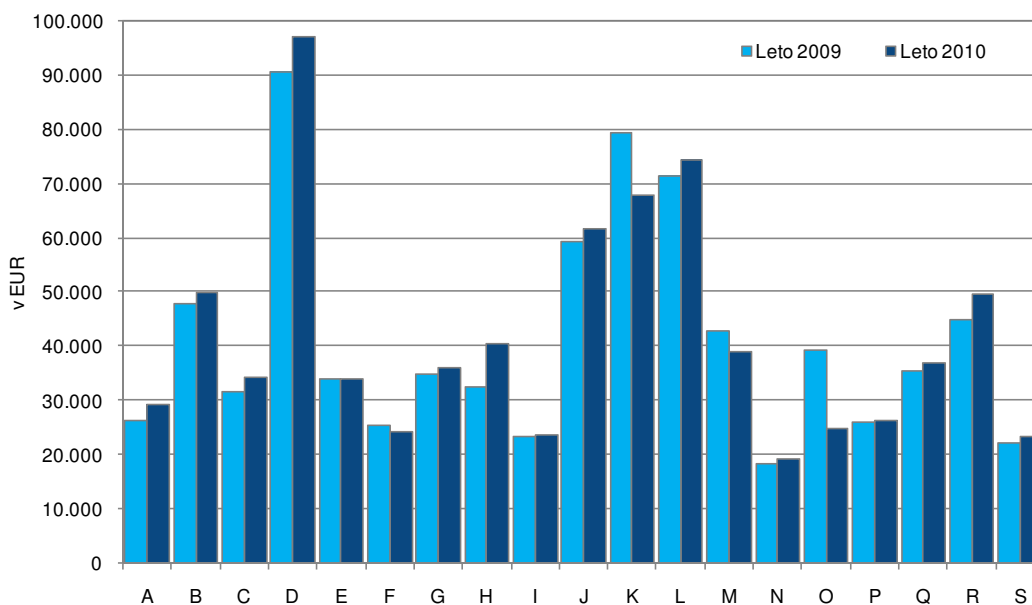
Kazalniki velikosti kažejo, da je imela posamezna družba v letu 2010 v povprečju manj zaposlenih, več skupnih prihodkov in manj sredstev kot posamezna družba v letu 2009. **Povprečno število zaposlenih v posamezni družbi** se je zmanjšalo z 8,90 na 8,30, to je za 6,7 %. V letu 2010 je imela v povprečju največ zaposlenih posamezna družba v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (41,33, v letu 2009 pa v rudarstvu, 43,58) in najmanj v poslovanju z nepremičninami (1,88, v letu 2009 2,01). **Skupni prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba**, so se povečali s 1.333 tisoč evrov na 1.351 tisoč evrov, to je za 1,4 %. Največ skupnih prihodkov je v obeh letih v povprečju ustvarila posamezna družba v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (v letu 2010 10.934 tisoč evrov, v letu 2009 14.038 tisoč evrov), najmanj pa v izobraževanju (v letu 2010 153 tisoč evrov, v letu 2009 158 tisoč evrov). Ob koncu leta 2010 je **posamezna družba razpolagala s sredstvi v povprečni vrednosti** 1.800 tisoč evrov, to je za 7,0 % manj kot ob koncu leta 2009. Ob koncu obeh let je bila tudi povprečna vrednost sredstev v posamezni družbi največja v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (ob koncu leta 2010 17.489 tisoč evrov, ob koncu leta 2009 23.296 tisoč evrov) in najmanjša v izobraževanju (ob koncu leta 2010 163 tisoč evrov, ob koncu leta 2009 164 tisoč evrov).

Kazalniki produktivnosti dela (merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega) so se izboljšali. **Skupni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 149.704 evrov v letu 2009 na 162.799 evrov v letu 2010, to je za 8,7 %. Povečal se je na petnajstih področjih, zmanjšal pa na štirih (finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). **Poslovni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 144.673 evrov v letu 2009 na 158.078 evrov v letu 2010, to je za 9,3 %. Povečal se je na šestnajstih področjih, zmanjšal pa na treh (strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). **Dodana vrednost na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečala s 34.167 evrov v letu 2009 na 36.043 evrov v letu 2010, to je za 5,5 %. Povečala se je na petnajstih področjih, zmanjšala pa na štirih (gradbeništvu; finančne in zavarovalniške storitve; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; gl. Slika 3). V letu 2010 so bili vsi trije naštetih kazalniki najvišji na področju oskrbe z električno energijo, plinom in paro (skupni prihodek na zaposlenega 545.299 evrov, poslovni prihodek na zaposlenega 539.352 evrov, dodana vrednost na zaposlenega 97.191 evrov), najnižji pa v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (skupni prihodek na

zaposlenega 52.384 evrov, poslovni prihodek na zaposlenega 51.361 evrov, dodana vrednost na zaposlenega 19.096 evrov).

Kazalnik izvozne naravnosti družb (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje) se je zvišal z 28,0 % v letu 2009 na 30,7 % v letu 2010. Pregled po posameznih področjih kaže, da se je kazalnik izvozne naravnosti zvišal na trinajstih področjih, na področju izobraževanja je ostal enak, znižal pa se je na štirih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; gradbeništvo; gostinstvo; druge raznovrstne poslovne dejavnosti). Ker družbe v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti ustvarijo zelo malo čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU, je bil njihov delež v čistih prihodkih od prodaje v obeh letih enak 0. V obeh letih so najvišji kazalnik izvozne naravnosti izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (v letu 2010 64,8 %, v letu 2009 62,2 %), ki so s prodajo na trgu EU in izven EU v obeh letih ustvarile kar 60,0 % vseh svojih prihodkov (gl. Tabela 4 v Statistični prilogi).

Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah po področjih dejavnosti v letih 2009 in 2010 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2009 in 2010.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, B – rudarstvo, C – predelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, P – izobraževanje, Q – zdravstvo in socialno varstvo, R – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S – druge dejavnosti.

Med izbranimi **kazalniki gospodarnosti** se je poslabšal samo koeficient celotne gospodarnosti družb. **Koeficient celotne gospodarnosti** družb se je zmanjšal z 1,014 v letu 2009 na 1,002 v letu 2010. Zmanjšal se je na desetih področjih, na devetih področjih pa povečal (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; zdravstvo in socialno varstvo; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti ter druge dejavnosti). V letu 2010 je bil na enajstih področjih večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Na enem področju je bil enak 1. Manjši od 1 (prihodki so bili manjši od odhodkov) je bil na sedmih področjih

(gradbeništvo; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Največji koeficient celotne gospodarnosti so dosegle družbe v zdravstvu in socialnem varstvu (1,091). **Koeficient gospodarnosti poslovanja** družb je bil v obeh letih enak, 1,030. Zmanjšal se je na tistih desetih področjih, ki so imele v letu 2010 v primerjavi z letom 2010 tudi slabši koeficient celotne gospodarnosti. Na področju oskrbe z električno energijo, plinom in paro je ostal enak kot v prejšnjem letu, na osmih področjih (kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; zdravstvo in socialno varstvo; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti ter druge dejavnosti) pa se je povečal. V letu 2010 je bil manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov) na treh področjih (gradbeništvo, gostinstvo ter finančne in zavarovalniške dejavnosti). Na vseh drugih šestnajstih področjih je bil večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov), največji pa je bil na področju poslovanja z nepremičninami (1,147). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** družb se je zmanjšal s 63,4 % v letu 2009 na 63,0 % v letu 2010. Zmanjšal se je na enajstih področjih, povečal pa na osmih (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; gradbeništvo; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; gostinstvo; finančne in zavarovalniške storitve; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; izobraževanje). V letu 2010 so imele najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti družbe s področja poslovanja z nepremičninami (31,5 %).

Ker so v letu 2010 vse družbe skupaj izkazale neto čisto izgubo, sta imela **kazalnika dobičkonosnosti poslovanja**, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) negativni predznak. Oba koeficienta sta imela pozitivni predznak samo na tistih področjih, kjer so družbe dosegle neto čisti dobiček (predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; izobraževanje; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti). Tako v letu 2010 kot v letu 2009 so najvišji **koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** dosegle družbe v zdravstvu in socialnem varstvu (0,040 v letu 2010), najvišji **koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** pa družbe v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (0,368 v letu 2010).

Kazalniki stanja financiranja kažejo, da so imele družbe ob koncu leta 2010 nekoliko višjo stopnjo lastniškosti financiranja, nekoliko nižjo stopnjo dolžniškosti financiranja in enako stopnjo dolgoročnosti financiranja kot družbe ob koncu leta 2009. **Stopnja lastniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) se je zvišala z 0,351 na 0,378. Zvišala se je na devetih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti) in znižala na desetih. Ob koncu leta 2010 je bila najvišja v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (0,706). **Stopnja dolžniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale z dolgovi) se je znižala z 0,617 na 0,589. Znižala se je na vseh tistih področjih, kjer se je povišala stopnja lastniškosti financiranja, razen na področju dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti. Na slednjem področju se je stopnja dolžniškosti financiranja zvišala, prav tako pa se je zvišala tudi na drugih desetih področjih (rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; gradbeništvo; trgovina, vzdrževanje in

popravila motornih vozil; gostinstvo: informacijske in komunikacijske dejavnosti; finančne in zavarovalniške dejavnosti; izobraževanje; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Ob koncu leta 2010 so imele najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja družbe s področja gradbeništva (0,777). **Stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami), je bila pri vseh družbah skupaj v obeh letih enaka, 0,647. Znižala se je na štirinajstih področjih, zvišala pa na petih (gradbeništvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne dejavnosti). Ob koncu leta 2010 je bila najvišja na področju prometa in skladiščenja (0,850).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so imele družbe ob koncu leta 2010 nekoliko večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko večjo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot družbe ob koncu leta 2009. **Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev** družb se je povečal z 0,935 na 1,015. Povečal se je na desetih področjih, na devetih pa zmanjšal (rudarstvo; gradbeništvo; trgovina, vzdrževanje in popravila z motornimi vozili; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; izobraževanje ter zdravstvo in socialno varstvo). Ob koncu leta 2010 je bil največji v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (6,303). Večji od 1 (kar pomeni, da so družbe s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva), je bil na sedmih področjih (predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti). **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** družb se je povečal z 0,899 na 0,904. Povečal se je na osmih področjih (predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti). Na področju izobraževanja je ostal enak, zmanjšal pa se je na desetih področjih. Ob koncu leta 2010 je bil največji v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (1,581). Večji od 1 je bil na štirih področjih (oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). To pomeni, da so samo družbe na teh štirih področjih s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami v celoti pokrile vsa dolgoročna sredstva in zaloge. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** družb se je zmanjšal z 0,950 ob koncu leta 2009 na 0,931 ob koncu leta 2010. Zmanjšal se je na enajstih področjih, povečal pa na osmih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti; izobraževanje; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Ob koncu leta 2010 je bil največji v finančni in zavarovalniški dejavnosti (1,481). Večji od 1 je bil na osmih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; finančne in zavarovalniške dejavnosti ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti). To pomeni, da so imele družbe na teh osmih področjih kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti.

Več podatkov o kazalnikih poslovne uspešnosti vseh družb skupaj in po posameznih področjih v letu 2010 gl. v Tabeli 4 in Tabeli 5 v Statistični prilogi.

7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2010

Po velikosti smo družbe razvrstili glede na število zaposlenih (gl. pogl. 7.1) in v skladu z merili 55. člena ZGD-1 B (gl. pogl. 7.2).

7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih

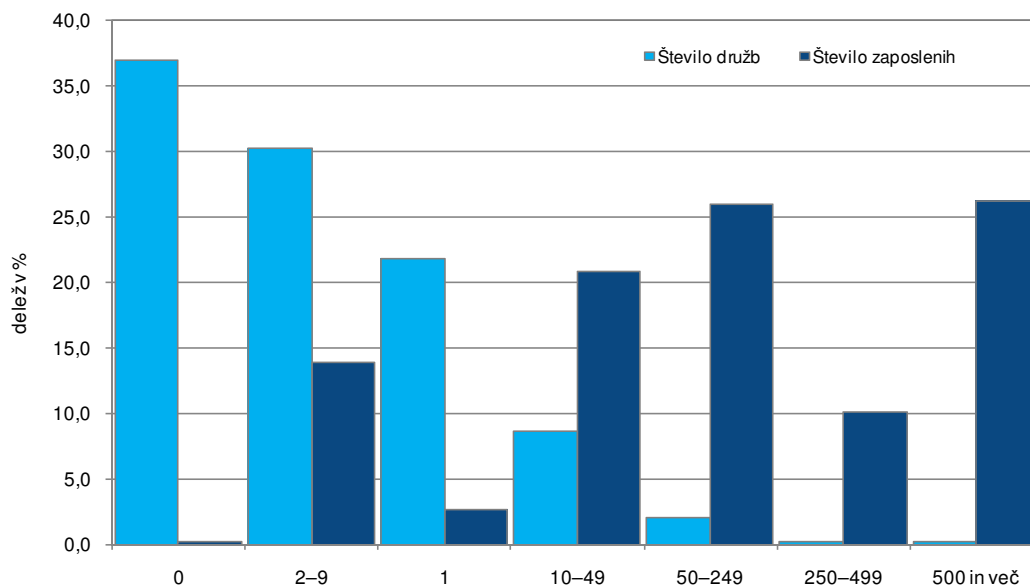
Družbe smo po številu zaposlenih razvrstili v sedem skupin:

- družbe brez zaposlenih,
- družbe z 1 zaposlenim,
- družbe z 2–9 zaposlenimi,
- družbe z 10–49 zaposlenimi,
- družbe s 50–249 zaposlenimi,
- družbe z 250–499 zaposlenimi
- družbe s 500 in več zaposlenimi.

7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010

V letu 2010 je bilo od 55.733 družb 36,9 % družb brez zaposlenih, 1 zaposlenega je imelo 21,8 % družb, 2–9 zaposlenih 30,2 % družb, 10–49 zaposlenih 8,6 % družb, 50–249 zaposlenih 2,1 % družb, 250–499 zaposlenih 0,2 % družb, prav tako 0,2 % družb je imelo 500 in več zaposlenih (Slika 4).

Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010 (deleži v %)

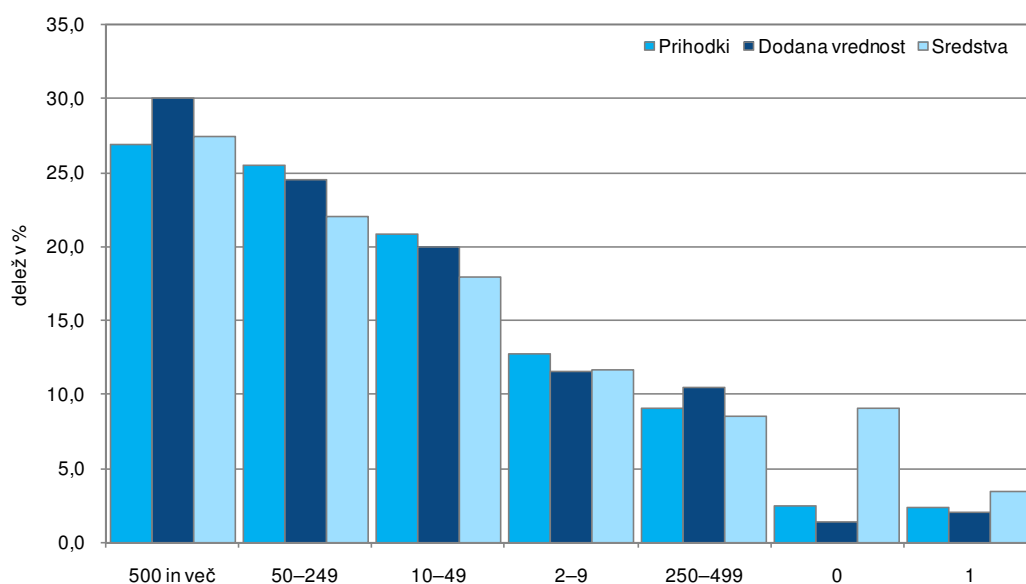

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Družbe s 500 in več zaposlenimi so zaposlovale največ delavcev (26,2 %) in so največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (gl. Slika 5). Ustvarile so 26,9 % prihodkov, 30,0 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta izkazale 27,4 % celotne vrednosti sredstev družb. Sledili so prispevki družb s 50–249

zaposlenimi. Te družbe so zaposlovale 26,0 % delavcev, ustvarile 25,5 % prihodkov, 24,5 % celotne dodane vrednosti in izkazale 22,0 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bile družbe z 10–49 zaposlenimi. Pri njih je bilo zaposlenih 20,9 % delavcev, ki so ustvarili 20,8 % prihodkov, 20,0 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagali s 17,9 % celotne vrednosti sredstev družb. Na zadnjem mestu po ustvarjenih prihodkih (2,4 %) in razpoložljivih sredstvih (3,5 %) so bile družbe z 1 zaposlenim, po ustvarjeni dodani vrednosti (1,4 %) pa družbe brez zaposlenih.

Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

V letu 2010 je **čisti dobiček** v skupni vrednosti 2.576.223 tisoč evrov izkazalo 33.758 družb. Največ družb s čistim dobičkom (36,5 %) je imelo 2–9 zaposlenih. Največji del celotne vrednosti čistega dobička družb (23,9 %) je izkazalo 67 družb s 500 in več zaposlenimi. Med temi je 56 (83,6 %) družb izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**, in je v skupnem znesku 612.761 tisoč evrov pomenil kar 99,6 % celotnega čistega dobička družb s 500 in več zaposlenimi (Tabela 11).

Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2010

Družbe s številom zaposlenih	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
0	9.071	184.807	9.245	266.913	-82.106
1	7.516	121.902	4.562	358.872	-236.970
2–9	12.322	340.610	4.486	410.235	-69.625
10–49	3.837	526.714	951	427.805	98.909
50–249	847	602.959	319	573.058	29.901
250–499	98	183.818	35	94.858	88.960
500 in več	67	615.413	25	700.979	-85.566
SKUPAJ	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Čisto izgubo v skupni vrednosti 2.832.720 tisoč evrov je izkazalo 19.623 družb. Med njimi je bilo skoraj polovico družb brez zaposlenih. Skoraj četrtino vrednosti celotne čiste izgube družb je izkazalo 25 družb s 500 in več zaposlenimi. Od teh 25 družb jih je 24 (96,0 %) izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**, in je z zneskom 700.820 tisoč evrov pomenila skoraj celotno čisto izgubo družb s 500 in več zaposlenimi.

Med obravnavanimi skupinami družb so štiri skupine poslovanje v letu 2010 zaključile z negativnim poslovnim izidom. Skupna **neto čista izguba** (negativna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo) družb je znašala 256.497 tisoč evrov. Največ neto čiste izgube so imele družbe z 1 zaposlenim, sledijo družbe s 500 in več zaposlenimi, družbe brez zaposlenih ter družbe z 2–9 zaposlenimi. **Neto čisti dobiček** so izkazale tri skupine družb, in sicer družbe z 10–49 zaposlenimi, družbe z 250–499 zaposlenimi in družbe s 50–249 zaposlenimi.

7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

Leta 2010 je bilo v primerjavi z letom 2009 1.837 družb več in 17.252 manj zaposlenih. Najbolj se je povečalo **število družb** brez zaposlenih (za 1.367). Sledilo je povečanje števila družb z 1 zaposlenim (za 653) in družb z 2–9 zaposlenimi (za 15). V vseh ostalih skupinah se je število družb zmanjšalo, zmanjšalo pa se je tudi število zaposlenih v teh skupinah družb. **Število zaposlenih** se je najbolj zmanjšalo v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (za 8.185), sledijo družbe z 10–49 zaposlenimi (za 3.913), s 50–249 zaposlenimi (za 3.665), z 250–499 zaposlenimi (za 1.453) ter z 2–9 zaposlenimi (za 747). Več zaposlenih je bilo samo v skupini družb z enim zaposlenim.

Kazalnik velikosti, merjen s skupnimi prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba, je bil pri vseh posameznih obravnavanih skupinah družb, razen pri družbah brez zaposlenih, večji kot v prejšnjem letu. Kazalnik velikosti, merjen s sredstvi, s katerimi je v povprečju razpolagala posamezna družba, je bil pri treh skupinah družb (družbe z 2–9 zaposlenimi, z 250–499 ter s 500 in več zaposlenimi) večji, pri štirih skupinah pa manjši kot v prejšnjem letu. Oba kazalnika velikosti sta bila v obeh letih največja v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (v letu 2010 so znašali skupni prihodki na družbo 213.538 tisoč evrov, 10,6 % več kot v letu 2009, sredstva na družbo pa 288.800 tisoč evrov, 1,1 % več kot v letu 2009).

Produktivnost dela, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, je bila v vseh posameznih obravnavanih skupinah družb (med katerimi niso upoštevane družbe brez zaposlenih), razen skupine družb z 2–9 zaposlenimi, večja kot v prejšnjem letu. Tudi ta kazalnik je bil v obeh letih največji v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (v letu 2010 41.270 evrov, 11,8 % več kot v letu 2009).

Kazalnik izvozne naravnosti (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje) se je povečal v vseh obravnavanih skupinah družb. V obeh letih so imele največji kazalnik izvozne naravnosti družbe s 500 in več zaposlenimi (v letu 2010 44,6 %, v letu 2009 41,0 %).

Med izbranimi **kazalniki gospodarnosti** vseh družb skupaj se je v primerjavi s prejšnjim letom poslabšal samo **koeficient celotne gospodarnosti**. Poslabšal se je v vseh obravnavanih skupinah družb, razen pri družbah brez zaposlenih in družbah z 250–499 zaposlenimi, kjer se je izboljšal. V letu 2010 je bil manjši od 1 (skupni prihodki so bili manjši od skupnih odhodkov) pri skupinah družb brez zaposlenih in z enim zaposlenim, pri družbah z 2–9 zaposlenimi je bil enak 1. Pri drugih štirih skupinah družb je bil večji od 1, največji pa v skupini družb z 250–499 zaposlenimi (1,018). **Koeficient gospodarnosti poslovanja** se je izboljšal v skupinah družb s 50–249 zaposlenimi ter s 500 in več zaposlenimi, v vseh drugih skupinah pa se je poslabšal.

Ta koeficient je bil v obeh letih pri vseh obravnavanih skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Največji koeficient gospodarnosti poslovanja so v letu 2010 dosegle družbe s 500 in več zaposlenimi (1,039). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** se je zmanjšal samo v skupinah družb s 50–249 zaposlenimi ter s 500 in več zaposlenimi, pri vseh drugih skupinah družb (med katerimi niso zajete družbe brez zaposlenih) pa se je povečal. V letu 2010 so imele največji delež stroškov dela v dodani vrednosti družbe z 2–9 zaposlenimi (68,7 %), najmanjšega pa družbe s 500 in več zaposlenim (58,5 %).

V letu 2010 sta imela **kazalnika dobičkonosnosti poslovanja**, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), pri skupinah družb z neto čisto izgubo negativni predznak. Med skupinami družb, ki so imele v letu 2010 neto čisti dobiček (družbe z 10–49 zaposlenimi, s 50–249 zaposlenimi in z 250–499 zaposlenimi) so dosegle največji **koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** (0,011) in največji **koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** (0,021) družbe z 250–499 zaposlenimi.

Kazalnika stanja financiranja kažeta, da so vse družbe skupaj dosegle ob koncu leta 2010 nekoliko višjo stopnjo lastniškosti financiranja in enako stopnjo dolgoročnosti financiranja kot družbe ob koncu leta 2009. **Stopnja lastniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) se je znižala pri družbah brez zaposlenih, z 1 zaposlenim in z 250–499 zaposlenimi, pri drugih skupinah družb pa se je povišala. Ob koncu leta 2010 je bila najvišja v družbah z 250–499 zaposlenimi (0,492) in najnižja v družbah z 1 zaposlenim (0,207). **Stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, z dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami in z dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami) se je v letu 2010 v primerjavi s predhodnim letom povišala v skupinah družb brez zaposlenih, z 1 zaposlenim in z 2–9 zaposlenimi, v skupini družb s 50–249 je ostala enaka, v vseh drugih skupinah družb pa se je znižala. Ob koncu leta 2010 je bila najvišja v družbah s 500 in več zaposlenimi (0,740) in najnižja v družbah z 1 zaposlenim (0,509).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse družbe skupaj ob koncu leta 2010 izkazale večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev in večjo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot vse družbe skupaj ob koncu leta 2009. **Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev** se je zmanjšal v skupinah družb z 1 zaposlenim, z 10–49 zaposlenimi in z 250–499 zaposlenimi, v vseh drugih skupinah družb pa se je povečal. Ob koncu leta 2010 je bil največji v družbah brez zaposlenih (1,652). Manjši od 1 je bil samo v skupinah družb z 1 zaposlenim in družb s 500 in več zaposlenimi. To pomeni, da ti dve skupini družb s kapitalom nista v celoti pokrili vseh osnovnih sredstev. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** se je nekoliko zmanjšal v skupinah družb z 2–9 zaposlenimi in s 500 in več zaposlenimi, ostal enak v skupini družb z 10–49 zaposlenimi, v vseh drugih skupinah družb pa se je povečal. Ob koncu leta 2010 je bil največji v družbah z 10–49 zaposlenimi (0,942). V vseh skupinah družb je bil manjši od 1, kar pomeni, da nobena skupina družb s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami ni v celoti pokrila vseh dolgoročnih sredstev in zalog. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** se je v vseh skupinah družb zmanjšal, razen v skupini družb z 2–9 zaposlenimi, pri katerih je ostal enak kot v prejšnjem letu. Ob koncu leta 2010 je bil večji od 1 pri družbah z 10–49 zaposlenimi in z 250–499 zaposlenimi. To pomeni, da sta imeli te dve skupini družb kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so imele družbe z 9–49 zaposlenimi (1,074).

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja obravnavanih skupin družb gl. v Tabeli 7 v Statistični prilogi.

7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe

V letu 2010 so se družbe razvrstile na **mikro, majhne, srednje in velike** z uporabo meril (povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu, vrednost aktive ob koncu poslovnega leta) v skladu s 55. členom ZGD-1.

V letu 2010 so bila merila za razvrščanje družb v velikostne razrede enaka kot v prejšnjih dveh letih:

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 10,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 2.000.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 2.000.000 evrov.

Majhna družba je družba, ki ni mikro in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 8.800.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 4.400.000 evrov.

Srednja družba je družba, ki ni mikro ali majhna in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 35.000.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 17.500.000 evrov

Velika družba je družba, ki ni niti mikro niti majhna niti srednja. V vsakem primeru so velike družbe:

- banke,
- zavarovalnice,
- borza vrednostnih papirjev in
- družbe, ki morajo po 56. členu ZGD-1 sestaviti konsolidirano (skupinsko) letno poročilo.

Družbe so se v skladu s temi merili razvrstile ali prerazvrstile v velikostne razrede na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let. Pri razvrstitvi pa so upoštevale tudi naslednje navodilo:

- Če je poslovni subjekt ustanovljen v tekočem letu (2010), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti tekočega leta (2010).
- Če je poslovni subjekt ustanovljen v preteklem letu (2009), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti preteklega leta (2009).
- Če izračunani velikosti iz obrazcev v zadnjih dveh poslovnih letih (2010 in 2009) nista enaki, se upošteva še izračunana velikost v predpreteklem letu (2008), pri čemer se za obravnavano velikost šteje tista, ki se je v zadnjih treh letih ponovila dvakrat. Če je izračunana velikost poslovnega subjekta

v vsakem letu drugačna, se za obravnavano velikost šteje srednja vrednost izračunanih velikosti poslovnega subjekta v zadnjih treh poslovnih letih.

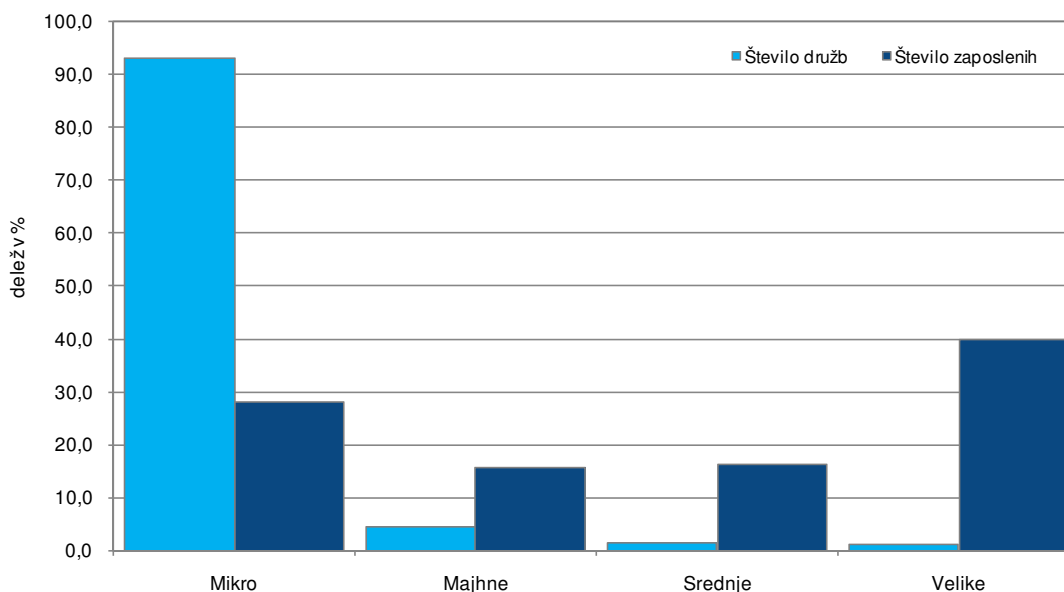
- Če je poslovni subjekt zavezan h konsolidaciji, je obravnavana velikost ne glede na izračunano velikost iz obrazcev velika.

7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2010

V letu 2010 je bilo od 55.734 družb 51.805 (92,9 %) mikro, 2.434 (4,4 %) majhnih, 774 (1,4 %) srednjih in 721 (1,3 %) velikih družb (gl. Slika 6).

Na skupno poslovanje družb so najbolj vplivale velike družbe, ki so zaposlovale največ delavcev (40,0 %). Ustvarile so dobro polovico vseh prihodkov (54,0 %), polovico celotne dodane vrednosti (50,1 %) ter ob koncu leta razpolagale s 57,3 % celotne vrednosti sredstev družb (gl. Slika 7). Sledili so prispevki mikro družb, pri katerih je bilo zaposlenih 28,0 % delavcev. Te so ustvarile 17,9 % skupnih prihodkov, 20,2 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagale z 20,1 % celotne vrednosti sredstev družb. Srednje družbe so imele 16,4 % zaposlenih, ki so ustvarili 15,0 % vseh prihodkov in 15,2 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagali z 9,9 % celotne vrednosti sredstev družb. Najmanjši so bili prispevki majhnih družb s 15,6 % vseh zaposlenih delavcev. Te družbe so ustvarile 13,1 % vseh prihodkov in 14,5 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagale z 12,7 % celotne vrednosti sredstev družb.

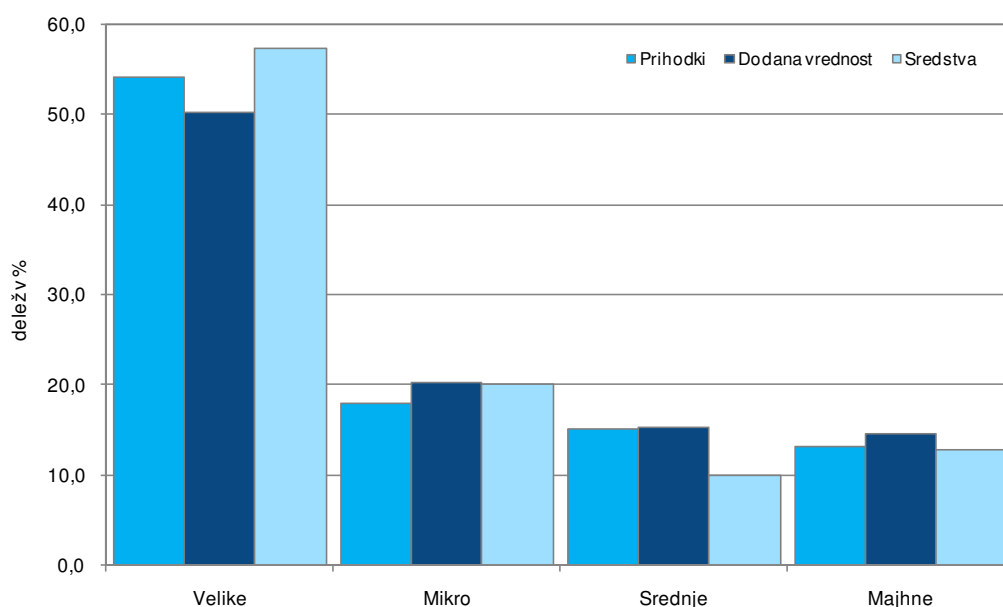
Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2010 (deleži v %)

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

Razporeditev mikro, majhnih, srednjih in velikih družb po področjih dejavnosti:

- Od 51.805 mikro družb jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (24,8 %). Te družbe so ustvarile največji del prihodkov vseh mikro družb (33,8 %).
- Tudi največ majhnih družb je bilo v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (31,4 %). Te so ustvarile največji del prihodkov vseh majhnih družb (37,1 %).
- Največ srednjih družb je bilo v predelovalnih dejavnostih (35,3 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (26,0 %). Prve so ustvarile 33,0 %, druge pa 33,4 % vseh prihodkov srednjih družb.
- Od 721 velikih družb jih je bilo največ v predelovalnih dejavnostih (29,5 %). Te družbe so ustvarile največ prihodkov vseh velikih družb (35,8 %).

Več podatkov o velikostni strukturi družb po področjih dejavnosti gl. v Tabeli 10 v Statistični prilogi.

Od leta 2009 do leta 2010 so se **skupni prihodki** družb povečali za 7,3 %. Najbolj so se povečali v mikro družbah (za 12,4 %), manj v srednjih (za 8,0 %) in velikih (za 6,6 %) ter najmanj v majhnih (za 2,6 %). Povečanje prihodkov je predvsem posledica povečanja čistih prihodkov od prodaje, ki jih delimo na čiste prihodke od prodaje na domačem trgu in čiste prihodke od prodaje na tujem trgu. Pri vseh štirih skupinah družb so se povečali **čisti prihodki od prodaje na tujem trgu** (v mikro družbah za 32,8 %, v majhnih za 14,0 %, v srednjih za 17,7 % in v velikih za 16,3 %) bolj kot **čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** (v mikro družbah za 8,9 %, v majhnih za 0,7 %, v srednjih za 4,8 % in v velikih za 1,6 %). Zaradi tega se je v strukturi prihodkov vsake od obravnavnih skupin družb zmanjšal delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu in povečal delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu. V letu 2010 so imele v strukturi prihodkov največji delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu mikro družbe (76,4 %), največji delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu pa velike družbe (35,9 %).

Skupni odhodki družb so se povečali nekoliko več kot skupni prihodki. To velja tudi za mikro, majhne in velike družbe, samo pri srednjih družbah so se povečali enako kot skupni prihodki. Največji del odhodkov so pomenili **stroški blaga, materiala in storitev**, ki so imeli 74,0-odstotni delež v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 68,8-odstotni, v majhnih 72,5-odstotni, v srednjih 75,8-odstotni in v velikih 75,7-odstotni delež). V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali od 3,7 % pri majhnih družbah do 15,1 % pri mikro družbah. Sledili so **stroški dela** s 14,0-odstotnim deležem v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 18,1-odstotni, v majhnih 16,7-odstotni, v srednjih 15,4-odstotni in v velikih družbah 11,5-odstotni delež). Med stroške dela so vključeni stroški plač, ki so imeli 10,1-odstotni delež v odhodkih družb (v mikro družbah 13,1-odstotni, v majhnih 12,3-odstotni, v srednjih 11,1-odstotni in v velikih 8,3-odstotni delež). Glede na prejšnje leto so se stroški plač povečali od 1,7 % pri velikih družbah do 8,8 % pri mikro družbah. V letu 2010 so prejeli največjo povprečno mesečno plačo zaposleni v velikih družbah (1.521 evrov), manj v majhnih (1.385 evrov) in v srednjih (1.374 evrov) ter najmanj v mikro družbah (1.156 evrov).

Čisti dobiček družb je bil v letu 2010 za 0,7 % manjši kot v prejšnjem letu. Zmanjšal se je pri majhnih (za 5,9 %) in velikih družbah (za 3,2 %), povečal pa pri mikro (za 6,4 %) in srednjih družbah (za 3,5 %). V letu 2010 ga je izkazalo 79,0 % majhnih, 75,2 % srednjih 73,2 % velikih, in 59,4 % mikro družb. Dobro polovico (52,3 %) celotne vrednosti čistega dobička družb so izkazale velike družbe. Od 528 velikih družb s čistim dobičkom jih je 277 (52,5 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 96,9 % celotnega čistega dobička velikih družb oziroma 50,7 % celotnega čistega dobička družb (Tabela 12).

Čista izguba družb se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 37,5 %. Med posameznimi skupinami družb se je najbolj povečala pri mikro (za 74,7 %), manj pri majhnih (za 57,7 %), še manj pri velikih (za 24,6 %) in najmanj pri srednjih družbah (za 0,5 %). V letu 2010 je čisto izgubo izkazalo 36,1 % mikro, 26,2 % velikih, 24,4 % srednjih in 21,8 % majhnih družb. Polovico celotne vrednosti čiste izgube družb so izkazale velike družbe (50,1 %). Od 189 velikih družb s čisto izgubo jih je 142 (75,1 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 99,4 % vrednosti čiste izgube velikih družb oziroma 49,8 % celotne čiste izgube družb.

Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2010

Družbe glede na velikost	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Mikro	30.752	590.563	18.714	901.896	-311.333
Majhne	1.896	327.986	531	292.091	35.895
Srednje	582	309.042	189	220.708	88.334
Velike	528	1.348.632	189	1.418.025	-69.393
Skupaj	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

V letu 2010 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo družb prvič po letu 2001 negativna. Družbe so skupno izkazale **neto čisto izgubo**. Med obravnavanimi skupinami družb so neto čisto izgubo izkazale mikro in velike družbe. Majhne in srednje družbe so poslovanje v letu 2010 zaključile z **neto čistim dobičkom**, ki je bil pri prvih za 78,0 % manjši, pri drugih pa za 12,1 % večji kot v prejšnjem letu.

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb je bila ob koncu leta 2010 za 0,6 % manjša kot ob koncu leta 2009. Manjša je bila pri treh skupinah družb (pri majhnih družbah za 0,6 %, srednjih za 8,7 %, in velikih za 0,9 %), večja pa pri skupini mikro družb (za 5,0 %).

Od začetka do konca leta 2010 se je v **strukturi sredstev** vseh štirih skupin družb zmanjšal delež **dolgoročnih sredstev** (v majhnih in srednjih družbah predvsem zaradi zmanjšane deleža opredmetenih osnovnih sredstev, v mikro in velikih družbah pa predvsem zaradi zmanjšane deleža dolgoročnih finančnih naložb) in se povečal delež **kratkoročnih sredstev** (pri vseh štirih skupinah družb predvsem zaradi povečanega deleža kratkoročnih poslovnih terjatev). Kljub opisanim spremembam so imele ob koncu leta 2010 majhne, srednje in velike družbe več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (majhne 52,6 %, srednje 50,7 % in velike 70,3 %), mikro družbe pa natanko polovico sredstev (50,0 %).

V tem času sta se v **strukturi obveznosti do virov sredstev** majhnih, srednjih in velikih družb povečala delež **kapitala** (v majhnih družbah za 0,2, v srednjih za 4,0 in v velikih za 3,8 strukturne točke) in delež **kratkoročnih obveznosti** (v majhnih družbah za 1,4, v srednjih za 2,8 in v velikih za 0,1 strukturne točke), zmanjšal pa se je delež **dolgoročnih obveznosti** (v majhnih družbah za 1,4, v srednjih za 6,8 in v velikih za 4,1 strukturne točke). To pomeni, da se je pri navedenih skupinah družb povečala **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran s kapitalom). **Stopnja dolžniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran z dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi) se je pri srednjih in velikih družbah znižala, pri majhnih pa je ostala enaka kot ob koncu prejšnjega leta. Nasprotno je bilo pri mikro družbah (delež kapitala se je znižal za 1,7 strukturne točke, skupni delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti pa se je povečal za 1,4 strukturne točke). Ob koncu leta 2010 je bila stopnja lastniškosti financiranja najvišja v velikih družbah (43,7 %), stopnja dolžniškosti financiranja pa v mikro družbah (71,4 %).

7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

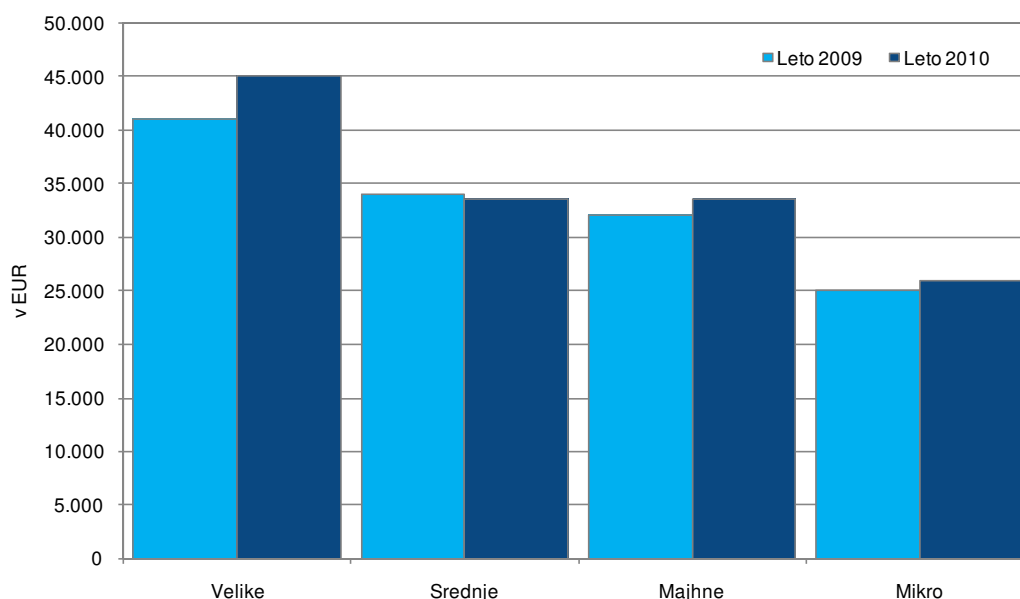
V letu 2010 je bilo skupno 1.837 več družb in 17.252 manj zaposlenih kot v letu 2009. V tem času se je zelo povečalo **število mikro družb** (za 1.930), zmanjšalo pa število majhnih (za 41), srednjih (za 16) in velikih (za 36). Vsaka od teh skupin je imela v letu 2010 manj zaposlenih kot v prejšnjem letu. **Število zaposlenih** se je najbolj zmanjšalo v velikih družbah (za 12.763), mnogo manj v majhnih (za 2.869) in srednjih (za 1.257) ter najmanj v mikro družbah (za 363).

Kazalnika velikosti družb, merjena s skupnimi prihodki na družbo in s sredstvi na družbo, sta bila v letu 2010 večja kot v prejšnjem letu. Skupni prihodki na družbo so se povečali v vseh štirih skupinah družb. Vrednost sredstev, s katerimi je v povprečju razpolagala posamezna družba, se je povečala v majhnih (za 0,8 %) in velikih družbah (za 1,2 %), zmanjšala pa v mikro (za 4,2 %) in srednjih družbah (za 12,3 %). V letu 2010 je imela posamezna mikro, majhna in velika družba v povprečju manj zaposlenih kot v letu 2009, nekoliko več zaposlenih je imela v povprečju samo posamezna srednja družba. V obeh letih so bili vsi trije kazalniki najvišji pri velikih družbah. V letu 2010 je posamezna velika družba v povprečju zaposlovala 256,80 delavcev, ustvarila 56.408 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala z 79.516 tisoč evrov sredstev.

Kazalniki produktivnosti dela družb (merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega) so bili v letu 2010 boljši kot v letu 2009. Skupni prihodki na zaposlenega in poslovni prihodki na zaposlenega so se pri vseh štirih skupinah družb povečali. Pri mikro, majhnih in velikih družbah se je povečala tudi dodana vrednost na zaposlenega, pri srednjih družbah pa se je znižala (Slika 8). Tudi vsi trije naštetih kazalniki so bili v obeh letih najvišji pri velikih družbah. V letu 2010 so

velike družbe dosegle 219.657 evrov skupnih prihodkov, 212.921 evrov poslovnih prihodkov in 45.096 evrov dodane vrednosti na zaposlenega.

Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letih 2009 in 2010 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2009 in 2010.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, je bil pri vseh štirih skupinah družb v letu 2010 višji kot v letu 2009. V obeh letih je bil najvišji v velikih družbah (v letu 2010 37,9 %).

Med **kazalniki gospodarnosti** se je pri vseh štirih skupinah družb poslabšal koeficient celotne gospodarnosti. Kljub poslabšanju je v letu 2010 pri majhnih, srednjih in velikih družbah tudi ostal večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov), pri mikro družbah pa je bil manjši od 1. Pri mikro in majhnih družbah se je nekoliko poslabšal tudi koeficient gospodarnosti poslovanja, pri srednjih in velikih pa se je nekoliko izboljšal. Ne glede na takšne spremembe je bil tudi v letu 2010 pri vseh štirih skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Delež stroškov dela v dodani vrednosti so nekoliko znižale samo velike družbe, druge skupine družb pa so ga povišale. V letu 2010 so imele najvišji koeficient celotne gospodarnosti srednje družbe (1,014). Najvišji koeficient gospodarnosti poslovanja (1,036) in najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (56,1 %) so imele velike družbe.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta imela v letu 2010 zaradi neto čiste izgube negativni predznak pri mikro in velikih družbah,. Pri majhnih in srednjih družbah, ki so tudi v letu 2010 dosegle neto čisti dobiček, sta imela oba kazalnika pozitivni predznak, vendar sta bila slabša kot v letu 2009. V obeh letih so največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (v letu 2010 0,008) in največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (v letu 2010 0,025) dosegle srednje družbe.

Med **kazalniki stanja financiranja** so vse družbe skupaj v letu 2010 izboljšale stopnjo lastniškosti financiranja, stopnja dolgoročnosti financiranja pa je ostala enaka kot v letu 2009. Stopnja lastniškosti

financiranja se je poslabšala samo pri mikro družbah. Stopnja dolgoročnosti financiranja se je poslabšala pri majhnih in srednjih družbah, pri mikro in velikih pa se je izboljšala. Najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja so v obeh letih izkazale velike družbe (v letu 2010 je bila prva 0,437, druga 0,708).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so v letu 2010 vse družbe skupaj izkazale nekoliko večjo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko večjo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter nekoliko manjše razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot družbe v letu 2009. Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev se je nekoliko znižal samo pri mikro družbah, pri drugih treh skupinah pa se je nekoliko zvišal. V letu 2010 je bil samo pri velikih družbah večji od 1 (1,061), kar pomeni, da je samo ta skupina družb s kapitalom v celoti pokrila vsa osnovna sredstva. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog se je nekoliko zvišal pri srednjih in velikih družbah, nekoliko pa se je znižal pri mikro in majhnih družbah. Omenjeni koeficient je bil v obeh letih najvišji pri majhnih družbah (v letu 2009 0,930). V obeh letih je bil pri vseh štirih skupinah družb manjši od 1. To pomeni, da nobena skupina družb ni z dolgoročnimi obveznostmi v celoti pokrila vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je nekoliko zmanjšal pri mikro, srednjih in velikih družbah, nekoliko pa se je povečal pri majhnih družbah. V letu 2010 je bil samo pri majhnih družbah večji od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti.

Večino najboljših kazalnikov so v letu 2010 dosegle velike družbe. Te so poleg največjih kazalnikov velikosti dosegle tudi največje kazalnike produktivnosti, izvozne naravnosti, najvišji koeficient gospodarnosti poslovanja, najnižji delež stroškov dela v dodani vrednosti, najvišja kazalnika stanja financiranja in najvišji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev.

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2010 gl. v Tabeli 11 v Statistični prilogi.

8 IZVOZNIKI V LETU 2010

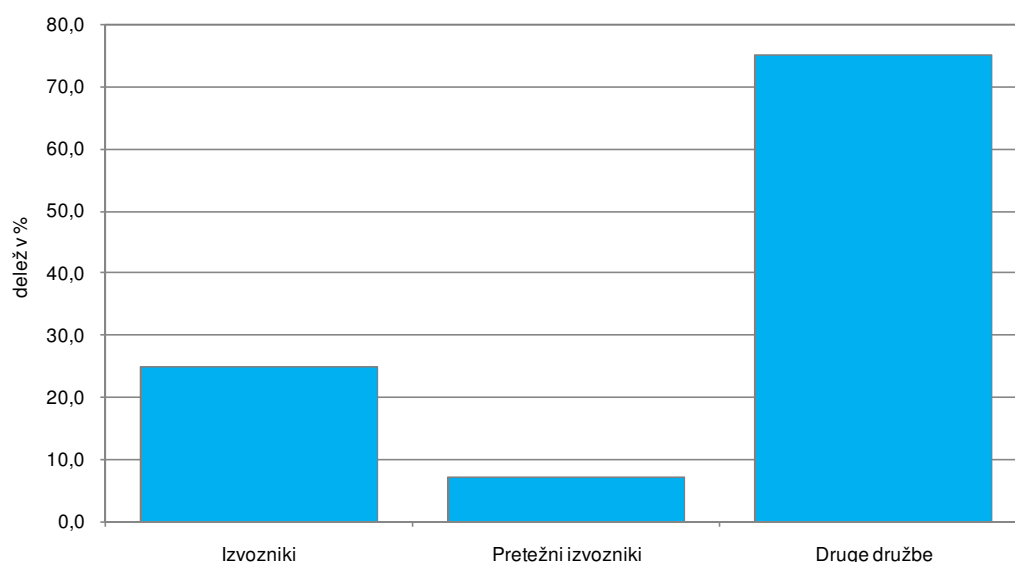
Med **izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so v izkazu poslovnega izida izkazale čiste prihodke od prodaje na trgu EU (znesek na AOP 115 je bil enak ali večji od enega evra) in/ali čiste prihodke od prodaje na trgu izven EU (znesek na AOP 118 je bil enak ali večji od enega evra).

Med **pretežne izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so več kot 50,0 % vrednosti čistih prihodkov od prodaje ustvarile s prodajo na trgu EU in na trgu izven EU (v izkazu poslovnega izida je bil skupni znesek na AOP 115 in AOP 118 večji od 50,0 % zneska na AOP 110).

8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2010

V letu 2010 je bilo med 55.734 družbami tri četrtine (41.661) takšnih, ki so čiste prihodke od prodaje ustvarile samo na domačem trgu (v nadaljevanju druge družbe), in četrtina (14.073) izvoznikov (gl. Slika 9). Med izvozniki je bila tretjina (4.265) pretežnih izvoznikov.

Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Čeprav je bila med družbami samo četrtina **izvoznikov**, so ti zaposlovali največ delavcev (70,6 %) in so največ prispevali k skupnim prihodkom (79,7 %), k celotni dodani vrednosti (75,3 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (61,3 %). Med izvozniki je bila tretjina **pretežnih izvoznikov**. Ti so zaposlovali 37,8 % vseh pri izvoznikih zaposlenih delavcev, ustvarili 36,6 % skupnih prihodkov, 38,2 % celotne dodane vrednosti in 31,7 % celotne vrednosti sredstev vseh izvoznikov (Slika 10).

Razporeditev izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb po področjih dejavnosti:

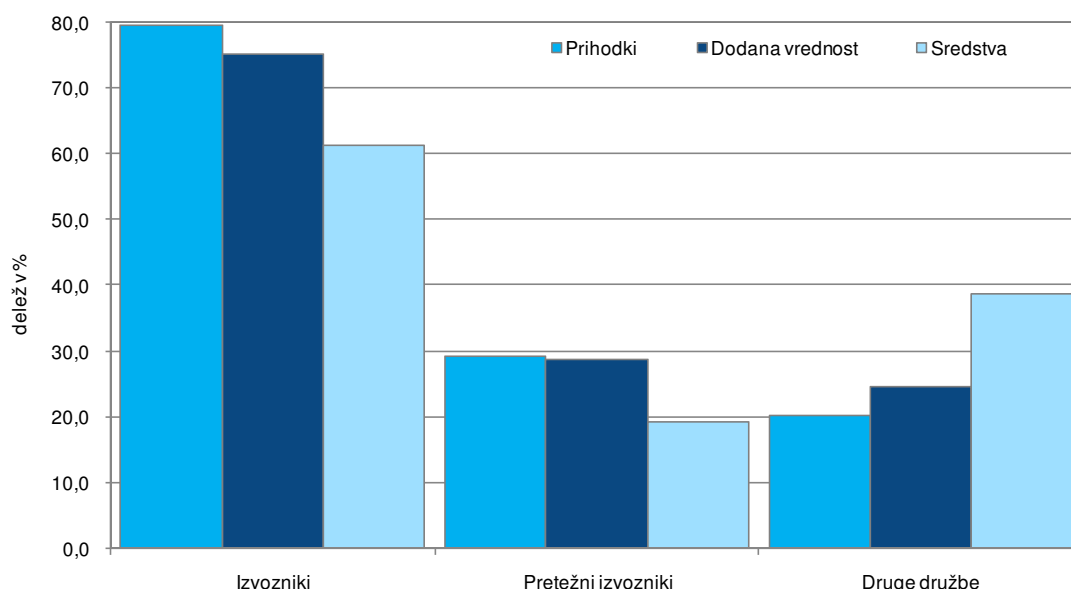
- Od 14.073 izvoznikov jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (33,5 %). Ti so ustvarili največji del skupnih prihodkov izvoznikov (37,3 %). Sledile so predelovalne dejavnosti, kjer je bilo 22,1 % izvoznikov. Slednje so zaposlovale slabo polovico delavcev (46,7 %), ustvarile največ

čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU (63,6 %) ter ob koncu leta razpolagale z največjim deležem sredstev (34,5 %) izvoznikov.

- Od 4.265 pretežnih izvoznikov jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (28,3 %) ter v predelovalnih dejavnostih (25,8 %). V slednjih je bilo zaposlenih kar 83,4 % delavcev in ustvarjeno 71,9 % prihodkov vseh pretežnih izvoznikov.
- Od 41.661 drugih družb jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (22,2 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (21,7 %) ter v gradbeništvu (14,8 %). Druge družbe so zaposlovale največ delavcev v gradbeništvu (22,4 %), največ prihodkov pa so ustvarile v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (20,8 %) ter v gradbeništvu (20,2 %).

Več podatkov o razporeditvi obravnavanih skupin družb po področjih dejavnosti gl. v Tabeli 14 v Statistični prilogi.

Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

8.1.1 Poslovni izid

V letu 2010 so bili v primerjavi s prejšnjim letom **prihodki** izvoznikov večji za 8,5 % (pretežnih izvoznikov za 18,3 %) in drugih družb za 2,7 %. To je mogoče pojasniti s povečanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. Med čistimi prihodki od prodaje izvoznikov (in pretežnih izvoznikov) so se najbolj povečali **čisti prihodki od prodaje na trgu EU** (za 22,4 %, pri pretežnih izvoznikih za 23,1 %), nato pa **čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU** (za 10,8 %, pri pretežnih izvoznikih za 15,1 %). Skupaj so se čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU izvoznikov povečali za 18,5 % (pretežnih izvoznikov za 20,7 %). Mnogo manj so se povečali **čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**. Ti so se povečali pri izvoznikih za 3,4 % (pri pretežnih izvoznikih za 4,1 %) in pri drugih družbah za 3,2 %. Te spremembe so v strukturi prihodkov izvoznikov povečale delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU (z 22,3 % na 25,2 %) in delež čistih prihodkov od prodaje na trgu izven EU (z 11,1 % na 11,3 %) ter zmanjšale delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu (z 62,6 % na 59,6 %). V strukturi prihodkov pretežnih izvoznikov se je povečal

delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU (s 56,5 % na 58,7 %), zmanjšala pa sta se delež čistih prihodkov od prodaje na trgu izven EU (s 23,2 % na 22,6 %) in delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu (s 17,1 % na 15,0 %). Samo v strukturi prihodkov drugih družb se je delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu povečal, in sicer za 0,5 odstotne točke (z 88,6 % na 89,1 %).

Odhodki izvoznikov so se povečali za 9,3 % (pretežnih izvoznikov za 17,8 %) in drugih družb za 5,7 %, to je za 0,8 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki izvoznikov (za 0,5 odstotne točke manj kot so se povečali prihodki pretežnih izvoznikov) in za 3,0 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki drugih družb. Na gibanje odhodkov najbolj vplivajo **stroški blaga, materiala in storitev**. V letu 2010 so imeli 76,9-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (78,2-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 62,9-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri izvoznikih (za 10,8 %, pri pretežnih izvoznikih za 22,9 %) in manj pri drugih družbah (za 1,2 %). Na drugem mestu po deležu v odhodkih družb so **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2010 13,1-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (13,7-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 17,3-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto povečala pri izvoznikih (za 4,0 %, pri pretežnih izvoznikih za 5,9 %) nekoliko več kot pri drugih družbah (za 3,2%). V letu 2010 so zaposleni pri izvoznikih prejeli povprečno mesečno plačo 1.449 evrov (pri pretežnih izvoznikih 1.453 evrov), zaposleni pri drugih družbah pa 1.190 evrov.

V letu 2010 se je **čisti dobiček** izvoznikov povečal za 0,2 % (pretežnih izvoznikov za 4,5 %), v drugih družbah pa se je zmanjšal za 3,1 %. Izkazalo ga je 76,7 % izvoznikov (73,9 % pretežnih izvoznikov) in 55,1 % drugih družb (gl. Tabela 13). Skoraj tri četrtine vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazali izvozniki (71,3 %, pretežni izvozniki 29,6 %). Od 10.790 izvoznikov s čistim dobičkom jih je 497 (4,6 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je imel 77,1-odstotni delež v celotnem čistem dobičku izvoznikov oziroma 55,0-odstotni delež v celotnem čistem dobičku družb.

Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2010

Družbe		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
1	IZVOZNIKI	10.790	1.838.374	3.264	1.683.274	155.100
1.1	Pretežni izvozniki	3.152	761.569	1.103	255.235	506.334
2	DRUGE DRUŽBE	22.968	737.849	16.359	1.149.446	-411.597
	SKUPAJ (1 + 2)	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Čista izguba družb se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 37,5 %. Pri izvoznikih se je povečala za 27,9 % (pri pretežnih izvoznikih se je zmanjšala za 34,0 %) in pri drugih družbah za 54,6 %. V letu 2010 je čisto izgubo izkazalo 23,2 % izvoznikov (25,9 % pretežnih izvoznikov) in 39,3 % drugih družb. Več kot polovico vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazali izvozniki (59,4 %, pretežni izvozniki 9,0 %), manj kot polovico pa druge družbe (40,6 %). Od 3.264 izvoznikov s čisto izgubo jih je 270 (8,3 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 90,4 % celotne čiste izgube izvoznikov oziroma 53,7 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2010 so samo izvozniki (in pretežni izvoznik) izkazali več čistega dobička kot čiste izgube. Poslovanje so zaključili z **neto čistim dobičkom**, ki je bil v primerjavi s prejšnjim letom za 70,1 % manjši (pri pretežnih

izvoznikih za 47,8 % večji). Druge družbe so poslovanje v letu 2010 zaključile z **neto čisto izgubo** v znesku 411.597 tisoč evrov.

8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Od konca leta 2009 do konca leta 2010 se je **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** povečala samo pri izvoznikih (za 0,8 %, pri pretežnih izvoznikih za 6,3 %), zmanjšala pa se je pri drugih družbah (za 2,7 %). Zaradi tega se je v celotni vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb povečal delež izvoznikov (za 0,8 strukturne točke, pretežnih izvoznikov za 1,2 strukturne točke) in zmanjšal delež drugih družb (za 0,8 strukturne točke). Ob koncu leta 2010 so izvozniki razpolagali z 61,3 % vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb (pretežni izvozniki z 19,4 %) in druge družbe z 38,7 %.

V **strukturi sredstev** izvoznikov (pretežnih izvoznikov) in drugih družb se je nekoliko zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb) in nekoliko povečal **delež kratkoročnih sredstev** (pri izvoznikih in pretežnih izvoznikih predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev, pri drugih družbah pa predvsem delež zalog). Kljub tem spremembam so imele vse tri skupine družb ob koncu leta 2010 dobro polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (izvozniki 58,5 %, pretežni izvozniki 52,2 %, druge družbe 67,5 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (izvozniki 40,8 %, pretežni izvozniki 47,3 %, druge družbe 31,8 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** izvoznikov se je nekoliko zmanjšal **delež kapitala** (za 0,6, pretežnih izvoznikov za 1,4 strukturne točke), **delež dolgoročnih obveznosti** je ostal enak, delež **kratkoročnih obveznosti** pa se je nekoliko povečal (za 0,7, pretežnih izvoznikov za 1,9, strukturne točke). V strukturi obveznosti do virov sredstev drugih družb sta se povečala delež kapitala (za 6,3 strukturne točke) in delež kratkoročnih obveznosti (za 0,2 strukturne točke), zmanjšal pa se je delež dolgoročnih obveznosti (za 6,3 strukturne točke). Te spremembe kažejo, da se je pri izvoznikih (in pretežnih izvoznikih) nekoliko znižala **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja, ki ga družbe financirajo s kapitalom) in nekoliko zvišala **stopnja dolžniškosti financiranja** (delež premoženja, ki ga družbe financirajo s dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi). Nasprotno je bilo pri drugih družbah. Ob koncu leta 2010 so imeli najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja izvozniki (41,1 %, pretežni izvozniki 42,2 %), najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja pa so imele druge družbe (64,6 %).

8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

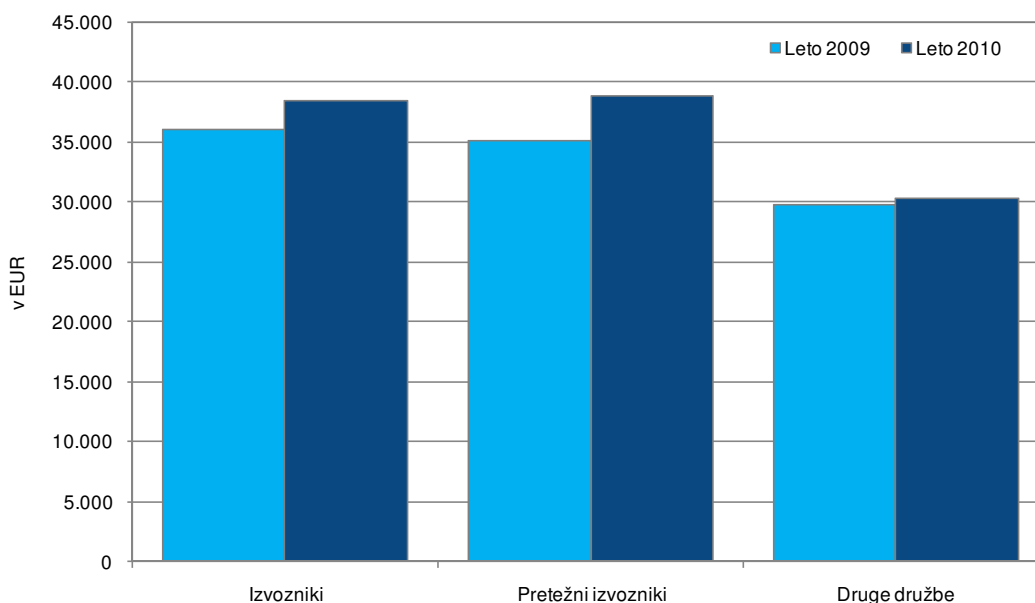
Leta 2010 je bilo 1.837 več družb in 17.252 manj zaposlenih kot leta 2009. Med družbami je bilo 616 (4,6 %) več izvoznikov (od tega 267 oziroma 6,7 % več pretežnih izvoznikov) in kar 1.221 (3,0 %) več drugih družb. Kljub večjemu **številu družb** v vseh obravnavanih skupinah, so te zaposlovale manj delavcev kot družbe v letu 2009. Najbolj se je zmanjšalo **število zaposlenih** v skupini izvoznikov. Manj jih je bilo za 10.204 (za 3,0 %, od tega pri pretežnih izvoznikih za 4.457 oziroma za 3,5 % manj). Manj zaposlenih je bilo tudi v skupini drugih družb, in sicer za 7.048 (za 4,9 %).

Kazalnika velikosti, merjena s številom zaposlenih na družbo in sredstvi na družbo, sta bila v letu 2010 pri vseh treh skupinah družb nižja kot v prejšnjem letu. Kazalnik velikosti, merjen s skupnimi prihodki na družbo, se je nekoliko povečal pri izvoznikih (in pretežnih izvoznikih), pri drugih družbah pa se je nekoliko znižal. V obeh letih so bili vsi naštetih kazalniki mnogo višji pri izvoznikih (v letu 2010 število zaposlenih na družbo 23,21, pri pretežnih izvoznikih 28,92; skupni prihodki na družbo 4.265 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih

5.084 tisoč evrov; sredstva na družbo 4.372 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih 4.572 tisoč evrov) kot pri drugih družbah (v letu 2010 število zaposlenih na družbo 3,27, skupni prihodki na družbo 367 tisoč evrov, sredstva na družbo 931 tisoč evrov).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (gl. Slika 11) so bili v letu 2010 pri vseh treh skupinah družb višji kot v prejšnjem letu. V obeh letih so imeli najvišje kazalnike produktivnosti dela izvozniki. V letu 2010 so vsi izvozniki skupaj dosegli 183.787 evrov skupnih prihodkov na zaposlenega (pretežni izvozniki 175.825 evrov, druge družbe 112.421 evrov), 180.266 evrov poslovnih prihodkov na zaposlenega (pretežni izvozniki 175.315 evrov, druge družbe 104.822 evrov) in 38.432 evrov dodane vrednosti na zaposlenega (pretežni izvozniki 38.848 evrov, druge družbe 30.311 evrov).

Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letih 2009 in 2010 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2009 in 2010.

Kazalnik izvozne naravnosti kaže, da se je delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU v čistih prihodkih od prodaje od leta 2009 do leta 2010 pri vseh izvoznikih skupaj zvišal za 2,5 strukturne točke (s 35,4 % na 37,9 %), pri pretežnih izvoznikih pa za 1,1 strukturne točke (s 83,3 % na 84,4 %).

Med izbranimi **kazalniki gospodarnosti** so vsi izvozniki skupaj dosegli v letu 2010 slabši koeficient celotne gospodarnosti in slabši koeficient gospodarnosti poslovanja ter manjši delež stroškov dela v dodani vrednosti kot v prejšnjem letu (samo pretežni izvozniki so izboljšali vse tri kazalnike gospodarnosti). Druge družbe so nekoliko izboljšale koeficient gospodarnosti poslovanja, poslabšale so koeficient celotne gospodarnosti in so nekoliko povečale delež stroškov dela v dodani vrednosti. V obeh letih sta imeli obe skupini družb koeficient gospodarnosti poslovanja večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov), koeficient celotne gospodarnosti večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov) pa so imeli samo izvozniki. Tudi v letu 2010 so imeli najboljše kazalnike gospodarnosti izvozniki, ki so dosegli koeficient celotne gospodarnosti 1.008 (pretežni izvozniki 1,017), koeficient gospodarnosti poslovanja 1,031 (pretežni izvozniki 1,040) in 62,3-odstotni delež stroškov dela v dodani vrednosti (pretežni izvozniki 61,2-odstotni delež).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala) sta bila pri izvoznikih slabša (pri pretežnih izvoznikih pa boljša) kot v prejšnjem letu. Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev izvoznikov se je znižal z 0,011 v letu 2009 na 0,003 v letu 2010 (pri pretežnih izvoznikih se je povešal z 0,013 v letu 2009 na 0,027 v letu 2010) in koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala z 0,027 v letu 2009 na 0,006 v letu 2010 (pri pretežnih izvoznikih se je povešal z 0,031 v letu 2009 na 0,062 v letu 2010). Pri drugih družbah sta imela kazalnika v obeh letih negativni predznak zaradi neto čiste izgube teh družb.

Kazalnika stanja financiranja kažeta, da so imeli izvozniki ob koncu leta 2010 nižjo stopnjo lastniškosti financiranja in nižjo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu prejšnjega leta. Nasprotno je bilo pri drugih družbah. Kljub tem spremembam so izkazovali izvozniki ob koncu leta 2010 najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,411, pretežni izvozniki 0,422), druge družbe pa so izkazovale najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,682).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja izvoznikov (pretežnih izvoznikov) in drugih družb kažejo ob koncu 2010 večji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, večji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter manjši koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja kot ob koncu prejšnjega leta. Ob koncu obeh let so samo izvozniki (in pretežni izvozniki) izkazali koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev večji od 1, kar pomeni, da so te družbe s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je bil pri izvoznikih in drugih družbah ob koncu obeh let manjši od 1, ker dolgoročna sredstva in zaloge niso bili v celoti pokriti z dolgoročnimi obveznostmi do virov sredstev. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja pa je bil samo pri pretežnih izvoznikih ob koncu obeh let večji od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti. Ob koncu leta 2010 so imeli izvozniki največji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev in največji koeficient dolgoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja, druge družbe pa največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog.

V letu 2010 so bili vsi obravnavani kazalniki (razen stopnje dolgoročnosti financiranja ter koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog) pri izvoznikih boljši kot pri drugih družbah. Več podatkov o kazalnikih gl. v Tabeli 15 v Statistični prilogi.

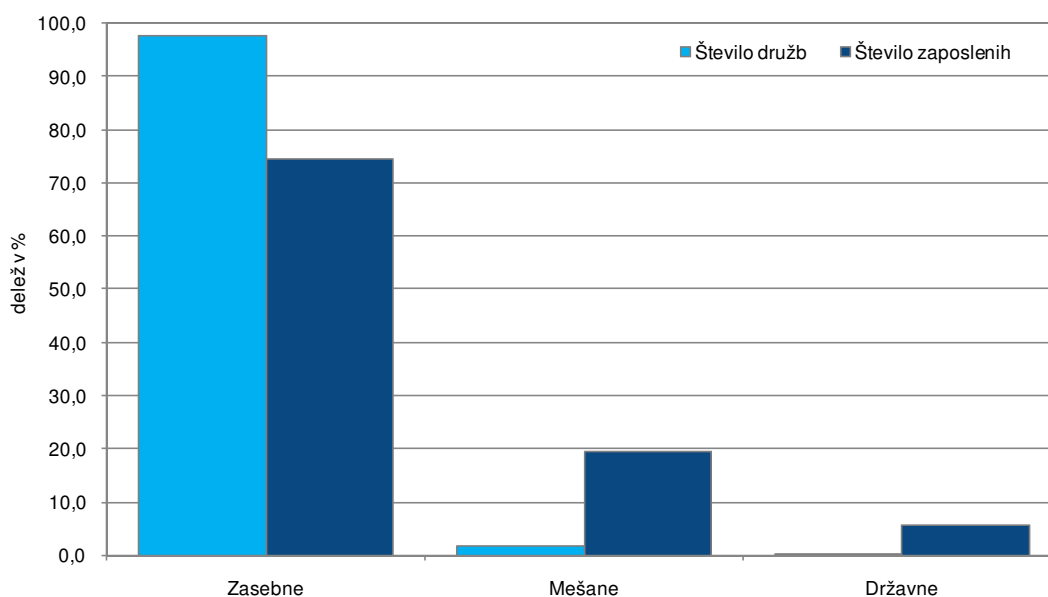
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2010

Oblika lastnine določa lastništvo trajnega kapitala in upravljaljskih pravic poslovnih subjektov. Po obliki lastnine ločimo družbe z zasebno, zadružno, državno in mešano lastnino.

9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010

V letu 2010 je bilo od 55.734 družb 54.530 (97,8 %) družb z zasebno, 968 (1,7 %) z mešano, 185 (0,3 %) z državno, 19 z zadružno lastnino, za 32 (0,1 %) družb pa ni podatka o obliki lastnine (gl. Slika 12).

Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Opomba: Deleža družb z zadružno lastnino sta 0 %.

Družbe z zasebno lastnino so zaposlovale tri četrtine vseh delavcev (74,6 %), ustvarile tri četrtine skupnih prihodkov (75,1 %) in dobri dve tretjini celotne dodane vrednosti (69,6 %) ter razpolagale z dvema tretjinama celotne vrednosti sredstev družb (66,5 %). Sledili so prispevki **družb z mešano lastnino**, ki so zaposlovale 19,6 % vseh delavcev. Te so ustvarile 19,7 % skupnih prihodkov, 22,7 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 21,4 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bili prispevki **družb z državno lastnino**. Pri njih je bilo zaposlenih 5,6 % vseh delavcev, ki so ustvarili 5,0 % skupnih prihodkov, 7,5 % celotne dodane vrednosti in razpolagali z 11,8 % celotne vrednosti sredstev družb. **Družb z zadružno lastnino** je bilo malo, zato so bili njihovi prispevki k skupnemu poslovanju neznatni (Slika 13).

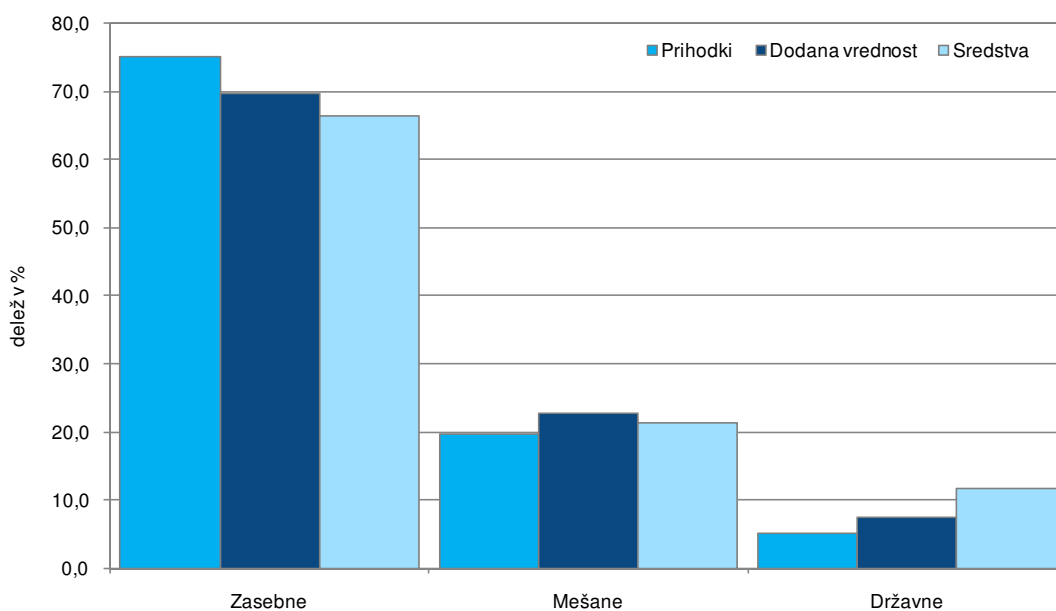
Razporeditev družb glede na obliko lastnine po področjih dejavnosti:

- Od 54.530 družb z zasebno lastnino jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (25,4 %), sledile so strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (20,3 %), gradbeništvo (12,3 %) ter predelovalne dejavnosti (12,2 %). Slednje so zaposlovale največ delavcev (32,9 %). Največ prihodkov družb z zasebno lastnino je bilo ustvarjenih v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (39,8 %).

- Od 968 družb z mešano lastnino jih je bilo največ v predelovalnih dejavnostih (25,1 %), sledile so strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (17,3 %), trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (9,6 %) ter gradbeništvo (8,7 %). Največ zaposlenih (51,1 %) in največ prihodkov (49,9 %) družb z mešano lastnino je bilo v predelovalnih dejavnostih.
- Od 185 družb z državno lastnino jih je bilo največ v oskrbi z vodo, ravnanjem z odpadki in odpadki, saniranjem okolja (28,6 %). Največ zaposlenih so imele družbe z državno lastnino v prometu in skladiščenju (34,8 %), največ prihodkov pa so ustvarile v predelovalnih dejavnostih (28,6 %).
- Od 19 družb z združno lastnino jih je bilo največ v kmetijstvu in lov, gozdarstvu in ribištvo (26,3 %). Sledilo je število družb z združno lastnino v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (21,1 %), v predelovalnih dejavnostih (15,8 %) ter v poslovanju z nepremičninami (15,8 %). Družbe z združno lastnino so zaposlovale največ delavcev v poslovanju z nepremičninami (58,5 %), največ prihodkov pa so ustvarile v gradbeništvo (37,5 %).

Več podatkov o razvrstitvi obravnavanih skupin družb po področjih dejavnosti gl. v Tabeli 18 v Statistični prilogi.

Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

Opomba: Deleži družb z združno lastnino so 0 %.

9.1.1 Poslovni izid

Od leta 2009 do leta 2010 so se **prihodki** družb z zasebno, mešano in državno lastnino povečali, najbolj v družbah z državno (za 12,3 %), manj z zasebno (za 8,0 %) in najmanj z mešano lastnino (za 3,7 %). Zmanjšali so se samo prihodki družb z združno lastnino (za 2,0 %). Gibanje prihodkov je mogoče pojasniti z gibanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih vseh obravnavanih skupin družb. Med njimi ločimo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na trgu EU in na trgu izven EU. **Čiste prihodke od prodaje na domačem trgu** so povečale družbe z zasebno (za 4,0 %) in z državno lastnino (za 8,6 %), zmanjšale pa so jih družbe z združno (za 1,6 %) in z mešano lastnino (za 0,9 %). V letu 2010 so imeli čisti

prihodki od prodaje na domačem trgu 68,3-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno lastnino, 94,0-odstotni delež v prihodkih družb z zadružno lastnino, 56,2-odstotni delež v prihodkih družb z mešano lastnino in 62,7-odstotni delež v prihodkih družb z državno lastnino. **Čiste prihodke od prodaje na trgu EU in izven EU** so najbolj povečale družbe z državno (za 28,1 %), manj z zasebno (za 19,1 %) in najmanj z mešano lastnino (za 12,5 %), zmanjšale pa so jih družbe z zadružno lastnino (za 43,9 %). V letu 2010 so imeli čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU skupaj 26,7-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno, 1,6-odstotni delež v prihodkih družb z zadružno, 38,0-odstotni delež v prihodkih družb z mešano in 30,0-odstotni delež v prihodkih družb z državno lastnino.

Družbe z zasebno, mešano in državno lastnino niso izkazale samo večjih prihodkov, ampak tudi večje **odhodke** (prve za 9,3 %, druge za 5,2 % in tretje za 11,1 %). Pri družbah z zasebno in mešano lastnino so se odhodki povečali nekoliko več, pri družbah z državno lastnino pa nekoliko manj kot prihodki. Zmanjšali so se samo odhodki družb z zadružno lastnino, in sicer za 3,6 %, kar je 1,6 odstotne točke več, kot so se zmanjšali njihovi prihodki. Na takšno gibanje odhodkov so najbolj vplivali **stroški blaga, materiala in storitev**, ki imajo največji delež v odhodkih družb. Ti so se pri vseh skupinah družb, razen pri družbah z zadružnim kapitalom, povečali (pri družbah z zasebno lastnino za 9,8 %, pri družbah z mešano lastnino za 5,9 % in pri družbah z državno lastnino za 8,0 %). Le pri družbah z zadružno lastnino so se zmanjšali (za 5,5 %). V letu 2010 so imeli obravnavani stroški 75,7-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 66,5-odstotni delež v odhodkih družb z zadružno, 70,4-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 63,3-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Drugi večji delež v odhodkih družb imajo **stroški dela**. Ti so se nekoliko povečali pri družbah z zasebno (za 4,9 %), mešano (za 1,2 %) in državno lastnino (za 1,1 %), nekoliko pa so se zmanjšali pri družbah z zadružno lastnino (za 2,0 %). V letu 2010 so imeli 13,5-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 26,9-odstotni delež v odhodkih družb z zadružno, 14,7-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 18,7-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Največji delež med stroški dela imajo plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto povečala pri vseh štirih skupinah družb. Najbolj se je povečala pri družbah z mešano lastnino (za 5,0 %), manj pa pri družbah z zasebno (za 3,7 %), državno (za 2,8 %) in zadružno lastnino (za 2,5 %). Največjo povprečno mesečno plačo so v letu 2010 prejeli zaposleni pri družbah z državno lastnino (1.590 evrov), manjšo pri družbah z zadružno (1.516 evrov) in mešano lastnino (1.448 evrov), najmanjšo pa pri družbah z zasebno lastnino (1.337 evrov).

Opisane spremembe prihodkov in odhodkov so v letu 2010 poslabšale poslovni izid družb z zasebno in mešano lastnino ter izboljšale poslovni izid družb z zadružno in državno lastnino.

Čisti dobiček se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal pri družbah z zasebno (za 0,7 %), zadružno (za 21,5 %) in državno lastnino (za 32,7 %), zmanjšal pa se je pri družbah z mešano lastnino (za 11,1 %). V letu 2010 je čisti dobiček doseglo 73,7 % družb z zadružno, 68,6 % družb z državno, 65,0 % družb z mešano in 60,5 % družb z zasebno lastnino. Skoraj tri četrtine vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z zasebno lastnino (72,3 %). Od 32.969 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisti dobiček, jih je 546 (1,7 %) izkazalo čisti **dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 61,7 % celotnega čistega dobička družb z zasebno lastnino oziroma 44,6 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala pri družbah z zasebno (za 40,1 %) in mešano lastnino (za 36,0 %), zmanjšala pa se je pri družbah z zadružno (za 29,6 %) in državno lastnino (za 10,0 %). V letu 2010 je čisto izgubo izkazalo 35,3 % družb z zasebno, 32,7 % družb z mešano, 29,7 % družb z državno in 26,3 % družb z zadružno lastnino. Dobre tri četrtine celotne čiste izgube družb so izkazale družbe z

zasebno lastnino (77,1 %). Od 19.235 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisto izgubo, jih je 434 (2,3 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 80,5% celotne čiste izgube družb z zasebno lastnino oziroma 62,1 % celotne čiste izgube družb.

Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2010

Družbe glede na obliko lastnine	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število Družb	Znesek v tisoč EUR	Število Družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Zasebne	32.969	1.863.703	19.235	2.185.565	-321.862
Zadružne	14	301	5	122	179
Mešane	629	562.070	317	567.540	-5.470
Državne	127	149.138	55	73.915	75.223
Ni podatka	19	1.011	11	5.578	-4.567
SKUPAJ	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

V letu 2010 so vse družbe skupaj izkazale prvič po letu 2001 neto čisto izgubo, predvsem zaradi velike neto čiste izgube, ki je nastala pri družbah z zasebno lastnino. Poleg družb z zasebno lastnino so **neto čisto izgubo** izkazale tudi družbe z mešano lastnino (v prejšnjem letu sta ti dve skupini družb izkazali neto čisti dobiček). Skupini družb z zadružno in državno lastnino sta izkazali neto čisti dobiček, ki je bil pri prvi za 139,4 %, pri drugi pa za 148,9 % večji kot v prejšnjem letu.

9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2010

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 povečala pri družbah z zasebno (za 1,7 %) in zadružno lastnino (za 0,3 %), zmanjšala pa se je pri družbah z mešano (za 2,5 %) in državno lastnino (za 8,9 %). Te spremembe so v strukturi vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb povečale delež družb z zasebno lastnino (s 65,0 % na 66,5 %), zmanjšale deleža družb z mešano (z 21,9 % na 21,4 %) in državno lastnino (z 12,9 % na 11,8 %), delež družb z zadružno lastnino pa je ostal neznaten.

Od konca leta 2009 do konca leta 2010 se je v **strukturi sredstev** družb z zasebno, mešano in državno lastnino zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (pri družbah z zasebno in mešano lastnino predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb, pri družbah z državno lastnino pa predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in povečal **delež kratkoročnih sredstev** (pri vseh treh skupinah družb predvsem deleža zalog in kratkoročnih poslovnih terjatev). Nasprotno je bilo pri družbah z zadružno lastnino. V njihovi strukturi sredstev se je nekoliko povečal delež dolgoročnih sredstev (predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb), delež kratkoročnih sredstev pa se je nekoliko zmanjšal (predvsem deleža zalog in kratkoročnih poslovnih terjatev). Ob koncu leta 2010 so imele družbe z zasebno, mešano in državno lastnino več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (prve 57,8 %, druge 65,4 %, tretje 79,3 %). Samo družbe z zadružno lastnino so imele več kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (78,8 %), predvsem v kratkoročnih poslovnih terjatevah.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** družb z zasebno lastnino se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 nekoliko zmanjšal **delež kapitala**, pri družbah z mešano lastnino je ostal enak, pri družbah z zadružno in državno lastnino pa se je povečal. Skupni **delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti** se je povečal pri družbah z zasebno lastnino, ostal enak pri družbah z mešano lastnino, zmanjšal pa se je pri družbah z

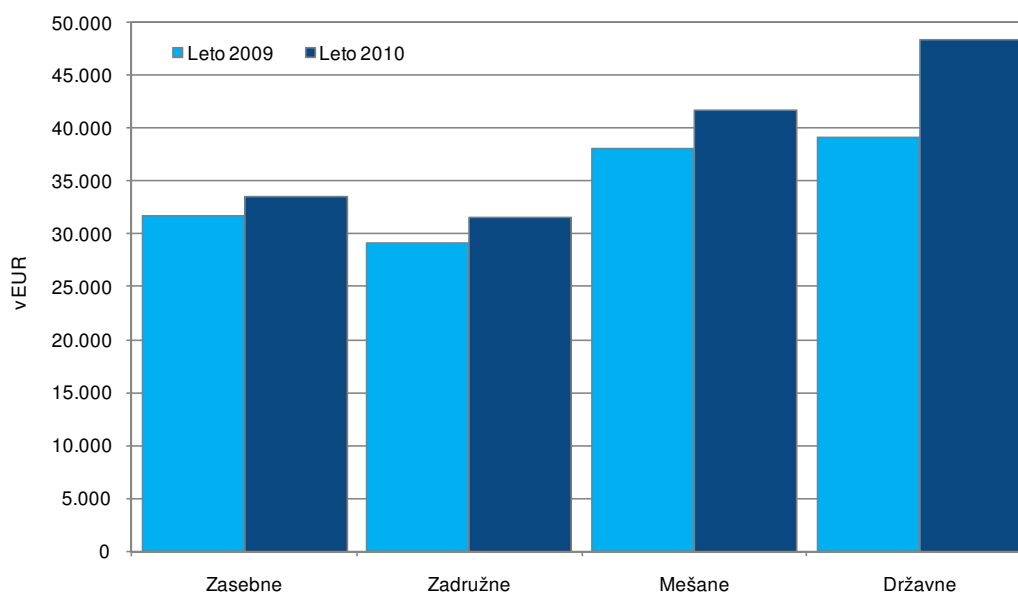
zadružno in državno lastnino. Ob koncu leta 2010 so imele v strukturi obveznosti do virov sredstev največji delež kapitala družbe z državno lastnino (47,1 %), največji skupni delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti pa družbe z zadružno lastnino (72,9 %).

9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

Leta 2010 se je v primerjavi z letom 2009 zelo povečalo število družb z zasebno lastnino (za 2.221 oziroma za 4,2 %) in število njihovih zaposlenih (za 44.688 oziroma za 14,9 %). Število drugih družb se je zmanjšalo, zmanjšalo pa se je tudi število njihovih zaposlenih. Med slednjimi se je najbolj zmanjšalo število družb z mešano lastnino (za 323 oziroma za 25,0 %) in število njihovih delavcev (za 48.068 oziroma za 34,6 %). Skupno je bilo leta 2010 1.837 (3,4 %) več družb in 17.252 (3,6 %) manj zaposlenih kot leta 2009.

Kazalniki velikosti, merjeni s povprečnim številom zaposlenih na družbo, skupnimi prihodki na družbo in sredstvi na družbo so se od leta 2009 do leta 2010 povečali pri družbah z zasebno in zadružno lastnino, zmanjšali pa so se pri družbah z mešano in državno lastnino. Kljub takšnim spremembam so imele v obeh letih največje kazalnike velikosti družbe z državno lastnino (v letu 2010 je imela posamezna družba z državno lastnino 140 zaposlenih, 20.409 tisoč evrov skupnih prihodkov in 64.207 tisoč evrov sredstev).

Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letih 2009 in 2010 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2009 in 2010.

V letu 2010 je bil **kazalnik produktivnosti dela**, merjen s prihodki na zaposlenega, samo pri družbah z mešanim kapitalom nižji kot v prejšnjem letu, pri družbah z zasebnim, zadružnim in državnim kapitalom pa je bil višji. Kazalnika produktivnosti, merjena s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo zaposlenega (Slika 14) sta se pri vseh štirih skupinah družb povečala. V obeh letih so največ prihodkov na zaposlenega (v letu 2010 163.913 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (v letu 2010 158.962 evrov) dosegle družbe z mešano lastnino, največ dodane vrednosti na zaposlenega (v letu 2010 48.452 evrov) pa družbe z državno lastnino.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2009 do leta 2010 znižal samo pri družbah z zadružno lastnino, pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino pa se je povečal. V obeh letih je bil najvišji pri družbah z mešano lastnino (v letu 2010 40,4 %) in najnižji pri družbah z zadružno lastnino (v letu 2010 1,6 %).

Kazalniki gospodarnosti so se od leta 2009 do leta 2010 poslabšali pri družbah z zasebno lastnino, izboljšali so se pri družbah z zadružno in državno lastnino, pri družbah z mešano lastnino pa se je poslabšal samo koeficient celotne gospodarnosti. Kljub opisanim spremembam sta bila tudi v letu 2010 koeficient celotne gospodarnosti in koeficient gospodarnosti poslovanja pri vseh štirih skupinah družb večja od 1 (to pomeni, da so bili pri vseh štirih skupinah družb prihodki večji od odhodkov in poslovni prihodki večji od poslovnih odhodkov). V letu 2010 so imele največji koeficient celotne gospodarnosti družbe z zadružno lastnino (1,040), največji koeficient gospodarnosti poslovanja (1,061) in najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (55,5 %) pa družbe z državno lastnino.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta se izboljšala pri družbah z zadružnim in državnim kapitalom. Pri družbah z zasebnim in mešanim kapitalom sta imela v letu 2010 negativni predznak zaradi neto čiste izgube, ki je nastala v teh dveh skupinah družb. V letu 2010 so dosegle največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (0,021) in največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,081) družbe z zadružno lastnino.

Med **kazalniki stanja financiranja** se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 pri vseh štirih skupinah družb povečala stopnja lastniškosti financiranja. Pri družbah z zasebno, zadružno in mešano lastnino se je povečala tudi stopnja dolgoročnosti financiranja, zmanjšala pa se je pri družbah z državno lastnino. Ob koncu leta 2010 so najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,471) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (delež premoženja pokrit z dolgoročnimi viri sredstev) izkazale družbe z državno lastnino (0,850).

Med **kazalnike vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficienti kapitalne pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Od konca leta 2009 do konca leta 2010 se je koeficienti kapitalne pokritosti osnovnih sredstev znižal pri družbah z zasebno lastnino, povečal pa se je pri družbah z zadružno, mešano in državno lastnino. Ob koncu leta 2010 je bil najvišji pri družbah z zadružno lastnino (1,356). Manjši od 1 je bil samo pri družbah z državno lastnino, kar pomeni, da samo ta skupina družb s kapitalom ni v celoti pokrila vseh osnovnih sredstev. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je bil ob koncu leta 2010 pri vseh štirih skupinah družb višji kot ob koncu leta 2009. Ob koncu leta 2010 so najvišji koeficient (1,059) izkazale družbe z zadružno lastnino. Pri družbah z zasebno in mešano lastnino je bila njegova vrednost manjša od 1, ker ti dve skupini družb nista v celoti pokrili dolgoročnih sredstev in zalog z dolgoročnimi obveznostmi. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je zmanjšal samo pri dveh družbah z zasebno lastnino, povečal pa se je pri družbah z zadružno, mešano in državno lastnino. Ob koncu leta 2010 je bil največji pri družbah z mešano lastnino (1,102). Pri njih in pri družbah z državno lastnino je bil večji od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti.

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja gospodarskih družb glede na obliko lastnine gl. v Tabeli 19 v Statistični prilogi.

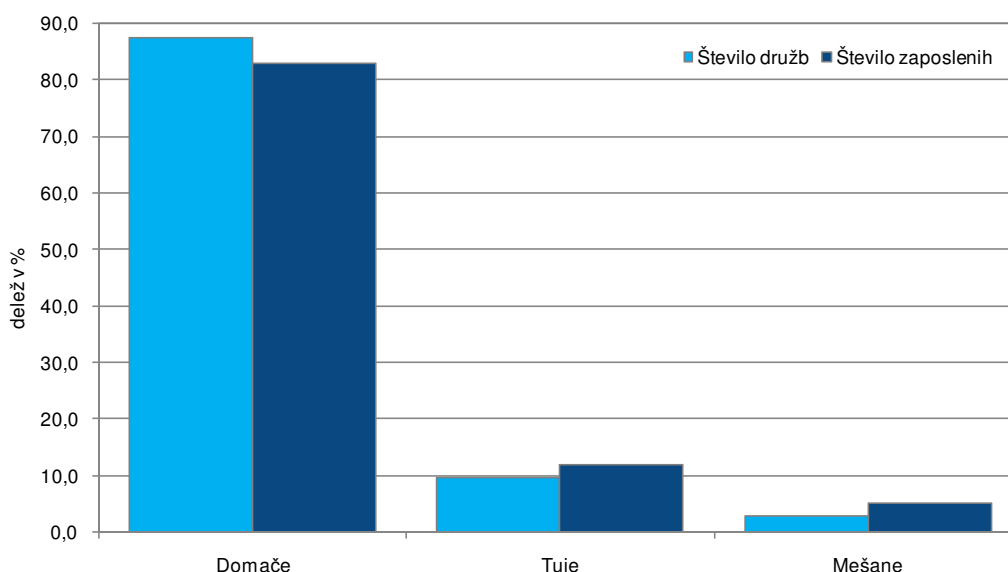
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2010

Poreklo kapitala opredeljuje poreklo lastnine ustanovitvenega kapitala. Po poreklu kapitala ločimo družbe z domačim, tujim in mešanim (domačim in tujim) kapitalom.

10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010

V letu 2010 je bilo od 55.734 družb 48.700 (87,4 %) družb z domačim, 5.357 (9,6 %) s tujim in 1.677 (3,0 %) z mešanim kapitalom (Slika 15).

Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Družbe z domačim kapitalom so zaposlovale 83,0 % delavcev, ustvarile 75,4 % skupnih prihodkov, 80,6 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 80,4 % sredstev družb. Sledili so prispevki **družb s tujim kapitalom**. Pri njih je bilo zaposlenih 11,9 % delavcev, ki so ustvarili 17,5 % skupnih prihodkov, 13,5 % celotne dodane vrednosti in razpolagali s 13,8 % sredstev družb. Še manjši so bili prispevki **družb z mešanim kapitalom**, ki so zaposlovali 5,1 % delavcev. Te so ustvarile 7,1 % skupnih prihodkov, 5,9 % celotne dodane vrednosti in razpolagale s 5,8 % sredstev družb (Slika 16).

Razporeditev družb glede na poreklo kapitala po področjih dejavnosti:

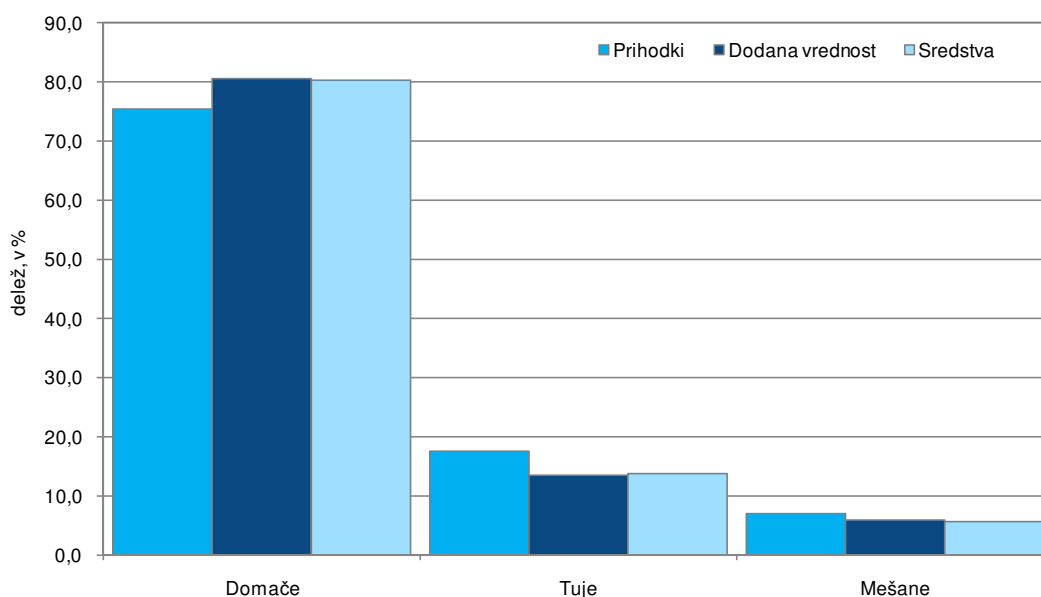
- Od 48.700 družb z domačim kapitalom jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (24,4 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (21,6 %), predelovalnih dejavnostih (12,7 %) ter v gradbeništvu (10,8 %). Največ zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (35,1 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (17,3 %). Družbe omenjenih dveh področij so ustvarile največ prihodkov družb z domačim kapitalom (v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil 30,7 %, v predelovalnih dejavnostih 28,6 %).
- Od 5.357 družb s tujim kapitalom jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (28,3 %), gradbeništvu (24,9%), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (10,0 %) ter v predelovalnih dejavnostih (8,9 %). Največ zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (36,2 %) ter v

trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (30,1 %). Slednje so ustvarile dobro polovico prihodkov družb s tujim kapitalom (52,9 %).

- Od 1.677 družb z mešanim kapitalom jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (32,7 %), predelovalnih dejavnostih (14,9 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (12,5 %) ter v gradbeništvu (11,3 %). Dobro polovico zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (50,9 %). Ti so ustvarili več kot polovico prihodkov družb z mešanim kapitalom (52,9 %).

Več podatkov o razporeditvi družb glede na poreklo kapitala po področjih dejavnosti gl. v Tabeli 22 v Statistični prilogi.

Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

10.1.1 Poslovni izid

V letu 2010 so vse tri skupine družb ustvarile več **prihodkov** kot v prejšnjem letu. Najbolj so prihodke povečale družbe s tujim (za 12,6 %), manj z mešanim (za 9,1 %) in domačim kapitalom (za 6,0 %). Na povečanje prihodkov so najbolj vplivali čisti prihodki od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. Med čistimi prihodki od prodaje so družbe z domačim in mešanim kapitalom najbolj povečale čiste prihodke od prodaje na trgu EU in izven EU, družbe z mešanim kapitalom pa čiste prihodke od prodaje na domačem trgu. **Čiste prihodke od prodaje na domačem trgu**, ki so imeli v letu 2010 69,4-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 59,8-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 40,2-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom, so glede na prejšnje leto najbolj povečale družbe z mešanim (za 9,0 %) in s tujim kapitalom (za 7,3 %), najmanj pa družbe z domačim kapitalom (za 2,3 %). **Čiste prihodke od prodaje na trgu EU in izven EU** so skupno najbolj povečale družbe s tujim (za 22,1 %), manj z domačim (za 18,5 %) in še manj družbe z mešanim kapitalom (za 7,7 %). V letu 2010 so imeli čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU skupno 25,2-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 35,6-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 53,7-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom.

V letu 2010 so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji tudi **odhodki** družb. Pri vseh treh skupinah družb so se odhodki povečali več kot njihovi prihodki (v družbah z domačim kapitalom za 1,0 odstotne točke, s tujim za 0,4 odstotne točke in z mešanim kapitalom za 6.1 odstotne točke). Na takšno gibanje odhodkov so najbolj vplivali **stroški blaga, materiala in storitev**, ki so imeli v letu 2010 72,1-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 81,3-odstotni delež v odhodkih družb s tujim in 76,6-odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri družbah s tujim (za 14,4 %), nekoliko manj pri družbah z mešanim (za 12,0 %) in domačim kapitalom (za 7,3 %). Drugo mesto po deležu v odhodkih imajo **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2010 15,1-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 10,4-odstotni delež v odhodkih družb s tujim in 10,3-odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali pri vseh treh skupinah družb (pri družbah z domačim za 3,2 %, s tujim za 7,4 % in z mešanim kapitalom za 4,5 %). V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je v primerjavi s prejšnjim letom najbolj povečala pri družbah z mešanim kapitalom (za 4,9 %), nekoliko manj pa pri družbah z domačim (za 3,8 %) in s tujim kapitalom (za 3,4 %). V letu 2010 so največjo povprečno mesečno plačo prejeli zaposleni v družbah s tujim kapitalom (1.497 evrov), nekoliko manjšo v družbah z mešanim kapitalom (1.480 evrov) in najmanjšo v družbah z domačim kapitalom (1.349 evrov).

V letu 2010 so samo družbe s tujim kapitalom ustvarile več prihodkov kot odhodkov, družbe z domačim in s tujim kapitalom pa več odhodkov kot prihodkov.

Čisti dobiček se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal samo pri družbah z domačim kapitalom (za 1,5 %), zmanjšal pa se je pri družbah s tujim (za 6,9 %) in z mešanim kapitalom (za 8,2 %). V letu 2010 je čisti dobiček izkazalo 62,3 % družb z domačim, 46,6 % družb s tujim in 55,3 % družb z mešanim kapitalom. Dobre tri četrtine celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 30.334 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisti dobiček, jih je 466 (1,5 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 67,1 % celotnega čistega dobička družb z domačim kapitalom oziroma dobro polovico celotnega čistega dobička družb (gl. Tabela 15).

Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010

Družbe glede na poreklo kapitala	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Domače	30.334	1.962.029	16.485	2.279.623	-317.594
Tuje	2.497	464.375	2.472	219.700	244.675
Mešane	927	149.819	666	333.397	-183.578
SKUPAJ	33.758	2.576.223	19.623	2.832.720	-256.497

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2010.

Čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala samo pri družbah s tujim kapitalom (za 12,7 %), povečala pa se je pri družbah z domačim (za 31,2 %) in mešanim kapitalom (za 378,6 %). V letu 2010 je čisto izgubo izkazalo 33,8 % družb z domačim, 46,1 % družb s tujim in 39,7 % družb z mešanim kapitalom. Kar 80,5 % vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 16.485 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisto izgubo, jih je 411 (2,5 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 84,2 % celotne čiste izgube družb z domačim kapitalom oziroma 67,7 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2010 so družbe z domačim in mešanim kapitalom ustvarile več čiste izgube kot čistega dobička in poslovanje zaključile z neto čisto izgubo (v prejšnjem letu z neto čistim dobičkom). Samo družbe s tujim kapitalom so izkazale **neto čisti dobiček**, ki je bil za 0,9 % manjši kot v prejšnjem letu.

10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2010

Od konca leta 2009 do konca leta 2010 se je **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** družb zmanjšala (za 0,6 %). Zmanjšala se je pri družbah z domačim (za 1,4 %) in mešanim kapitalom (za 2,9 %), povečala pa se je pri družbah s tujim kapitalom (za 5,7 %). Ob koncu leta 2010 so imele družbe z domačim kapitalom 80,4 % celotne vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb, družbe s tujim 13,7 % in družbe z mešanim kapitalom 5,8 %.

V **strukturi sredstev** družb z domačim in mešanim kapitalom se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 zmanjšal **delež dolgoročnih sredstev** (pri družbah z domačim kapitalom predvsem deleža opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb, pri družbah z mešanim kapitalom pa predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb) in povečal **delež kratkoročnih sredstev** (pri družbah z domačim kapitalom predvsem deleža zalog in kratkoročnih poslovnih terjatev, pri družbah z mešanim kapitalom pa predvsem delež zalog). Nasprotno je bilo pri družbah s tujim kapitalom. V njihovi strukturi sredstev se je nekoliko povečal delež dolgoročnih sredstev (predvsem delež naložbenih nepremičnin in delež opredmetenih osnovnih sredstev) in se nekoliko zmanjšal delež kratkoročnih poslovnih terjatev (predvsem delež zalog in delež kratkoročnih finančnih naložb). Ob koncu leta 2010 so imele vse tri skupine družb več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (največ družbe z domačim kapitalom, 63,1 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (največ družbe s tujim kapitalom, 41,7 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 **delež kapitala** zmanjšal samo pri družbah z mešanim kapitalom (z 42,1 % na 38,0 %), povečal pa pri družbah z domačim (s 36,7 % na 39,8 %) in s tujim kapitalom (s 25,8 % na 26,1 %). Nasprotno je bilo z **deležem dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti**. Ta se je povečal pri družbah z mešanim kapitalom (s 55,1 % na 59,0 %) in se zmanjšal pri družbah z domačim (s 60,1 % na 56,9 %) in s tujim kapitalom (z 71,3 % na 70,8 %). To kaže, da se je pri družbah z mešanim kapitalom znižala stopnja lastniškosti financiranja in povišala stopnja dolžniškosti financiranja. Nasprotno se je zgodilo pri družbah z domačim in s tujim kapitalom. Ob koncu leta 2010 je bila **stopnja lastniškosti financiranja** najvišja pri družbah z domačim kapitalom (39,8 %), **stopnja dolžniškosti financiranja** pa pri družbah s tujim kapitalom (70,8 %).

10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

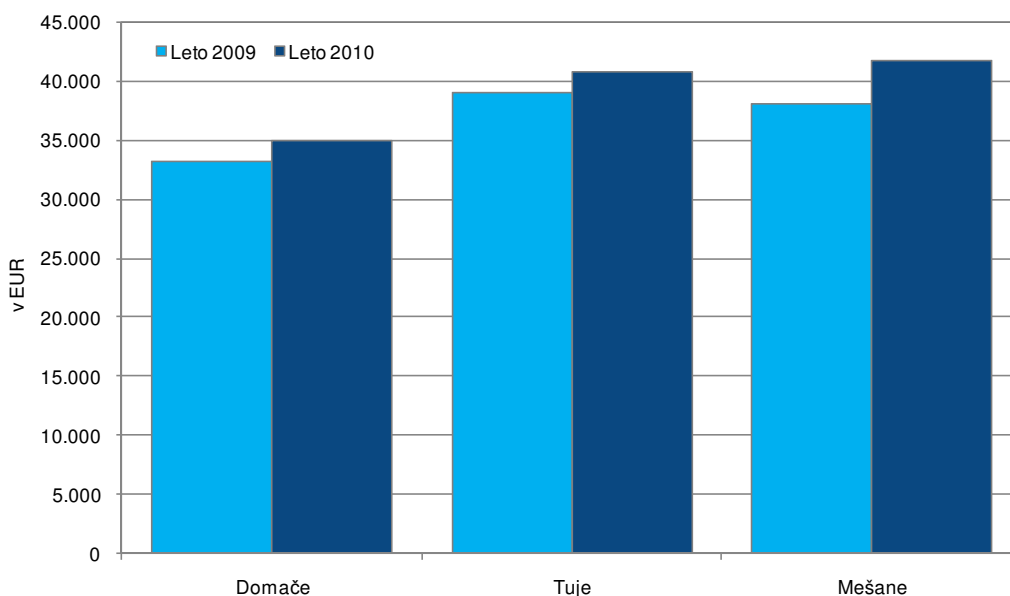
Od leta 2009 do leta 2010 se je skupno **število družb** povečalo za 1.837 (za 3,4 %), predvsem zaradi velikega povečanja števila družb z domačim kapitalom. Njihovo število se je namreč povečalo za 1.773 (za 3,8 %), število družb s tujim kapitalom za 93 (za 1,8 %), število družb z mešanim kapitalom pa se je zmanjšalo za 29 (za 1,7 %). Kljub večjemu številu družb v letu 2010, so te zaposlovale 17.252 manj delavcev, kot družbe v letu 2009. **Število zaposlenih** se je najbolj zmanjšalo v skupini družb z domačim kapitalom, in sicer za 17.094 (za 4,3 %). Zmanjšalo se je tudi v skupini družb z mešanim kapitalom za 1.298 (za 5,2 %), povečalo pa se je v skupini družb s tujim kapitalom za 1.140 (za 2,1 %).

Kazalniki velikosti kažejo, da je v letu 2010 samo posamezna družba v skupini družb s tujim kapitalom v povprečju zaposlovala več delavcev, ustvarila več skupnih prihodkov in razpolagala z več sredstvi kot v

prejšnjem letu. Pri skupini družb z domačim kapitalom so se vsi trije navedeni kazalniki zmanjšali. V skupini družb z mešanim kapitalom pa je posamezna družba v povprečju zaposlovala manj delavcev, ustvarila več skupnih prihodkov in razpolagala z manj sredstvi kot v letu 2009. Kljub navedenim spremembam so družbe z mešanim kapitalom v obeh letih dosegale najvišje kazalnike velikosti (v letu 2010 je posamezna družba z mešanim kapitalom v povprečju zaposlovala 14,12 delavcev, ustvarila 3.202 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala s 3.498 tisoč evri sredstev).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki, poslovnimi prihodki in z dodano vrednostjo na zaposlenega, so bili v letu 2010 pri vseh treh skupinah družb višji kot v letu 2009. V letu 2010 so družbe s tujim kapitalom ustvarile največ skupnih prihodkov (240.290 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (232.673 evrov), največ dodane vrednosti na zaposlenega (41.702 evrov) pa so dosegle družbe z mešanim kapitalom (Slika 17).

Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letih 2009 in 2010 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leti 2009 in 2010.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, je bil v letu 2010 pri vseh treh skupinah družb višji kot v letu 2009. Najvišji kazalnik izvozne naravnosti so v obeh letih izkazale družbe z mešanim kapitalom (v letu 2010 57,2 %).

Med **kazalnike gospodarnosti** sodijo koeficient celotne gospodarnosti, koeficient gospodarnosti poslovanja in delež stroškov dela v dodani vrednosti. V letu 2010 so vse tri skupine družb izkazale slabši koeficient celotne gospodarnosti kot v prejšnjem letu. Njegova vrednost se je pri družbah z mešanim kapitalom znižala pod 1 (ker so bili v letu 2010 njihovi prihodki manjši od odhodkov). Pri družbah z domačim in s tujim kapitalom se je poslabšal tudi koeficient gospodarnosti poslovanja, pri družbah z mešanim kapitalom pa se je izboljšal. Kljub tem spremembam je bil v obeh letih pri vseh treh skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Vse tri skupine družb so zmanjšale delež stroškov dela v dodani vrednosti. V letu 2010 so dosegle najboljši koeficient celotne gospodarnosti (1,027) družbe s tujim kapitalom, najboljši

koeficient gospodarnosti poslovanja (1,030) družbe z domačim kapitalom, najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (57,6 %) pa družbe z mešanim kapitalom.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta bila v letu 2010 pri družbah s tujim kapitalom manjša kot v letu 2009 (v letu 2010 je bil koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev 0,018, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa 0,070). Pri družbah z domačim in mešanim kapitalom sta imela obravnavana koeficienta v letu 2010 negativni predznak zaradi neto čiste izgube teh družb.

Med **kazalnike stanja financiranja** sodita stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolgoročnosti financiranja. Ob koncu leta 2010 so samo družbe s tujim kapitalom izkazale višja kazalnika stanja financiranja kot ob koncu leta 2010. Družbe z domačim kapitalom so povišala stopnjo lastniškosti financiranja in znižala stopnjo dolgoročnosti financiranja. Nasprotno je bilo pri družbah z mešanim kapitalom. Ob koncu leta 2010 so izkazale najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,398) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,649) družbe z domačim kapitalom.

Med **kazalnike vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Ob koncu leta 2010 so družbe z domačim kapitalom izkazale večji, družbe s tujim in z mešanim kapitalom pa manjši koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev kot ob koncu leta 2009. Največji koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev so ob koncu leta 2010 dosegle družbe s tujim kapitalom (1,156). Manjši od 1 je bil samo pri družbah z mešanim kapitalom, kar pomeni, da samo te družbe niso s kapitalom v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je bil ob koncu leta 2010 pri vseh treh skupinah družb večji kot ob koncu leta 2009. Kljub povečanju je bil ob koncu leta 2010 pri vseh treh skupinah družb manjši od 1, ker jim ni uspelo z dolgoročnimi viri v celoti pokriti vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Največji je bil pri družbah s tujim kapitalom (0,945). Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 pri vseh treh skupinah družb znižal. Ob koncu leta 2010 je bil največji pri družbah z mešanim kapitalom (0,974). Pri vseh treh skupinah je bil manjši od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve manjše od njihovih kratkoročnih obveznosti.

V letu 2010 so družbe z domačim kapitalom dosegle največji koeficient gospodarnosti poslovanja, najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja. Družbe s tujim kapitalom so ustvarile največ skupnih prihodkov na zaposlenega in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega, dosegle največji koeficient celotne gospodarnosti, najvišja kazalnika dobičkonosnosti, največji koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev in največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog. Družbe z mešanim kapitalom so dosegale najvišje kazalnike velikosti, ustvarile največ dodane vrednosti na zaposlenega, imele najvišji kazalnik izvozne naravnosti, najnižji delež stroškov dela v dodani vrednosti in največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja.

Več podatkov o kazalnikih družb glede na poreklo kapitala v letu 2010 gl. v Tabeli 23 v Statistični prilogi.

II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG

11 ZADRUGE

Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi in razvijati gospodarske ali družbene dejavnosti svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov. Ustanavljanje, organiziranje in poslovanje zadrug ureja Zakon o zadrugah³⁶.

Zadruge morajo po 59. členu Zakona o računovodstvu³⁷ od 1. januarja 2000 voditi poslovne knjige in sestavljati letna poročila v skladu z ZGD in drugimi predpisi ob upoštevanju SRS (zlasti SRS 34 – Računovodske rešitve v zadrugah) ter načel in splošnih računovodskih predpostavk, ki jih izdaja Slovenski inštitut za revizijo.

V letu 2010 so pri vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila upoštevale SRS 2006³⁸ in ZGD-1³⁹. Podatke iz letnih poročil za leto 2009 so morale za državno statistiko predložiti AJPES do 31. marca 2010. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2010⁴⁰. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJPES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*⁴¹. Po tem navodilu so zadruge letno poročilo za leto 2010 petič zapored predložile kot samostojna vrsta poslovnega subjekta, to je kot zadruga in ne kot družba⁴². Predpisani obrazci za leto 2010 so bili enaki kot za predhodna tri leta.

11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2010

Podatke iz letnih poročil za leto 2010 je AJPES prejela od 294 zadrug s 3.312 zaposlenimi, ki so ob koncu leta izkazale 509 tisoč evrov neto čiste izgube (negativno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo).

Primerjava podatkov s posameznimi leti v obdobju 2002–2010 kaže, da je bilo v letu 2010 najmanj zadrug, z najmanjšim številom zaposlenih. Poslovno leto so zaključile z neto čisto izgubo, ki je bila za dobri dve tretjini manjša kot v prejšnjem letu (gl. tabelo 16).

V obdobju 2002–2010 se je v zadnjih petih letih zmanjševalo število zadrug, vsako leto pa se je zmanjšalo število zaposlenih. Leta 2010 je bilo v primerjavi z letom 2002 32 (9,8 %) zadrug manj in 979 (22,8 %) manj zaposlenih. Povprečno število zaposlenih v posamezni zadrugi se je zmanjšalo s 13,16 v letu 2002 na 11,26 v letu 2010.

---

³⁶ Uradni list RS, št. 97/09.

³⁷ Uradni list RS, št. 23/99 in 30/02.

³⁸ Uradni list RS, št. 118/05, 10/06, 57/06, 112/06, 3/07, 12/08, 119/08, 1/10 in 90/10.

³⁹ Uradni list RS, št. 65/09 in 83/09.

⁴⁰ Uradni list RS, št. 93/10 in 71/11.

⁴¹ Uradni list RS, št. 7/08, 8/09, 107/09 in 109/10.

⁴² Novak, Judita Mirjana (2008). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2006. Delovni zvezek št. 2. Ljubljana: UMAR. Gl. str. 55.

Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2010

Leto	Zadruga		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	326		4.291		843
2003 *	327	100,3	4.122	96,1	-804
2004 *	329	100,6	3.906	94,8	-3.746
2005 *	332	103,9	3.822	97,8	-2.167
2006 **	319	96,1	3.695	96,7	5.274
2007 **	315	98,7	3.465	93,8	7.482
2008 **	301	94,4	3.457	93,6	4.965
2009 **	297	94,3	3.394	98,0	-1.604
2010 **	294	99,0	3.312	97,6	-509

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 in 2010.

Opomba: * SRS 2002 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Podatki o neto čistem dobičku/izgubi za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

Zadruga, ki so po treh zaporednih letih uspešnega poslovanja v obdobju 2006–2008 prvič izkazale neto čisto izgubo v letu 2009, so tudi poslovanje v letu 2010 zaključile z neto čisto izgubo, ki pa je bila za dobri dve tretjini manjša kot v prejšnjem letu.

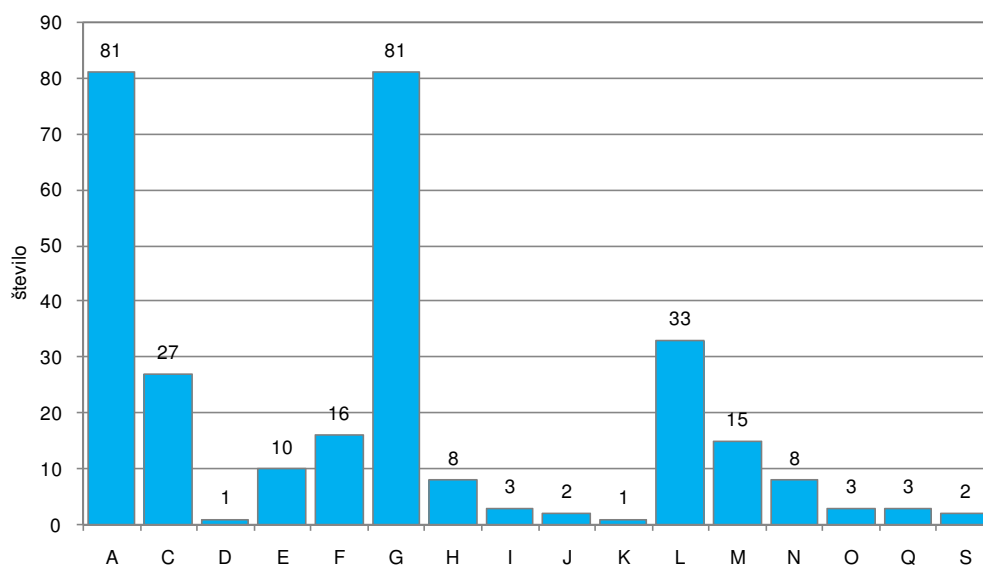
11.2 Poslovanje zadrug v letu 2010

V letu 2010 je bilo **največ zadrug** na področjih kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva ter trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, v vsaki 27,6 % (gl. Slika 18). Sledile so zadruga na področjih poslovanja z nepremičninami (11,2 %), predelovalnih dejavnosti (9,2 %), gradbeništva (5,4 %) strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (5,1 %), ter oskrbe z vodo, ravnanja z odpadki in odpadki, saniranja okolja (3,4 %).

Zadruga v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil so zaposlovale skoraj tri četrtine delavcev (72,4 %). Sledili so **zaposleni** v zadrugah kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva (14,6 %), predelovalnih dejavnostih (7,6 %), poslovanja z nepremičninami (1,8 %) ter gradbeništva (1,2 %).

Zadruga v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil niso zaposlovale samo največ delavcev, ampak so tudi največ prispevale k skupnemu poslovanju zadrug (gl. Slika 19). Ustvarile so 77,4 % skupnih prihodkov, 71,0 % celotne dodane vrednosti in imele ob koncu leta 42,3 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Sledile so zadruga v kmetijstvu in lovu, gozdarstvu in ribištva, ki so ustvarile 13,5 % skupnih prihodkov, in 14,0 % celotne dodane vrednosti ter razpolagale s 13,9 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Na tretjem mestu po prispevkih so bile zadruga v predelovalnih dejavnostih, ki so ustvarile 4,6 % skupnih prihodkov in 8,0 % celotne dodane vrednosti ter imele 5,6 % celotne vrednosti sredstev zadrug.

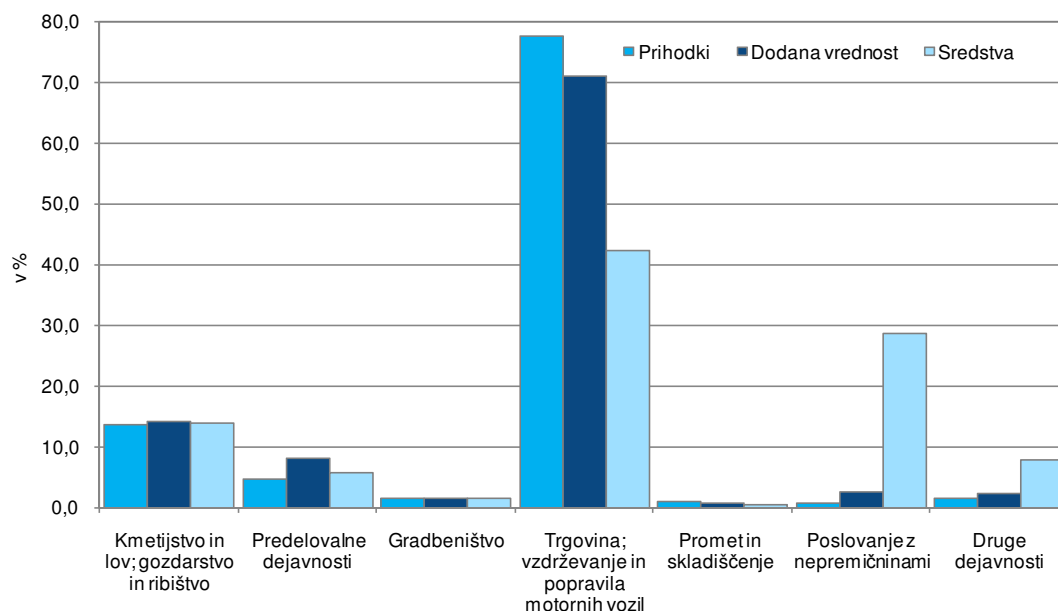
Slika 18: Število zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2010.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, C – predelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, Q – zdravstvo in socialno varstvo, S – druge dejavnosti.

Slika 19: Prispevki zadrug posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja zadrug za leto 2010.

11.2.1 Poslovni izid

V letu 2010 so zadruge ustvarile 736.097 tisoč evrov **prihodkov**, to je približno toliko kot v prejšnjem letu. Kar 89,9 % prihodkov so ustvarile s prodajo na domačem trgu. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so bili v znesku 661.768 tisoč evrov za 0,2 % manjši kot v prejšnjem letu. Sledili so **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**, ki so imeli s skupnim zneskom 53.433 tisoč evrov 7,3-odstotni delež v prihodkih in so bili za 12,3 % večji kot v prejšnjem letu.

Skupni **odhodki** zadrug so bili v znesku 736.165 tisoč evrov za 0,1 % manjši kot v prejšnjem letu. Med odhodki so na prvem mestu po obsegu stroški blaga, materiala in storitev, na drugem stroški dela in na tretjem odpisi vrednosti. Stroški blaga, materiala in storitev s 87,7-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 0,2 % večji kot v prejšnjem letu. **Stroški dela** z 8,9-odstotnim deležem v odhodkih so bili manjši za 0,6 %. Največji del stroškov dela (71,5 %) je šel za plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** je bila v znesku 1.175 evrov za 1,9 % višja kot v prejšnjem letu. **Odpisi vrednosti** z 1,9-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 4,6 % manjši kot v prejšnjem letu.

Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010

Področja dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v EUR	Število družb	Znesek v EUR	Znesek v EUR
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	26	181.825	34	1.281.016	-1.099.191
C	Predelovalne dejavnosti	9	190.951	15	549.362	-358.411
D	Oskrba z električno energijo, plinom in vodo	0	0	1	39	-39
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja	7	6.243	3	1.093	5.150
F	Gradbeništvo	6	77.968	6	216.864	-138.896
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	54	1.520.461	21	1.217.807	302.654
H	Promet in skladiščenje	4	6.890	3	354.954	-348.064
I	Gostinstvo	1	7.578	0	0	7.578
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1	9.901	1	8.288	1.613
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1	5.610	0	0	5.610
L	Poslovanje z nepremičninami	10	379.984	15	408.679	-28.695
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	10	1.258.445	3	15.424	1.243.021
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	2	4.346	4	25.318	-20.972
O	Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	1	4.651	2	13.618	-8.967
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	2	8.079	1	1.423	6.656
S	Druge dejavnosti	0	0	2	78.280	-78.280
	SKUPAJ	134	3.662.932	111	4.172.165	-509.233

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2010.

V letu 2010 so imele zadruge 1.378 tisoč evrov neto izgube iz poslovanja⁴³ (skoraj dve tretjini manj kot v letu 2009), 2.781 neto izgube iz financiranja⁴⁴ (28,1 % več kot v letu 2009) in 4.091 tisoč evrov neto dobička od

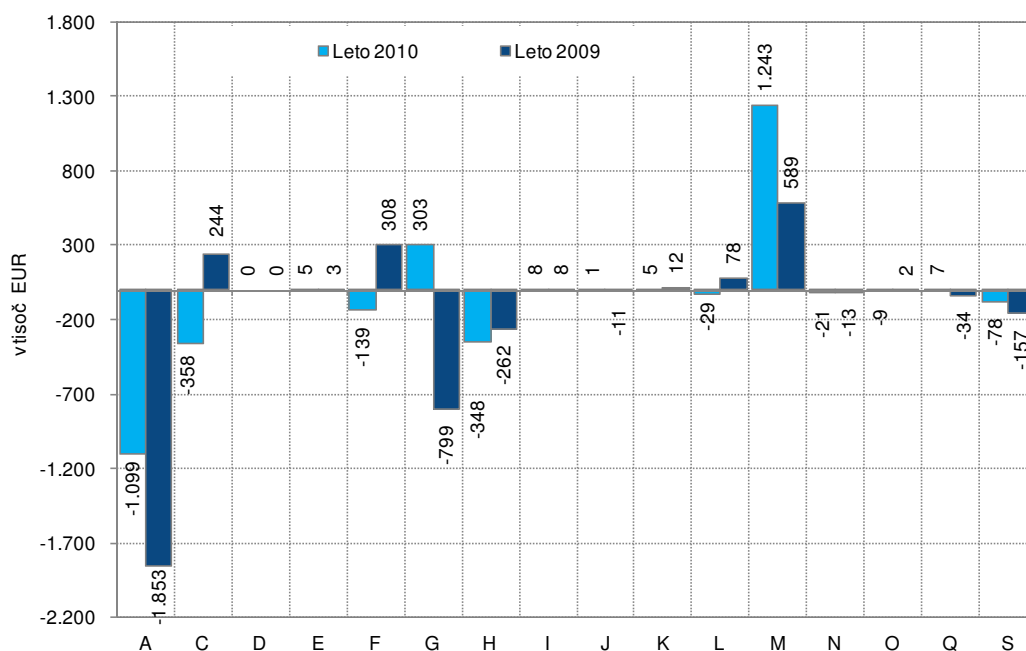
⁴³ Neto izguba iz poslovanja je negativna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki.

drugega delovanja⁴⁵ (16,2 % manj kot v letu 2009). Skupni izid je **neto celotna izguba** v znesku 68 tisoč evrov (94,6 % manj kot v letu 2009). Ko od tega zneska odštejemo skupni znesek davka iz dobička in odloženih davkov (441 tisoč evrov), dobimo neto čisto izgubo zadrug v znesku 509 tisoč evrov (skoraj tri četrtine manj kot v letu 2009).

Čisti dobiček zadrug je bil v letu 2010 z zneskom 3.663 tisoč evrov za 6,7 % manjši kot v prejšnjem letu. Izkazalo ga je 134 (45,6 %) zadrug. Med njimi jih je imela dobra polovica čisti dobiček, manjši od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 2,9 % celotnega čistega dobička zadrug. Samo ena od zadrug s čistim dobičkom je izkazala čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov, v znesku, ki je pomenil 28,6 % čistega dobička zadrug.

Čista izguba zadrug je bila v znesku 4.172 tisoč evrov za 28,2 % manjša kot v prejšnjem letu. Izkazalo jo je 111 (37,7 %) zadrug. Dobra polovica slednjih je imela čisto izgubo, manjšo od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 1,4 % celotne čiste izgube zadrug. Med zadrugami s čisto izgubo ni bilo nobene, ki bi imela čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov.

Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug po področjih dejavnosti v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 (v tisoč EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2010.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, C – predelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, Q – zdravstvo in socialno varstvo, S – druge dejavnosti.

Zadruge so skupno poslovanje v letu 2010 zaključile z **neto čisto izgubo** (negativno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 509 tisoč evrov. Pregled po področjih dejavnosti kaže, da so zadruge z

⁴⁴ Neto izguba iz financiranja je negativna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki.

⁴⁵ Neto dobiček od drugega delovanja je pozitivna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki.

devetih področij izkazale neto čisto izgubo, zadruga s sedmih področij pa neto čisti dobiček. Največjo neto čisto izgubo so izkazale zadruga s področja kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva, največji neto čisti dobiček pa zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (gl. Sliko 20).

11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Ob koncu leta 2010 so imele zadruga 760.980 tisoč evrov **sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev**, 1,6 % več kot ob koncu leta 2009.

Ob koncu leta 2010 je bila **struktura sredstev** zadrug podobna kot ob koncu leta 2009. V strukturi sredstev je bilo 70,3 % dolgoročnih sredstev (predvsem opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb) in 29,3 % kratkoročnih sredstev (predvsem kratkoročnih poslovnih terjatev in zalog).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** zadrug sta se od konca leta 2009 do konca leta 2010 nekoliko zmanjšala delež kapitala (predvsem delež združnega kapitala) in delež dolgoročnih obveznosti (predvsem delež dolgoročnih poslovnih obveznosti), nekoliko pa se je povečal delež kratkoročnih obveznosti (predvsem delež kratkoročnih poslovnih obveznosti). Ob koncu leta 2010 so imele zadruga v strukturi obveznosti do virov sredstev 61,2 % kapitala (50,8 % združnega kapitala), 28,8 % kratkoročnih obveznosti, 8,3 % dolgoročnih obveznosti, 1,3 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 0,4 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letih 2009 in 2010

Od leta 2009 do leta 2010 se je število zadrug zmanjšalo za tri, število zaposlenih v zadrugah pa za 81. **Število zadrug** se je najbolj zmanjšalo na področjih poslovanja z nepremičninami ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (v vsaki za dve), **število zaposlenih** pa na področjih kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva (za 26) ter predelovalnih dejavnosti (za 25).

Med **kazalniki velikosti** se je od leta 2009 do leta 2010 znižalo povprečno število zaposlenih v posamezni zadrugi (z 11,43 na 11,27), povečala pa sta se povprečna vrednost skupnih prihodkov (z 2.479 tisoč evrov na 2.504 tisoč evrov) in povprečna vrednost sredstev na zadrugo (z 1.862 tisoč evrov na 2.588 tisoč evrov). V letu 2010 je imela v povprečju največ zaposlenih (29,62) in največ skupnih prihodkov (7.035 tisoč evrov) posamezna zadruga s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, največ sredstev (6.608 tisoč evrov) pa je imela posamezna zadruga s področja poslovanja z nepremičninami.

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega, so bili v vseh zadrugah skupaj v letu 2010 višji kot v letu 2009 (prvi za 2,4 %, drugi za 2,8 %, tretji za 4,2 %). V letu 2010 so ustvarile največ skupnih prihodkov na zaposlenega (1.148.479 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (1.137.226 evrov) zadruga s področja drugih dejavnosti, največ dodane vrednosti na zaposlenega (48.841 evrov) pa zadruga s področja dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti.

Kazalnik izvozne naravnosti (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v skupnih čistih prihodkih od prodaje) zadrug se je povečal s 6,7 % v letu 2009 na 7,5 % v letu 2010. Izvozno naravnost so povečale zadruga s šestih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; dejavnost javne uprave in

obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter druge dejavnosti). V letu 2010 so največji kazalnik izvozne naravnosti izkazovale zadruga s področja dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (98,3 %).

Kazalniki gospodarnosti zadrug so bili v letu 2010 boljši kot v letu 2009. Pri vseh zadrugah skupaj sta se nekoliko povečala koeficient celotne gospodarnosti (z 0,999 v letu 2009 na 1,000 v letu 2010) in koeficient gospodarnosti poslovanja (z 0,995 v letu 2009 na 0,998 v letu 2010) ter se je zmanjšal delež stroškov dela v dodani vrednosti (s 85,7 % v letu 2009 na 83,7 % v letu 2010). V letu 2010 je bil koeficient celotne gospodarnosti manjši od 1 (prihodki so bili manjši od odhodkov) pri zadrugah s sedmih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; promet in skladiščenje; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter druge dejavnosti). Koeficient gospodarnosti poslovanja, manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov), so v letu 2010 izkazale zadruga z osmih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; promet in skladiščenje; informacijske in komunikacijske dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter druge dejavnosti). V letu 2010 so največji koeficient celotne gospodarnosti dosegle zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (1,403), največji koeficient gospodarnosti poslovanja zadruga s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti (1,208) in najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti zadruga s področja oskrbe z vodo, ravnanja z odpadki, saniranja okolja (16,9 %).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta imela v letu 2010 zaradi neto čiste izgube vseh zadrug skupaj negativni predznak. Dobičkonosno so poslovale samo zadruga tistih področij, ki so izkazale neto čisti dobiček. V letu 2010 so dosegle najvišji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (0,024) in najvišji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,037) zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti.

Kazalnika stanja financiranja zadrug sta se od konca leta 2009 do konca leta 2010 zvišala. Stopnja lastniškosti financiranja se je zvišala z 0,482 na 0,612, stopnja dolgoročnosti financiranja pa z 0,612 na 0,708. Obe stopnji sta se zvišali pri zadrugah na petih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; gradbeništvo; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter zdravstvo in socialno varstvo) Poleg na teh petih področjih se je zvišala stopnja lastniškosti financiranja (delež premoženja zadrug, financiran s kapitalom), še na področju predelovalne dejavnosti, stopnja dolgoročnosti financiranja (delež premoženja, ki ga zadruga pokrivajo z dolgoročnimi viri) pa na področju oskrbe z vodo, ravnanja z odpadki, saniranja okolja ter na področju drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti. Ob koncu leta 2010 sta bili doseženi najvišji stopnji lastniškosti financiranja (1,000) in dolgoročnosti financiranja (1,000) na področju oskrbe z električno energijo, plinom in vodo.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse zadruga skupaj od konca leta 2009 do konca leta 2010 zmanjšale kapitalsko pokritost osnovnih sredstev (z 1,363 na 1,183) in razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi (z 0,816 na 0,790), povečale pa so koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (z 0,838 na 0,882). Koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev se je zmanjšal pri zadrugah s štirih področij (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). Ob koncu leta 2010 je bil manjši od 1 (kar pomeni, da zadruga s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev) pri zadrugah sedmih področij (oskrba z

vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 povečal pri zadrugah s sedmih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; gradbeništvo; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti). Ob koncu leta 2010 je bil manjši od 1 pri zadrugah s šestih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; promet in skladiščenje; gostinstvo; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). To pomeni, da zadruga s teh področij niso z dolgoročnimi viri v celoti pokrile vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je od konca leta 2009 do konca leta 2010 zmanjšal pri zadrugah z devetih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; promet in skladiščenje; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). Ob koncu leta 2010 je bil večji od 1 pri zadrugah s štirih področij (gradbeništvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti). To pomeni, da so imele zadruga teh štirih področij kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Ob koncu leta 2010 so največji koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev (29,931) dosegle zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (2,719) ter največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja (9,083) pa zadruga s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti.

Več podatkov o kazalnikih zadrug v letu 2010 gl. v Tabeli 27 v Statistični prilogi.

III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST

Plačilno sposobnost gospodarskih družb in zadrug presojava na podlagi naslednjih podatkov:

- evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu (gl. pogl. 12);
- zadolženost pravnih oseb (gl. pogl. 13);
- število začelih postopkov zaradi insolventnosti pravnih oseb (gl. pogl. 14).

12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU

Evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu vodi AJPES na podlagi podatkov, ki jih morajo po zakonu zbirati izvajalci plačilnega prometa (banke, hranilnice, Uprava Republike Slovenije za javna plačila in Banka Slovenije) in ji jih redno pošiljati. Evidenca zajema samo neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi in iz naslova davčnega dolga, ne pa tudi drugih neporavnanih obveznosti iz naslova neplačanih obveznosti med upniki in dolžniki.

Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2010

Mesec	Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR	Od tega 365 in več dni	
			Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR
Januar	4.870	273.894	939	79.024
Februar	4.936	279.669	984	86.151
Marec	5.182	283.681	1.047	83.618
April	4.905	278.673	1.079	83.723
Maj	4.761	269.888	1.097	81.564
Junij	4.944	270.834	1.176	89.051
Julij	4.683	272.158	1.159	88.287
Avgust	4.638	318.677	1.196	92.577
September	5.378	311.994	1.279	107.864
Oktober	5.565	332.705	1.396	140.976
November	5.715	363.460	1.461	191.197
December	6.102	387.029	1.506	208.002

Vir: AJPES.

Leta 2010 se je po evidencah AJPES od avgusta dalje vsak mesec povečalo število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, od septembra dalje pa tudi povprečni dnevni znesek njihovih dospelih neporavnanih obveznosti. Največ obravnavanih pravnih oseb je bilo decembra (Tabela 18). Takrat je imelo dospele neporavnane obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu 6.102 pravnih oseb (31,6 % več kot avgusta in 25,3 % več kot januarja 2010) v povprečnem dnevnom znesku 387,0 milijonov evrov (24,1 % več kot septembra in 41,3 % več kot januarja 2010).

Od julija do decembra 2010 se je med pravnimi osebami z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu vsak mesec povečalo tako število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot leto dni kot povprečni dnevni znesek njihovih dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot leto dni. Decembra 2010 je bilo takih skoraj četrtnina vseh pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi več kot pet dni v mesecu, njihove dospele neporavnane obveznosti več kot leto dni pa so znašale dobro polovico celotnega povprečnega dnevnega zneska dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu.

V letu 2010 je bilo povprečno vsak mesec 5.140 pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, v povprečnem dnevnem znesku 303,5 milijonov evrov. V primerjavi z mesečnim povprečjem leta 2009 je bilo njihovo število večje za 21,9 %, njihov povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti pa je bil večji za 68,8 %. Tako kot leta 2009, je bilo tudi leta 2010 povprečno mesečno največ takih pravnih oseb na področju gradbeništva (s 23,2-odstotnim deležem v skupnem številu pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu in z 29,5-odstotnim deležem v povprečnem dnevnem znesku dospelih neporavnanih obveznosti) .

Tabela 19: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, december 2010

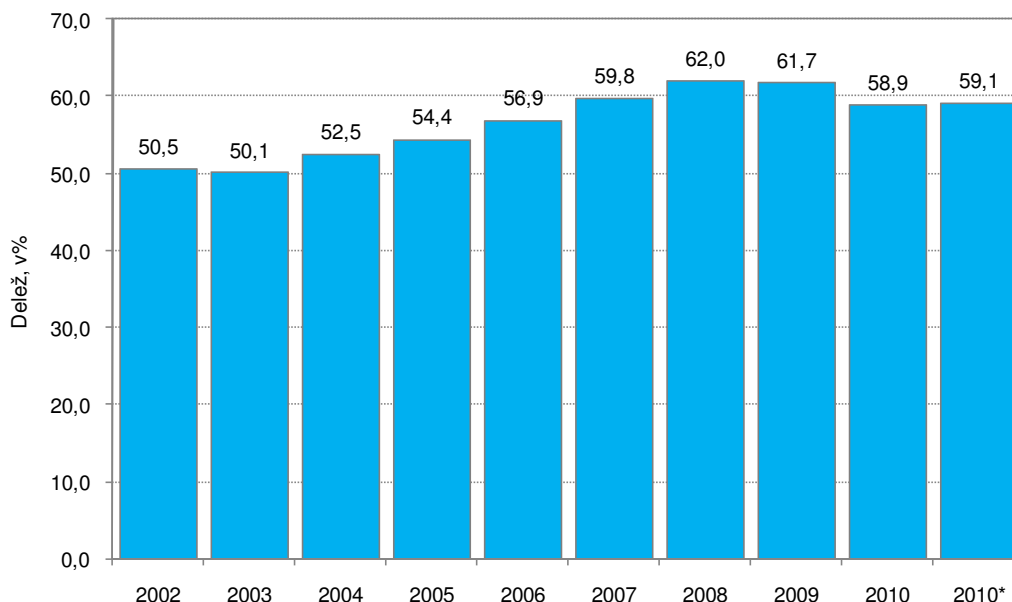
Področja dejavnosti	Št. pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi (celo število)	Indeks, v %			Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v EUR	Indeks, v %			Povprečni dnevni znesek dospelih neporavn. obvezn. na pravno osebo v EUR
		dec. 10/ sept. 10	dec. 10/ jan. 10	I-XII 10/ I-XII 09		dec. 10/ sept. 10	dec. 10/ jan. 10	I-XII 10/ I-XII 09	
Gradbeništvo	1.319	111,3	110,9	122,6	113.853.516	111,5	150,2	192,9	86.318
Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.330	114,8	133,8	120,1	54.680.503	133,2	131,3	112,0	41.113
Finančne in zavarovalniške dejavnosti	81	114,1	147,3	147,4	49.401.841	106,6	92,7	299,1	609.899
Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	671	110,2	135,0	122,2	42.191.467	170,2	144,5	108,6	62.878
Predelovalne dejavnosti	785	110,9	126,4	121,7	40.636.782	110,0	145,2	184,3	51.767
Promet in skladiščenje	377	106,5	118,9	128,3	22.043.352	126,5	193,5	226,0	58.470
Poslovanje z nepremičninami	168	120,9	158,5	132,2	17.511.787	126,9	292,0	207,6	104.237
Gostinstvo	466	116,8	120,4	117,9	16.243.086	157,3	159,7	132,6	34.856
Druge dejavnosti	905	120,0	128,6	119,6	30.466.786	158,6	165,3	146,1	33.665
Skupaj	6.102	113,5	125,3	121,9	387.029.120	124,1	141,3	168,9	63.427

Vir: AJPES, preračuni UMAR.

13 ZADOLŽENOST PRAVNIH OSEB

Analiza gibanja kapitala in dolgov gospodarskih družb v strukturi obveznosti do virov sredstev v obdobju 2002–2010 kaže, da se je po letu 2003 v obdobju 2004–2008 zadolženost družb (delež premoženja družb, financiran z dolgovi) ob koncu vsakega leta povečala⁴⁶ (Slika 21).

Slika 21: Delež premoženja gospodarskih družb financiran z dolgovi v obdobju 2002–2010 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz bilance stanja gospodarskih družb za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 in 2010.

Opomba: * Podatki ne vključujejo družbe z velikimi spremembami v strukturi obveznosti do virov sredstev (gl. opombo 32, str. 21).

V letu 2010 so družbe nadaljevale s sanacijo svojega finančnega stanja, ki so jo začele izvajati v letu 2009 (po nastanku finančne in gospodarske krize v drugi polovici leta 2008). To se kaže tudi v njihovih bilancah stanja za leto 2010. Ob koncu leta 2010 se je v primerjavi s koncem leta 2009 v strukturi obveznosti do virov sredstev vseh gospodarskih družb skupaj povečal delež kapitala za 2,7 strukturne točke (na 37,8 %) in za 2,8 strukturne točke zmanjšal delež dolgov (na 58,9 %). Med dolgovi pa se je za 2,7 strukturne točke zmanjšal delež dolgoročnih obveznosti (s 27,4 % ob koncu leta 2009 na 24,7 % ob koncu leta 2010) in za 0,1 strukturne točke delež kratkoročnih obveznosti (s 34,3 % ob koncu leta 2009 na 34,2 % ob koncu leta 2010).

Ob koncu leta 2010 struktura obveznosti do virov sredstev po področjih dejavnosti (gl. Tabela 20) kaže, da so s kapitalom financirale največji delež svojega premoženja družbe s področja oskrbe z električno energijo, plinom in paro (70,6 %). Z dolgovi so največji delež premoženja financirale družbe s področja gradbeništva (77,7 %), sledijo poslovanje z nepremičninami (72,1 %), dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti (71,2 %), finančne in zavarovalniške dejavnosti (70,4 %). Med naštetimi so imele največji delež dolgoročnih obveznosti družbe s področja dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti (44,6 %) ter finančne in zavarovalniške dejavnosti (44,1 %), največji delež

⁴⁶ Novak Judita Mirjana: Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2009. Delovni zvezek št. 2/2011, Ljubljana: UMAR. Gl. str. 67.

kratkoročnih obveznosti pa so imele družbe s področja gradbeništva (58,2 %). Zadolženost družb lahko analiziramo tudi s koeficientom dolgovno-kapitalskega razmerja (imenovanega tudi finančni vzvod), ki izraža razmerje med dolgovi in kapitalom. Vrednost koeficienta manjša od 1 pomeni, da se večji del premoženja družb financira s kapitalom. Ob koncu leta 2010 je bila njegova vrednost manjša od 1 samo na dveh področjih (oskrba z električno energijo, plinom in paro ter rudarstvo). Na vseh drugih področjih je bila vrednost koeficienta večja od 1, največja pa je bila na področjih gradbeništva (4,327) ter dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (3,760).

Tabela 20: Število gospodarskih družb, delež kapitala in dolgov v obveznostih do virov sredstev ter razmerje med dolgovi in kapitalom po področjih dejavnosti v letu 2010

Področja dejavnosti		Število družb (celo število)	Delež v obveznostih do virov sredstev v %				Dolgovi/Kapital
			Kapital	Dolgovi			
				Skupaj	Dolgor. obvezn.	Kratkor. obvezn.	
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	354	44,5	50,3	18,4	31,9	1,131
B	Rudarstvo	73	47,3	41,6	16,4	25,2	0,879
C	Predelovalne dejavnosti	6.906	42,7	53,1	15,9	37,2	1,245
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	379	70,6	25,3	10,3	15,0	0,359
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja	287	43,5	48,7	17,2	31,5	1,120
F	Gradbeništvo	6.803	18,0	77,7	19,5	58,2	4,327
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	13.947	34,3	63,7	17,8	45,9	1,856
H	Promet in skladiščenje	2.506	41,2	56,3	41,9	14,4	1,367
H*	Promet in skladiščenje	2.505	39,3	57,4	30,0	27,4	1,461
I	Gostinstvo	2.541	36,4	58,7	29,3	29,4	1,615
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2.982	43,2	51,9	21,5	30,4	1,202
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.160	28,1	70,4	44,1	26,3	2,503
L	Poslovanje z nepremičninami	1.834	25,9	72,1	39,1	33,0	2,789
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	11.281	37,8	59,3	21,4	37,9	1,569
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	1.678	26,3	67,0	20,0	47,0	2,547
O	Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	6	18,9	71,2	44,6	26,6	3,760
P	Izobraževanje	621	41,1	53,5	18,6	34,9	1,301
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	925	35,8	62,6	41,6	21,0	1,750
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	601	38,6	57,0	27,9	29,1	1,479
S	Druge dejavnosti	850	34,9	61,7	19,4	42,3	1,769
	SKUPAJ	55.734	37,8	58,9	24,7	34,2	1,558
	SKUPAJ*	55.733	37,5	59,1	23,1	36,0	1,576

Vir: AJPES – Podatki iz bilance stanja gospodarskih družb za leto 2010.

Opomba: * Podatki ne vključujejo družbe z velikimi spremembami v strukturi obveznosti do virov sredstev (gl. opombo 32, str. 21).

14 POSTOPKI ZARADI INSOLVENTNOSTI PRAVNIH OSEB

V letu 2010 je področje postopkov zaradi insolventnosti nad pravnimi osebami urejal **Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju** (v nadaljevanju ZFPPIPP)⁴⁷, ki je začel veljati 15. januarja 2008⁴⁸.

Po ZFPPIPP je **insolventnost** položaj, ki nastane, če dolжник:

1. v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v plačilo v tem obdobju, ali
2. postane dolgoročno plačilno nesposoben:
  - če za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega 20 % zneska njegovih obveznosti, izkazanih v letnem poročilu za zadnje poslovno leto pred zapadlostjo teh obveznosti v plačilo,
  - če je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti, pri dolžniku, ki je kapitalska družba, tudi če je izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala in te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička ali rezerv,
  - če za več kot tri mesece zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali s plačilom davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem, razen če je bilo plačilo teh davkov in prispevkov odloženo v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

Zakon pozna dve vrsti postopkov zaradi insolventnosti, to so postopki prisilnih poravnav in stečajni postopki.

Postopek prisilne poravnave je dovoljeno voditi nad pravno osebo, ki je organizirana kot gospodarska družba ali zadruga, če ni v zakonu za posamezno gospodarsko družbo ali zadrugo glede na dejavnost, ki jo opravlja, drugače določeno. Postopek prisilne poravnave se vodi z namenom, da se insolventnemu dolžniku omogoči finančno prestrukturiranje, na podlagi katerega postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, in da se upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek. Predlog za začetek postopka lahko na sodišče vloži dolжник in osebno odgovorni družbenik dolžnika.

Stečajni postopek je dovoljeno voditi nad vsako pravno osebo, če ni v zakonu za posamezno pravnoorganizacijsko obliko ali vrsto pravne osebe ali za posamezno pravno osebo drugače določeno. Nad invalidskim podjetjem je stečajni postopek dovoljeno začeti samo ob predhodnem soglasju Vlade Republike Slovenije. Predlog za začetek stečajnega postopka lahko na sodišče vloži dolжник, osebno odgovorni družbenik dolžnika, upnik ali Javni jamstveni in prežिवninski sklad Republike Slovenije. Namen stečajnega postopka je unovčenje vsega premoženja stečajnega dolžnika in plačilo terjatev upnikov. Po koncu stečajnega postopka se pravna oseba izbriše iz sodnega registra.

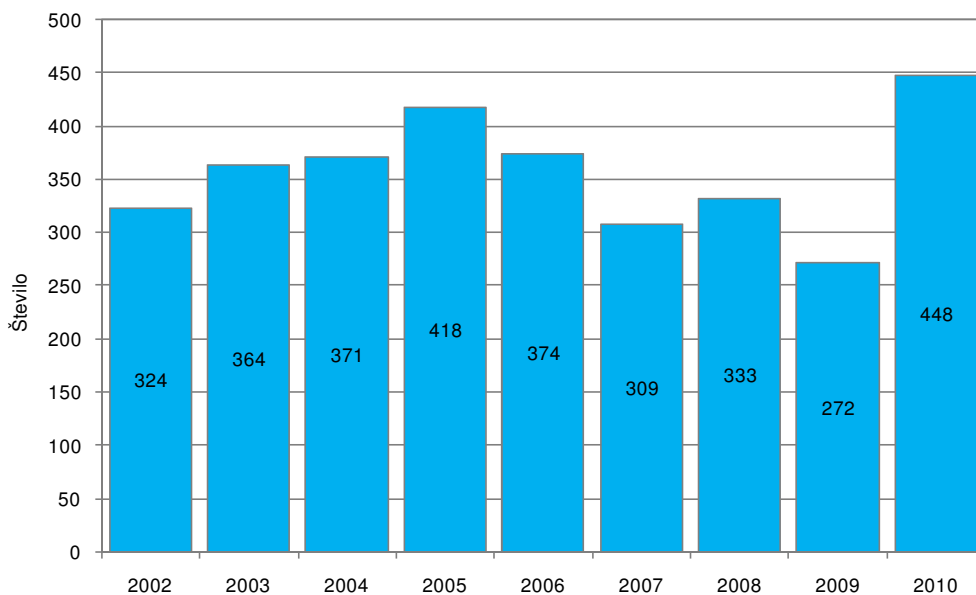
⁴⁷ Uradni list RS, št. 126/07, 40/09, 59/09, 52/10 in 106/10..

⁴⁸ Novak Judita Mirjana: Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2008. Delovni zvezek št. 1/2010. Ljubljana: UMAR. Gl. str. 66.

V letu 2010 je bilo na sodišču začetih:

- 35 postopkov prisilnih poravnav nad pravnimi osebami (21 oziroma 1,5-krat več kot v letu 2009), od tega največ na področju gradbeništva (11), sledijo predelovalne dejavnosti (5), trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (5) ter finančne in zavarovalniške dejavnosti (4).
- 448 stečajnih postopkov nad pravnimi osebami (176 oziroma 64,7 % več kot v letu 2009), od tega največ na področju trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (106), sledijo predelovalne dejavnosti (87), gradbeništvo (73), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (40) ter promet in skladiščenje (30).

Slika 22: Število na sodiščih začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v obdobju 2002–2010

Vir: V obdobju 2002 do vključno tretjega četrletja 2008 Uradni list RS, zadnje četrletje 2008 ter leti 2009 in 2010 AJPES – eObjave sodnih zadev.